

Komunitator

➤ **Idričani so ustanovili geopark**

➤ **Intervju – Stojan Petrič**

➤ **Odkrili so spominsko obeležje**

➤ **Ali zna idrijski župan tudi japonsko?**

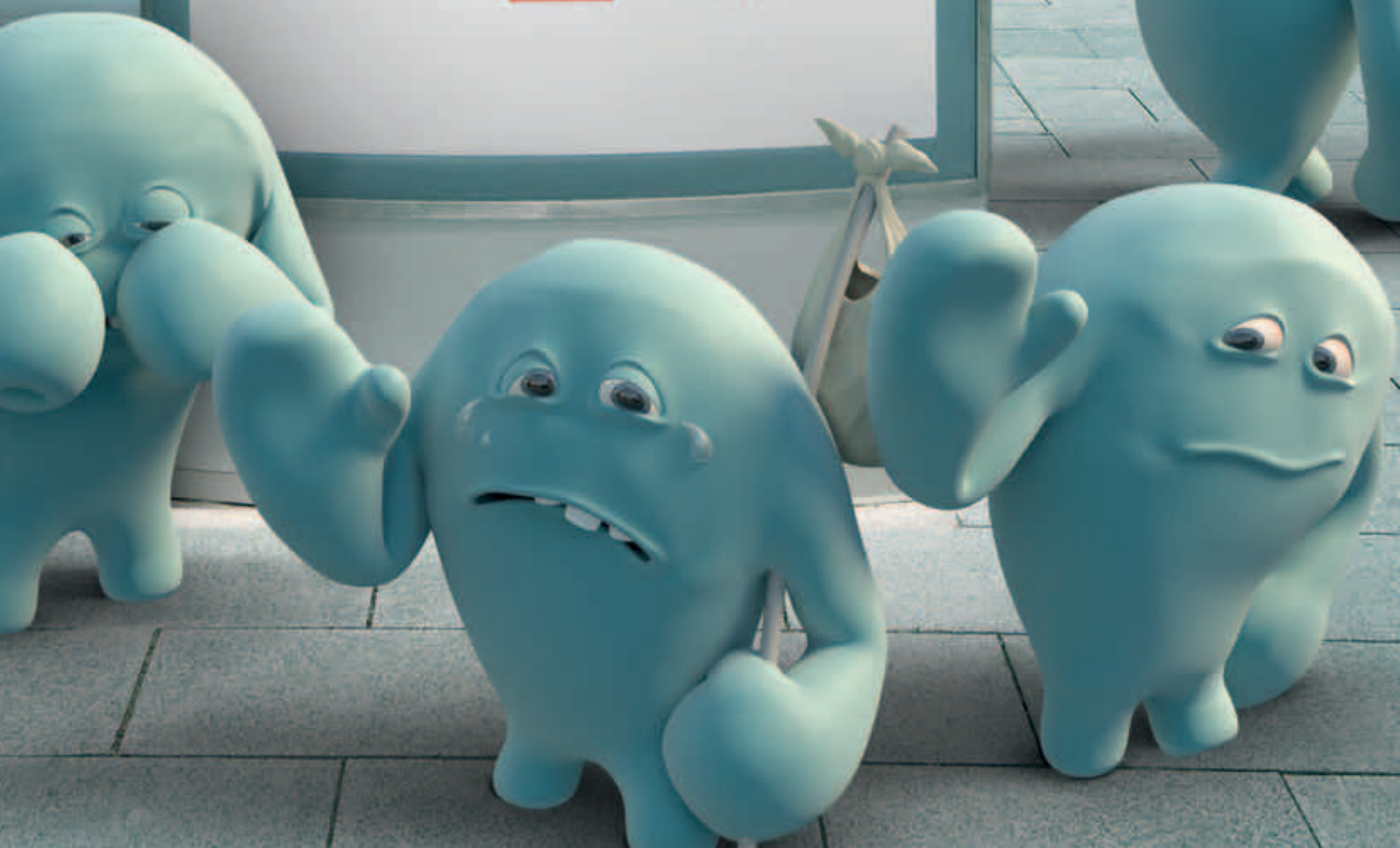
DRUŽINE, POSLOVITE SE OD SKRBI!

IZKORISTITE POPUST
ZA DODATNI AVTO.
VEČ NA AVTO.TRIGLAV.SI.

PAMETNO JE IMETI DOBRO ZAVAROVAN AVTO.

www.triglav.si

Srečno novo leto

Komunitator

Vsebina

- 4 **Projekt**
Idrija za vključitev v evropsko mrežo geoparkov

- 6 **Intervju**
Predsednik koncerna Kolektor Stojan Petrič pravi: "Če se bodo prihodnje leto naročila zmanjšala, bomo še dodatno varčevali."

- 14 **Obletnica**
Toni Munh je pol stoletja skrbel za moške pričeske

- 17 **Osamosvojitvev**
Vojna ni bila samo tam, kjer se je streljalo

- 22 **Gospodarstvo**
Za uspeh koncerna Kolektor v prihodnje vrednote, ki morajo postati kultura podjetja

- 52 **Šolstvo**
110 let Mestne realke v Idriji

- 54 **Meteorologija**
Letos je vreme še posebej muhasto

- 65 **Avtomobilizem**
Zaključek letošnjega DP v reliju v Idriji

Izdaja: FMR - MEDIA založništvo publikacije in promocija d. o. o. • **Direktorica:** Tadeja Golob • **Glavna in odgovorna urednica:** Polona Rupnik • **Uredništvo:** Arkova 43, 5280 Idrija, E-mail: polona.rupnik@kolektor.com, tel.: (05) 37 50 599, fax: (05) 37 50 354, GSM 051 689 204 • **Grafični oblikovalec:** Andrej Potočnik • **Sodelavci:** Karin Dodič, Maja Justin Jerman, Erik Logar, Marko Mrak, Polonca Pagon, Martina Peljhan, Bojan Režun, Polona Rupnik, Katja Stanonik, Martina Stupar, Robert Šabec, Filip Šemrl, Marija Trušnovec, Milanka Trušnovec, Maja Vojska, Mojca Zajc, Irena Žakelj • **Fotografije:** Boštjan Berglez, arhiv Sabine Carli, arhiv Karin Dodič, arhiv GJV Idrija, arhiv Roberta Kašce, Andrija Majsen, arhiv Tonija Munha, Jani Peternelj, Janko Prelovec, Bruno Rupnik, Polona Rupnik, arhiv K9 servis, arhiv Matevža Strausa, Filip Šemrl, arhiv KIŠ-a, Marija Trušnovec, Anka Vončina, Mojca Zajc, Pohišstvo Žakelj • **Oblikovna zasnova:** KULT, Oblikovalski studio, Simon Kajtna, s. p. • **Jezikovni pregled:** Anja Bolko • **Naklada:** 8000 izvodov • **Naročnina:** časopis je brezplačen • **Tisk:** ČukGraf d. o. o. • **Distribucija:** Pošta Slovenije • Časopis si lahko ogledate na spletni strani: www.fmr.si • **Naslovnica:** prazniki
Copyright © FMR - MEDIA. Fotografije in vsebina časopisa so zaščiteni z avtorskimi pravicami. Nobenega dela časopisa ni dovoljeno razmnoževati, niti kako drugače kopirati, navedbe iz njega pa je mogoče uporabiti le po predhodnem pisnem dovoljenju izdajatelja

Foto: iStockphoto

Geopark Idrija je pripravil dosje za vključitev v evropsko mrežo geoparkov

Martina Peljhan, Martina Stupar, Bojan Režun

Rudnik živega srebra Idrija skupaj z Občino Idrija in Zavodom RS za varstvo narave že od konca leta 2007 pripravlja gradiva za ustanovitev Geoparka Idrija. Geoparki imajo kot oblika neformalnega varstva, promocije in trženja geološke ter ostale naravne in kulturne dediščine v Evropskih državah že več desetletno tradicijo. Izjemno pomembno je razvijanje geoturizma z izobraževalnimi vsebinami, vodenimi ogledi in razstavami. V okviru geoparka se zagotavlja varstvo in promocija geološke dediščine ter se vzpodbuja in usmerja trajnostni razvoj podeželja. Geopark torej pomeni celovit pogled na naravno, kulturno in nesovno dediščino ter druge lokalne značilnosti (predvsem tradicionalno obrt in kulinariko).

V prvih dveh letih je bil pripravljen popis in izbor bogate naravne dediščine v idrijski občini na podlagi meril kot so: dostopnost, znanstveno-raziskovalna pomembnost, ohranjenost, pričevalnost ... Opravljen je bil pregled vseh varstvenih statusov posameznih naravnih pojavov in širšega območja. Oblikovani in v knjižicah predstavljeni sta bili dve tematski poti Krajinski park Zgornja Idrija in Vojsko. Izvedeni so bili izobraževalni programi za šole ter vzpostavljeno sodelovanje z nekaterimi partnerji. Skupaj smo pripravili dve odmevni razstavi Anno Domini 1511 in Niti narave. Geopark Idrija je bil predstavljen na petih mednarodnih konferencah, domačih strokovnih posvetih ter v več strokovnih člankih.

Bistveni pogoj pri ustanavljanju Geoparka Idrija pa je bil izpolnjen oktobra 2010, ko je Občina Idrija ustanovila Center idrijske dediščine (CID). S tem odlokom je bil Geopark Idrija tudi formalno ustanovljen. Sledile so intenzivne priprave vezane na pripravo vloge za vključitev Geoparka Idrija v Evropsko mrežo geoparkov (EGN). 29. novembra 2011 smo prošnjo z vsemi zahtevanimi prilogami in pismom

▲ Amonit *Tirolites idrianus* Hauer

podpore Slovenske nacionalne komisije za UNESCO oddali v oceno mednarodnemu koordinacijskemu odboru, ki ima sedež v Franciji.

Predstavitev vsebine dosjeja

Dosje je sestavljen iz petih vsebinskih

sklopov; določitev območja geoparka, geološka dediščina, varstvo geološke dediščine, ekonomske aktivnosti in poslovni načrt, ter poglavje argumenti in interes za včlanitev v EGN. Vsebina je točno določena, ravno tako priloge, ena od njih je tudi lastna ocena primernosti predlaganega

geoparka v mrežo. Geopark Idrija obsega celotno občino Idrija. Njegova glavna posebnost je živo srebro, ki je po geološkem nastanku edinstveno v svetovnem merilu. Območje je geološko izjemno pestro tako glede različnih vrst kamnin, njihove starosti, številnih tektonskih elementov, nahajališč fosilov in mineralov. Iz obsežnih podatkov, ki smo jih črpali v Naravovarstvenem Atlasu in številni strokovni literaturi smo na podlagi meril primernosti za "geoturizem" izbrali 41 lokacij. V tem številu so zbrani najpomembnejši geološki in geomorfološki naravni pojavi ter 6 razgledišč. Poleg geološke dediščine je v dosjeju predstavljena tudi botanika in ekosistemi ter kulturna dediščina idrijske občine.

Na območju Geoparka Idrija se nahajajo štiri mednarodno pomembni geološki pojavi; Idrijsko rudišče, Idrijski prelom, Antonijev rov in Divje jezero. Pomembnost izhaja iz njihove regionalne

razsežnosti, znanstvenega, raziskovalnega izobraževalnega in zgodovinskega pomena. Mednarodni pomen Geoparka Idrija je izkazan tudi zaradi izjemnega znanstvenega pomena, tu so bili prvič znanstveno opisani štiri fosili poimenovani po Idriji in mineral idrialit.

Za uvrstitev v mrežo geoparkov mora biti v dosjeju jasno določena upravljavska struktura ter vključenost lokalnega prebivalstva od društev, krajevnih skupnosti, kmečkih turizmov in gostiln. S tem se vzpostavlja na tem območju tesnejša povezanost med strokovnimi institucijami in upravljavci oziroma lastniki naravne in kulturne dediščine v naši občini.

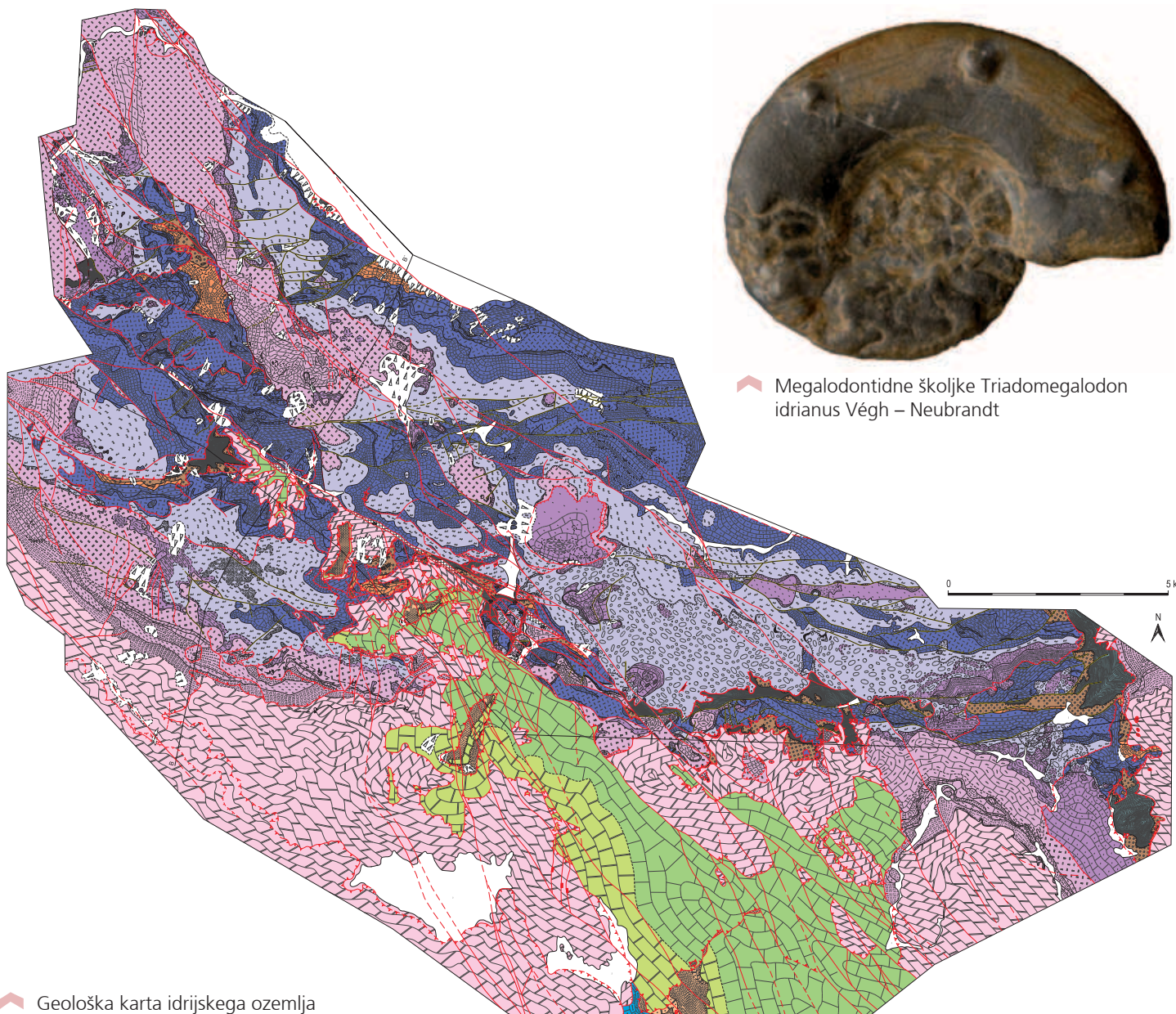
Nove razvojne možnosti, ki jih nudi Geopark partnerjem, predvsem na področju turizma in tradicije kmetijstva na našem podeželju, se odlično vključujejo v že obstoječe razvojne strategije občine Idrija, katere cilj je hkrati z zagotavljanjem varstva

narave in okolja ohranjati poseljenost na podeželju ter omogočati razvoj novih delovnih mest.

Pomen vključitve Geoparka Idrija v Evropsko mrežo geoparkov

Evropska mreža geoparkov je del Svetovne mreže geoparkov, obe pa delujeta pod skrbništvom UNESCO. Od vsakega posameznega geoparka se zato pričakuje visoke standarde upravljanja in varstva dediščine, hkrati pa jim mreža nudi veliko mednarodno prepoznavnost. V mrežo je vključenih 49 geoparkov iz 19-ih evropskih držav (<http://www.europeangeoparks.org/>) Temeljni cilj EGN je poleg varovanja in promocije tudi povezovanje evropskih držav pri izmenjavi dobrih praks, informacij in izkušenj pri varstvu dediščine.

Povezovanje partnerjev vključenih v Geopark Idrija spodbuja in podpira njihovo boljšo organiziranost ter trajnostni razvoj predvsem na podeželju.

Geološka karta idrijskega ozemlja

Za izhod iz krize potrebujemo človeka, ki bo nalil "čistega vina"

Filip Šemrl

Naš sogovornik nerad daje intervjuje. Že pred leti sem si izbral, vsaj mislim tako, da nam kaj tehtnega pove za Komunitator ob koncu leta. Njegove izjave, ki jih daje med letom na različnih srečanjih, običajno dvignejo veliko prahu, najprej v strokovni javnosti, potem pa še med ostalimi. Doslej se je izkazalo, da je imel Petrič vedno prav. Spomnimo se samo, kdaj je že govoril o krizi. Že takrat, ko smo bili še v zelo konjunkturalnih časih. Zdi se mi, da je kot vsi vizionarji pred časom. Roko na srce, odkar je Stojan Petrič na čelu Kolektorja, kmalu bo že dve desetletji, je ta postal koncern, ki je prepoznan, morda celo bolj na tujem, kot doma. Samo pogledajte, kaj je iz njega nastalo v Idriji in domala na vseh celinah sveta. In obeta se še večja ekspanzija Kolektorja, ne glede na čase, ki nam jih črnijo. Pod njegovim vodstvom so bile plače vedno na plačilni dan in to dobre, ne samo za našo dolino, temveč tudi v primerjavi z drugimi. Ob njih pa seveda tudi božičnice ali izdatne trinajste plače, kot pač prejeme imenujete. Da ne bi preveč pisal, pustim še govorniku besedo. Konec koncev je le intervju z njim.

Kako naj Slovenija izboljša konkurenčnost in ustvari podjetništvo prijazno okolje?

Konkurenčnost si gospodarske družbe predvsem ustvarjajo same z investiranjem v razvoj, vpeljavo novih produktov z višjo dodano vrednostjo na zaposlenega ter s stalnim stroškovnim prilagajanjem posameznih podjetij v skupini in celotne skupine. Danes ugotavljamo, da je struktura produktnega portfelja slovenskih družb, merjena v donosih ali dodani vrednosti na zaposlenega, dosti slabša kot v ostalih članicah evrskega območja EU. V reprodukcijski verigi kupcev in dobaviteljev je zelo težko dobiti na trgu take produkte, ki bi slovensko industrijo hitro pripeljali v ekonomsko okolje z višjimi donosi. Poleg tega obstaja tudi vprašanje sposobnosti kot tudi zadostnosti dobrega menedžerskega kadra za uspešnejšo poslovno prodornost na svetovnem trgu. Slovenija bi z agresivnejšo industrijsko politiko v smeri povezovanja znanosti in industrije lahko omogočila hitrejše spremembe v strukturi produktnega portfelja na višji tehnološki in s tem vrednostni nivo. To ne pomeni, da se v preteklosti ni ničesar naredilo, se je pa premalo, predvsem pa premalo ciljno usmerjeno.

Sosedje uporabljajo zunanje metode preverjanja poslovanja koncerna Kolektor. Dokaj nenavadno kažejo svojo nemoč oz. svoje neuspehe in zaostajanja v razvojnem in tržnem vodenju svoje družbe. Danes je njihova prodaja skoraj dvakrat manjša od prodaje koncerna Kolektor, zadolženost pa trikrat večja. Zato predlagam, da več časa namenijo sebi in poskusijo slediti koncernu Kolektor. A so to sposobni? Predvsem pa naj denar namenijo za razvoj, ne pa za nakupe vil v tujini.

Govorijo o tem, da bi bilo treba privabiti tuji kapital, investicije od zunaj, ker to dolgoročno zagotavlja delovna mesta. Politiki vedo, kaj je treba storiti, vendar se zatakne pri dejanjih. Kateri so razlogi?

Ni pomembno kdo investira, tuji ali domači kapital. Pomembno je, da imamo ideje za nove investicije v napredne tehnologije, vsekakor pa ne v potrošnje in v lastninjenje. Država bi morala postopoma izstopiti iz lastništva posameznih družb. Kdo bo kupec tega premoženja, za mene ni bistveno, preprečiti pa je potrebno, da se kupnina in obresti za kupnino prenesejo na kupljeno firmo za obdobje najmanj deset let.

Pri umikanju države iz gospodarstva so politiki radi všečni, kar je velik problem. Zato potrebujemo človeka, ki bo Slovencem nalil "čistega vina" in začel s konkretnimi ukrepi tudi za ceno izgube volitev na naslednjih volitvah.

Zakaj koncern Kolektor ubira drugačno pot? Investira namreč v tujini, seveda tudi doma, toda prevzemi (akvizicije) se dogajajo predvsem na tujem?

Vodstvo koncerna ima več desetletne izkušnje pri načinu vodenja. Učili smo se od Nemcev in Američanov, naših solastnikov. Logično je, da so naše izkušnje iz preteklosti ustvarile način vodenja, ki je bolj konservativen. To nas je rešilo v času krize leta 2008/2009 in nas rešuje tudi danes, oziroma nas bo v naslednjih letih. Investiramo v skladu z našo vizijo in strategijo, tako doma kot v tujini. Doma predvsem v organsko rast, v tujini pa v akvizicije. Samo v zadnjih letih, letih krize, smo investirali več kot 70 milijonov evrov v nove proizvodne kapacitete in

infrastrukturo. Pri tem pa smo ohranjali neto stopnjo zadolženosti koncerna do bančnih virov pod 20 % glede na vrednost prodaje.

Ne glede na razne kritike tako iz ožje kot širše Slovenije naše strategije ne bomo spreminjali. Na nevoščljive komentatorje tudi ne bomo več odgovarjali, kljub temu da nas preseneča enostransko informiranje javnosti s strani posameznih hišnih novinarjev.

Bančni sistem ima težave s kratkoročno likvidnostjo in je zato nekoliko težje dobiti kreditno linijo. Je imel koncern glede tega težave, ki so lahko tudi posledica nerazumevanja razmer posameznih medijev, oziroma drugače rečeno, novinarjev, ki si niso vzeli časa, da bi prišli stvari do dna?

Bančni sistem nima težav s financiranjem dobrih projektov z višjo dodano vrednostjo. Vsako podjetje v Sloveniji lahko dobi bančni kredit za tovrstne namene, ne pa za potrošnje oziroma reševanje zgrešenih projektov, akvizicij ali lastninjenja v preteklosti. Seveda pa mora podjetje vložiti tudi lasten kapital v investicije, bodisi ustvarjen s tekočim poslovanjem, dokapitalizacijo lastnikov ali drugih poslovnih virov. Bojim pa se, da prav dodatnega kapitala podjetja nimajo, krivdo pa valijo na bančni sistem. Tak način razmišljanja menedžerjev, mlajših ali starejših, je napačen, nas pa vrača nazaj v obdobje pred osamosvojitvijo, upajoč, da bomo dolgove socializirali in jih skupaj poplačali. Na primer: Kolektor Group je leta 2009 pridobil 14,1 milijon evrov posojil s strani SID banke za 6 novih projektov. S temi in z lastnimi sredstvi, ki so predstavljali cca. 40 % celotne investicije, to

je 23 milijonov evrov, smo zgradili 6 novih proizvodnih linij, s katerimi bomo povečali prodajo na letnem nivoju za 18 milijonov evrov in zaposlili 55 kvalificiranih delavcev. Dodana vrednost na zaposlenega na teh projektih pa presega 50.000 evrov, ker je 50 % več kot v panogi, v katero se Kolektor uvršča.

Avtomobilske družbe s proizvodnimi zmogljivostmi v Evropi v tovarnah na stari celini odpravljajo nadurno delo, delo za konec tedna ali celo načrtujejo nekajdnevno ustavitev proizvodnje. To pomeni, da so proizvajalci začeli čutiti prelivanje posledic evrske dolžniške krize v realno gospodarstvo. Industrijski analitiki ocenjujejo, da se bo prodaja avtomobilov na evropskih trgih prihodnje leto skrčila. Prodaja bo torej manjša, nikakor pa ne z dvomestno številko. Kako kaže Kolektorju oziroma tistemu njegovemu stebru, ki je vezan na avtomobilsko industrijo?

Kriza na finančnem delu se z zamikom najmanj 6 mesecev prenese v realni sektor gospodarstva. Posledice nižje gospodarske rasti merjene z rastjo GDP – družbenega produkta znotraj EU, v Aziji in v deželah nafte – bomo čutili v naslednjem letu. Mislim, da ne bomo doživeli padca naročil iz leta 2008/2009, vsekakor pa bo zmanjšanje naročil zahtevalo dodatno varčevanje na vseh nivojih v koncernu in v vseh stebrih: avtomobilskem, industrijskem in stavbnem. V koncernu smo se pripravili tudi za ta scenarij. Vsa naša podjetja imajo nalogo, da naredijo scenarij poslovanja za primer padca naročil za 20 %. Koncern Kolektor bi z ustrezno prilagoditvijo na stroškovnem delu tudi v tem primeru posloval pozitivno.

Zlasti najnovejša svetovna finančna kriza je poudarila pomen plačilne discipline kupcev. Marsikatero podjetje je v tem obdobju kljub profesionalno opravljenim storitvam prav zaradi neizpolnjevanja dogovorjenih plačilnih rokov kupcev zašlo v likvidnostne težave oziroma celo prenehalo poslovati. Je imel koncern glede omenjenega veliko težav? Če da, kako se je izvil iz tega primeža?

Plačilna nedisciplina je vplivala tudi na denarne tokove pri naših družbah. Predvsem je bilo opazno pri izdelkih za dom, pri ostalih dveh stebrih pa manj. Trenutno imamo pod kontrolo tako naše terjatve, kot tudi obveznosti, vsekakor pa zahtevamo od naših kupcev spoštovanje

Ni pomembno, kdo investira, tuji ali domači kapital. Pomembno je, da imamo ideje za nove investicije v napredne tehnologije, vsekakor pa ne v potrošnjo in v lastninjenje.

plačilnih pogojev, kar pa se preverja tudi z bonitetnimi ocenami naših kupcev. Ker smo globalna družba, imamo večji del naših terjatev zavarovanih pri zavarovalnici Triglav. To pa zmanjšuje stopnjo tveganja zaradi insolventnosti ali možnih stečajev naših kupcev. Pri tem želim posebej poudariti, da postaja finančna stabilnost družbe pri mednarodnem poslovanju enako pomembna kot kakovost, razvojna sposobnost, solidnost v dobavah ... V reprodukcijski verigi nihče noče delati s finančno nestabilnim dobaviteljem.

Kako komentirate izsledke raziskave Trženjski monitor, ki sta jih prejšnji mesec predstavila Društvo za marketing Slovenije (DMS) in raziskovalna družba Valicon, češ da se bo porabnikom finančni položaj poslabšal, da se jim bo kmalu znižala plača in da bodo v prihodnje porabili manj. Namreč že 72 odstotkov porabnikov občuti posledice recesije v vsakdanjem življenju, spomladi lani je tako menilo 52 odstotkov porabnikov, letos spomladi celo 73 odstotkov.

Najbolj zaskrbljujoče je odpuščanje delavcev zaradi insolventnosti podjetij. Trenutna stopnja brezposelnosti je v Sloveniji prevelika, povzroča težave pri izpolnjevanju tekočih proračunskih potreb. Zato potrebujemo gospodarsko rast, sprostitev javnih del, davčne olajšave za investicije v opremo in ne v zgradbe ter bančne kredite za mala in srednja podjetja pri financiranju projektov, katerih dodana vrednost na zaposlenega je za 50 % višja

od panoge, v kateri je podjetje, ki pridobi bančni kredit. Z davčno politiko je potrebno vzpodbuditi slovensko prebivalstvo, da bo svoje prihranke investiralo v projekte, v popravilo hiš ali stanovanj, s katerimi se povečuje varčevanje z energijo, itd. Smo eden najbolj varčnih narodov znotraj evrskega območja, imamo veliko sredstev v depozitih pri bankah, v raznih vrednostnih papirjih, življenjskih zavarovanjih, pokojninskih skladih, itd. Ta sredstva vidim v investicijskih priložnostih, ki bodo dobro premišljene in bodo zagotavljale obojestransko korist, gospodarstva in ljudi. V prihajajočem letu se bomo neobhodno srečali z racionalizacijo na področju javne uprave, kar lahko povzroči dodatno brezposelnost, nižje povpraševanje na trgu, z negativnim vplivom na gospodarsko rast. Rešitev je v obdavčitvi premoženja, večjega davčnega zajemanja pri sivi ekonomiji, tudi v fleksibilnejši delovni zakonodaji, itd.

V jesenskih mesecih so poslovne raziskave za Slovenijo pokazale poslabšanje gospodarskega ozračja, predvsem zaradi velike odvisnosti in občutljivosti na tržne trende v državah Evropske unije, pa tudi zaradi negotovosti v domačem poslovnem okolju. Obeti za prihodnje leto so bolj pesimistični oziroma ne kažejo optimizma. Glavno gonilo rasti naj bi še naprej ostajal izvoz in večja naložbena aktivnost. Tu je Kolektor doma, zagotovo pa mu ni lahko.

Gospodarska rast je potrebna, še bolj pomembna pa je rast na projektih, ki imajo

dobro donosnost. Naš delež v agregatnem povpraševanju vseh produktov znotraj EU je tako marginalen, da bi morali biti bolj optimistični. Izkoristiti moramo naše kompetence in si utrditi položaj pri velikih multinacionalkah. Te možnosti imamo, potrebno je hoteti in tudi hotenje udejanjiti. "Jamranje" ni še nikomur koristilo. Po informacijah GZS Slovenija cca. 1/3 GDP izvozi, kar je zelo malo v absolutnem znesku 12–13 milijard evrov. To kaže na možen potencial, ki ga ima slovenska industrija, a se ga premalo zaveda. Na primer: 12–13 milijard evrov predstavlja 25 % letne prodaje Roberta Boscha. Prepričan sem, da bi z agresivnejšo tržno politiko in koriščenjem naših kompetenc lahko povečali izvoz za 2–3 milijarde evrov.

Skoraj vsako leto izjavite kaj takega, da spravite domačo (slovensko) javnost v obrate. V času konjunktura, ki ji je sledila gospodarska kriza, ste predlagali podaljšanje delovnega časa, kar je izzvalo ostre reakcije med zaposlenimi, letos ste na srečanju gospodarstvenikov na Brdu pri Kranju predlagali naj se država zadolži še za milijardo evrov, s katerimi bi potem, tudi nepovratno, financirali podjetja, a le tista, ki dosegajo za polovico višjo dodano vrednost od povprečja. Z vašim predlogom se ne strinja politika, ki je prevzela oblast v državi. Lahko našim bralcem pojasnite bolj podrobno svoj predlog.

Mogoče so moje izjave res nenavadne, vendar izhajajo iz izkušenj koncerna

Po moji oceni se še naslednjih 20 let potreba po strokovnih kadrih ne bo spremenila in bo usmerjena v tehnični del.

Kolektor. Kolegi mi večkrat očitajo, da je meni lahko, ker imamo zdravo finančno tržno, razvojno in proizvodno strukturirano skupino. Vedno ni bilo tako, današnje stanje smo dosegli s pravnimi poslovnimi odločitvami. Med njimi so bile tudi slabe, bilo pa je več dobrih. Letošnje leto sem na Brdu pri Kranju podal več predlogov, ki so že zajeti v tem intervjuju. Posebej pa želim izpostaviti:

1. V Sloveniji potrebujemo javna dela za zagon gradbeništva oz. kar je še ostalo od te panoge. Vsekakor pa nov poslovni model gradbeništva, ki bo znal izkoristiti znanje slovenskih gradbincev doma in v tujini.
2. Preko bančnega sistema je potrebno vzpodbuditi gospodarsko rast in to v podjetja, ki so kapitalsko ustrezna in lastniško konsolidirana, imajo pa razvojne projekte, s katerimi bi dosegli 50% višjo dodano vrednost glede na panogo, kamor spadajo. Posebno podpiram, da se del lastniškega kapitala pridobi tudi s strani zaposlenih v teh podjetjih in s strani vodstva teh podjetij.
3. Slovenija ne potrebuje več kot deset ministrstev, za gospodarskega ministra, pa vidim človeka, ki več kot deset let vodi veliko gospodarsko družbo.
4. Povečanje DDV za 2 % za obdobje največ petih let ter večja obdavčitev premoženja premožnejših ljudi.
5. Pri javnih razpisih bi morala ob enakih pogojih domača industrija imeti prednost pred tujo, pri projektih, ki jih financira država Slovenija, izvajajo pa tuji izvajalci, bi morala država Slovenija pridobiti protidobave za slovensko industrijo.

V Klubu idrijskih študentov so s svojo raziskavo ugotovili, da kar tretjina mladih Idričanov svoje poklicne kariere ne vidi v domačem okolju. Največja težava so stanovanja za mlade in neskladja glede povpraševanja po poklicih. Iščejo se skoraj sami strojniki, elektroinženirji in mehatroniki, za družboslovce ni prostora.

Idrijsko gospodarstvo potrebuje mlade inženirje in za njih bomo, v kolikor bo potrebno, priskrbeli tudi stanovanja. Potrebovali bomo manj družboslovcev, zato vlagamo veliko navora, da bi že v osnovni šoli in kasneje na gimnaziji usmerjali učence in dijake v tehnični študij. Pri tem nudimo tudi naše laboratorije za praktični pouk. Po moji oceni se še naslednjih 20 let potreba po strokovnih kadrih ne bo spremenila in bo usmerjena v tehnični del. Odločitev za študij pa je vsekakor pri ljudeh samih.

Naj ta intervju zaključim z mojo oceno glede koncerna Kolektor:

1. Opažam, da upada delovna disciplina v vseh delovnih procesih, kar pomeni, da nam primanjkuje zavesti, da smo sami odgovorni za svoja delovna mesta in konkurenčnost na domačem in svetovnem trgu.
2. Imamo premajhno učinkovitost pri razvoju novih produktov z višjo dodano vrednostjo na zaposlenega, ki ga je trg pripravljen priznati in plačati.
3. Poslabšuje se ekonomsko okolje tako doma kot v EU in svetu. Imamo močan pritisk na nižanje prodajnih cen obstoječega proizvodnega programa ter višanje nabavnih cen vhodnih materialov na eni strani, na drugi strani pa premajhno organsko rast za uspešno pokrivanje fiksnih stroškov in s tem doseganje dobrih poslovnih rezultatov.

Kako naprej?

1. Ohraniti moramo zaposljivost kapacitet ob upoštevanju oz. ohranjanju dosedanje obremenitve delovnega časa.
2. Pridobiti nova naročila za 30 milijonov evrov v naslednjem letu.
3. Izpeljati najmanj eno akvizicijo.
4. Ohraniti stopnjo zadolženosti v današnjih okvirih in s tem ohraniti dosedanje finančno stabilnost koncerna.

Prepričan sem, da smo to sposobni in bomo to tudi naredili.

Vsem zaposlenim in vašim družinam želim veliko sreče, zdravja in uspehov v letu 2012.

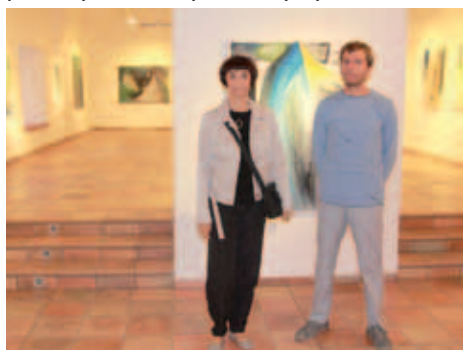
September, oktober, november 2011

September

21. september – V krajevnih skupnostih v idrijski občini so se začele asfaltacije javnih poti, ki jih občina in krajanji sofinancirajo po sistemu tretjina krajanji, dve tretjini občinski proračun. Ta način soudeležbe lokalne skupnosti se je v preteklosti dobro obnesel, zato ga prakticirajo že več let. Letos so preplastili več kot 1,6 kilometra javnih poti in cest v krajevnih skupnostih Godovič, Ledine, Kanomlja in Vojsko. V črnovrški krajevni skupnosti so javne poti asfaltirali že spomladi, zato so tokrat preplastili le 100 metrov ceste na Javornik, in sicer mimo doma duhovnosti v Kanjem Dolu.

22. september – V Razstavišču Nikolaja Pirnata na gradu Gewerkeneg je bila do 23. oktobra na ogled razstava akademskega slikarja Andreja Mivška z naslovom Zeleno okno. Razstavil je risbe in slike na papirju, platnu in juti. Gre za njegovo interpretacijo krajine in doživetja ob tem in rezultat večletnega ustvarjalnega navdiha. Likovna kritičarka Nataša Kovšca je povedala, da videno v razstavišču idrijskega gradu predstavlja kontinuiran razvoj njegovega slikarstva, ki je še vedno močno navezano na nadrealistične slikovne modele, predvsem na akcijsko slikarstvo, hkrati pa avtor vanje vključuje kolažne elemente, ki njegovo slikarstvo približajo vsakdanjemu življenju.

24. september – Idrija je bila gostiteljica medregijskega srečanja prostovoljcev, ki delujejo v okviru društev upokojencev Primorske, Dolenjske in Bele Krajine. Srečanja se je

udeležilo 300 prostovoljcev pa tudi župani z omenjenih območij.

28. september – Vrtec v Cerknem, ki deluje v okviru tamkajšnje osnovne šole, je ena redkih tovrstnih ustanov pri nas, ki se ponaša s tako imenovano interaktivno tablo. Ustanovi jo je kupila Eta, katere predsednik uprave Zorko Golob je ob tej priložnosti izpostavil dejstvo, da je večina staršev malčkov, ki ga obiskujejo, zaposlena v Eti, in da otroke po končanem šolanju spet pričakujejo v tem kolektivu.

28. september – Skupna tema letošnjih Dnevo evropske kulturne dediščine je bila Dediščinske skupnosti in prostovoljstvo. Zato so v idrijskem Mestnem muzeju povabili k sodelovanju klekljarice društva Črni Vrh-Godovič. 20 članic društva je predstavilo svoje klekljane izdelke, kar je njihov prostovoljni prispevek k ohranjanju kulturne dediščine. Razstava se je po besedah muzejske sodelavke Ane Marije Kavčič razlikovala od doslej videlih, saj so članice društva zrisale in sklekljale logotipe posameznih slovenskih društev in organizacij.

Oktober

1. oktober – Ob letošnjem cerkljanskem občinskem prazniku sta župana Cerknega in italijanske občine Cassacco Miran Ciglič in Vannes Assaloni podpisala listino o pobratenu.

2. oktober – Tlakovanje Mestnega trga v Idriji s temnim skandinavskim marmorjem se ni najbolje obneslo. Medtem ko je Marmor Hotavlje poškodovani tlak pri stavbah Mestni trg 1 in 2 obnovil že pred dvema letoma, so njegovi delavci zakopali v tlak še med Črnim orlom in odcepom za Kut. Vsa dela bodo opravili v okviru reklamacije za odpravo pomanjkljivosti, ki jih je idrijska občina uveljavila pri izvajalcu del.

5. oktober – V poplavi knjig o idrijskem rudniku živega srebra so predstavili še eno. Napisala jo je Nadja Koglot Puppis iz Nove Gorice, ki je bila rojena v Idriji. Knjiga ima naslov Srebrno mesto in med bralce prinaša zgodbe in legende o rudniku živega srebra.

7. oktober – Društvo veteranov Sever severne Primorske je na pročelju poslovalnice NKBM na Lapajnetovi ulici odkrilo spominsko ploščo Tajna skladišča milice v Idriji. To je bil edini primer pri nas, da so pred in med osamosvojitvijo orožje takratne milice hranili v bančnem trezorju.

7. oktober – V razstavišču sv. Barbare pod idrijskim Mestnim trgom so odprli razstavo slikarskega Ex-tempora Cinober 011. Letošnja bera je izjemno bogata, saj je po besedah predsednika društva Cinober Nandeta Rupnika na natečaju sodelovalo kar 33 slikarjev, med njimi pa jih je žiriji 29 oddalo 33 del, ki so bila v omenjeni galeriji na ogled do 22. oktobra.

16. oktober – Dan, preden so začeli rušiti stari dom upokojevcev, so imeli v njem idrijski prostovoljni gasilci še zadnjikrat vajo s predpostavko, da je zagorelo v drugem nadstropju in da morajo njegove prebivalce spraviti na streho, od koder so jih z avtomobilsko lestvijo umaknili na varno. Vodja idrijskega PGD Oskar Brus je ob tej priložnosti dejal, da je v vaji sodelovalo 30 njihovih članov in da so zaenkrat med kolegi najboljše opremljeni.

21. oktober – Zaradi občutnega znižanja temperatur in posledično težkega snega je precej višje ležečih zaselkov na Idrijskem ostalo brez elektrike. Zaradi polomljenega drevoja je veliko voznikov obtičalo na cestah. Idrijska občina ima za čiščenje in posipanje cest na voljo blizu 750.000 evrov. S tem denarjem bo težko zvozila, saj je samo oktobra že dvakrat snežilo.

25. oktober – Muzejsko društvo iz Idrije in Mestni muzej sta pripravila strokovni posvet o idrijskih protestantih 16. stoletja. Zanj so se odločili že v "Trubarjevem" letu 2008, a so ga namenoma pripravili tokrat, saj letos praznujemo 430-letnico ustanovitve ljudske šole. Idrija je bila v 16. stoletju eno osrednjih središč protestantizma na Slovenskem. Protestantizmu je pripadalo celotno takratno vodstvo rudnika in protestantizmu

gre zahvala, da je nastal pojem slovenstva, je povedala predsednica Muzejskega društva Ivica Kavčič. Protestantski skupnosti je posvečena tudi spominska plošča na nekdanjem rudniškem Magazinu.

30. oktobra – Planinski društvi Javornik iz Črnega Vrha in Križna gora iz Podkrajja sta skupaj organizirali jesenski pohod na 1241 metrov visok Javornik. Pot gor in dol je iz Gradišča nad Vipavo prek Nanosa in Podkrajja trajala osem ur.

November

10. november – V idrijski Kavarni so na ogled slike, ki jih je amaterski slikar Nande Rupnik naslikal v zadnjih dveh letih. Tematsko so njegova platna spet vezana na Idrijo, tokrat bolj simbolično in ne več tematsko. Slikam je dodal tudi nekaj posebne mase, s čimer je dosegel večjo barvitost in plastičnost. Na glavni steni se avtor predstavlja s tako imenovanim pentatihom. Na slikah vsebinsko predstavlja posamezna obdobja Idrije, pri čemer jih je naslikal v barvah rudarske in idrijske zastave.

11. november – V Bovcu je potekal delovni posvet med predstavniki policije in odgovornimi za varnost in red na severnoprimorskih smučiščih. Ob tej priložnosti jim je predstavnik SC Cerkno Boris Drešček predstavil preventivni projekt Smučajmo varno, saj so prav na omenjenem smučišču ugotovili, da so zaradi nove tehnike zareznega smučanja hitrosti večje. S preventivnim projektom bi

radi zmanjšali število poškodb. S preventivno vzgojo bodo začeli pri otrocih in mladini, da bi ti varno in pravilno smučali.

11. november – Strokovnjaki Kompetenčnega centra za radon iz Švice so si ogledali rudarski "prhaus" na Tomšičevi ulici v Idriji, v katerem so domači strokovnjaki v preteklosti izvedli najboljše meritve. Ogled so organizirali ob koncu tečaja Radon v zgradbah; ukrepi za znižanje koncentracije, ki je bil na Reaktorskem centru v Podgorici. Namen izobraževanja, ki se ga je v imenu idrijske občine udeležila dr. Urška Repinc, je bil udeležence usposobiti za certificirane svetovalce pri sanaciji z radonom obremenjenih obstoječih stavb in projektiranje radonsko varnih novogradenj.

17. november – Država oziroma njena direkcija za ceste ima očitno dve prometni politiki, saj je na isti cesti, ki jo tudi Keltika imenujemo, v idrijski občini ukinila avtobusna postajališča, medtem ko v sosednji tolminski občini ta ostajajo. Problem so v slednji lokalni skupnosti, med Stopnikom in Dolenjo Trebušo rešili s talnimi označbami. Za pojasnilo smo zaprosili gospo Eldino Knez z DRSC, ki pa se ni odzvala ne na telefon ne po elektronski pošti.

29. november – Jožef Mrak ni bil znan samo kot graditelj klavž. Sodi namreč med najvidnejše slovenske politehniko 18. stoletja, saj se je v zgodovino zapisal kot vrhunski jamomerec, geodet, kartograf, predavatelj in slikar. Že 250 let njegove freske krasijo celoten obok župnijske cerkve v Spodnji Idriji. Ob 300-letnici njegovega rojstva, to je bilo leta 1909, so prvič omenili, da bodo kar štirje avtorji skupaj napisali knjigo o Mraku. Do letos ni bilo nič, ko se je dela lotil profesor Janez Kavčič sam. Tako je pri Založbi Bogataj, ki že dve desetletji tiska tudi knjige, izšlo Kavčičevo delo z naslovom Jožef Mrak in njegov čas. Knjigi na pot je naslov spremne besede Ivica Kavčič.

Staro rudniško zbiralnico v Idriji podirajo

Z modernizacijo rudniških naprav je že pred leti izginila iz Idrije znana cestna železnica. Ostala pa je stara zbiralnica, ki ji pravijo Idrijčani "Bašerija". Nekaj časa je v njej gostoval "Simplex". Zdaj, ko se je ta izselil, pa bo mogoče tudi to stavbo podreti. Rušili pa jo bodo delavci podjetja za regulacijo hudournikov, ki delajo Nikovo. Kamenje iz stavbe pa bodo uporabili pri nadaljnji regulaciji tega hudournika. Delo so že začeli.

Na kraju kjer stoji "Bašerija" so predvideni trije stanovanjski bloki s poslovnimi prostori v pritličju. Načrti za dva bloka so že gotovi. Z gradnjo prvega bloka naj bi pričeli že prihodnje leto. Med bloki bo nastala nov trg. V tem predelu mesta naj bi nastal nov poslovni in prometni del Idrije. Na nasprotni strani ceste in novih blokov je predvidena tržnica, niže ob njej pa nova avtobusna postaja.

Primorske novice, 22. november 1961

Knjiga o idrijskem rudniku

V založbi Mestnega muzeja v Idriji je izšla nova obsežna knjiga "Zgodovina idrijskega rudnika", ki jo je napisal idrijski rojak, znanstveni sodelavec univerze, znani ekonomist Ivan Mohorič, natisnila pa jo je tiskarna "Primorski tisk" v Kopru.

Idrijski rudnik slovi, kot najstarejši rudnik v naši državi. Zanj so se zanimale razne akademije sveta od XVI. stoletja dalje in o njem so bile napisane mnoge razprave, izšlo pa je tudi več knjig v tujih jezikih. Če izvzamemo Arkovo knjigo o Idriji, ki pa je v glavnem cerkvena zgodovina, in Troštov priročnik o Idriji, ki je tudi že pošel, lahko rečemo, da v našem jeziku nismo imeli nobenega obsežnejšega dela, ki bi obravnavalo pestro zgodovino tega rudnika, ki je služil v preteklosti mnogim kronam in drugim izkoriščevalcem, da so si iz njega polnili nenasitne žepce. Bil je petkrat okupiran, doživel deset različnih napadov in bil večkrat zastavljen kot garancija za razne vladarske dolgove. Skozi dolga štiri in pol stoletja je v njem puščal svoje zdravje in vse svoje življenjske sile, da je lahko borno živel in končno šele po osvoboditvi postal njegov lastnik. Njemu je knjiga tudi posvečena. Avtor je zbral obsežno in dokumentirano zgodovino v 24-glavnih poglavjih: odkritje rudišča, poddržavljanje rudnika, izvozna politika, idrijski rudnik naj postane osnova za najemanje državnega posojila, idrijski rudnik v dobi prosvetljenstva, razdobje francoskih vojn in tako dalje do žrtev rudarjev v drugi svetovni vojni. Posamezne dobe so obdelane kritično,

iz njih se da razbrati tudi socialno plat idrijskega rudarja, okrog 100 ilustracij pa lepo dopolnjuje zelo bogato in strnjeno vsebino. V platno vezano knjigo, ki obsega nekaj manj kot 510 strani, dobite pri Mestnem muzeju in stane 2000 din.

B. P., Primorske novice, 20. december 1961

Zdravstvena služba na Cerkljanskem

Za ugotovitev stanja in proučitev možnosti rešitve problema zdravstvene službe na Cerkljanskem je svet za zdravstvo pri občinskem ljudskem odboru v Idriji imenoval posebno komisijo. Ta je pred kratkim zaključila svoje delo ter pripravila poročilo in predloge.

Problem zdravnika je sedaj na Cerkljanskem za dobo enega leta z silo rešen. Prihodnje leto pa se bo zdravnik za stalno naselil v Cerknem. Pred kratkim je nastopila službo tudi bolničarka pri zdravstveni postaji.

Da ne bi Cerkljani plačevali višjih cen za zdravstvene potrebe, so jih izravnali za celotno območje zdravstvenega doma v Idriji. Vprašanje cen je zdaj pereče v zobni ambulanti v Cerknem, kjer dela enkrat tedensko stomatolog iz Ljubljane. Komisija je bila mnenja, da bi ljudski odbor kril razliko v cenah v primerjavi z Idrijo, ki bi znašala okrog 3 milijone dinarjev letno.

Problem bo verjetno rešen prihodnje leto, ko bo zobna ambulanta v Cerknem poslovala verjetno trikrat tedensko s stomatologinjo, ki bo stalno nameščena v Idriji.

Huje pa je s problemom lekarne v Cerknem. Njegova rešitev je odvisna pred vsem od kadra. Lekarna bi potrebovala vsaj farmacevta. Nešteti dosedanji razpisi niso rodili uspeha.

Komisija jecpredlagala uvedbo kurirske službe, ki bi vsak dan oskrbovala cerkljansko področje z zdravili. Kurir naj bi odnašal recepte v Idrijo z avtobusom opoldne, ob 15. uri pa bi se vračal v Cerkno, kjer bi zdravila takoj razdelili. V drugi polovici prihodnjega leta pa naj bi rešili problem z nastanitvijo farmacevtskega pomočnika, ki bo končal šolanje.

Primorske novice, 22. november 1961

Nov vodovod v Trebenčah pod Poreznom

V mali, raztreseni in slikoviti vasi Trebenče nad Cerknim so v nedeljo 26. novembra proslavili praznik republike s pomembno delovno zmago. Ob tej priliki so odprli nov vaški vodovod.

Proslava je bila sredi vasi. Udeležili so se je vsi domačini, posebno mnogo gostov pa je bilo iz Cerknega. Navzoči so bili tudi zastopniki občinskega ljudskega odbora v Idriji. Ljudski odbornik Cveto Hadalin je povedal, da so do sedaj v vasi pili nezdravo površinsko vodo. Pred letom dni pa so sami začeli z deli za nov vodovod, ki sedaj oskrbuje vseh 12 posestev. Nad vasjo so zgradili zajetje in rezervoar za 26 kubičnih metrov vode. Vodovodna napeljava ima tudi dva hidranta. Vodovod so gradili vaščani s prostovoljnimi delom, s prostovoljnimi prispevki ter s pomočjo občinskega ljudskega odbora. Sami so napravili 4276 prostovoljnih delovnih ur in prispevali 371.000 din. Ljudski odbor je pomagal z materialom in denarjem v skupni vrednosti 960.000 din. Za izredno požrtvovalno delo pri gradnji so bili javno pohvaljeni: Andrej Štucin, Vinko Hadalin in Ivan Mavri.

O pomenu dneva republike je nato spregovoril profesor Maks Pagon iz Cerknega. Delovno zmago vaščanov je lepo povezal s praznovanjem državnega praznika. Po proslavi so vodovod takoj preizkusili tudi gasilci iz Cerknega.

Primorske novice, 6. december 1961

Idrijska "Stota jama" raziskana

Marljivi člani Jamarske podružnice v Idriji slavili skromen, vendar pomemben jubilej z raziskovanjem njihove "Stote jame" na ozemlju idrijske občine. Ko so prodrli v globino 26 metrov so spoznali, da zaradi preskromne opreme ne bodo mogli doseči dna, ki je pod njimi zijalo v preveliki globini. V nedeljo pa so se odločili, da ga še enkrat naskočijo, posebno še, ker so prav o tem breznu krožile med okoliškimi kmeti vse mogoče pravljice. Za pomoč v opremi so zaprosili tudi Inštitut za raziskovanje Krasa v Postojni, ki jim je rad priskočil na pomoč. Ob hladnem toda ugodnem vremenu so se jamarji spustili na prvo polico in kmalu ugotovili, da problem ne bo niti tako hud. Podaljšali so lestve in varovanje ter naglo zginili v nepoznano globino ter končno dosegli dno, ki leži v navpični globini 70 metrov. Tudi meritve tega zanimivega kraškega objekta so bile naglo opravljene. S tem pa se bodo polegale tudi ljudske govornice o v brezno padlih volovih in nesrečni dekli, od katere so našli v Divjem jezeru samo še rdečo ruto – torej pravljica, ki jih jamarji poznajo prav iz vseh predelov naše slovenske zemlje. Preostali čas so jamarji porabili še za raziskavo požiralnika pod Grogcem.

S. L., Primorske novice, 19. november 1961

Rumeno sonce,
zrele limone,
sveže jajce.

Čista kuhinja,
primerna oprema,
pravi navdih.

Sladka pogača bo.

mlinar
+
mlinar

mlinar+mlinar d.o.o. • Vojkova 25, 5280 Idrija • **t** 05 373 47 30 • **f** 05 373 47 38
mlinar+mlinar / Miele center • Župančičeva 18, 1000 Ljubljana • **t** 01 241 65 20 • **f** 01 425 12 33
e info@mlinar-mlinar.si
www.mlinar-mlinar.si

Z rdečo sva podčrtala, da zapirava lokal, in šla v Švico

Filip Šemrl

Če ga ne bi spomnil brat, bi Toni Munh, ki se je leta 1941 v Labinu rodil slovenskim staršem (oče Jernej doma iz Kanomlje in mama Marija iz Dolov), ki so odšli s trebuhom za kruhom v rudnik Raša, bi leta 1991 ostal brez slovenskega državljanstva. Moral ga je namreč pridobiti, čeprav je 50 let delal pri nas in tod tudi živel, si ustvaril dom in družino.

Naš sogovornik pred frizerskim salonom Mladost v Labinu

Prvič je bil pri nas, ko je bil star šest let. V Zavrnatcu je takrat preživel pol leta, kasneje pa je hodil na obisk k sestri Marici, ki danes živi v Hotedršici. Po končani frizerski šoli v Pulju je eno leto še delal v Labinu, začetek avgusta leta 1960 pa je nastopil službo pri soimenjaku Toniju Poljancu. To je bila znana predvojna frizernica. "Jaz sem bil pomočnik pri njem en teden. Delati sem začel v nedeljo, on pa je naslednjo nedeljo nenadoma umrl. Bil je ljubitelj gora in tudi usodno nedeljo se je odpravljal na izlet na Mangart. Ko je stopil na avtobus, se je zgrudil. Tisto nedeljo sem šel kot ponavadi v službo, nakar pride neka deklica in mi reče: "Veste, da je vaš mojster umrl." Mulc, star komaj 19 let, se sploh nisem zavedal resnosti položaja in nisem vedel, pri čem sem. Ker sem bil v dobrih odnosih z Ljubom Kolakovičem, sem šel k njemu po nasvet. Veš, Toni, frizernica mora naprej. Sem slišal, da si dober frizer, zato bom jaz vse postoril na občini."

Osem mesecev, do služenja vojaščine,

je Toni Munh sam strigel, toda tudi po njegovem začasnem odhodu frizerski servis ni ostal dolgo zaprt. Takratno stanovanjsko gospodarstvo je namreč skrbelo tudi za storitvene dejavnosti v mestu, zato je kmalu Poljančevo "brivnico" prevzel Janez Filipič, ki je imel svojo nasproti nekdanjih Nebes. Z njim sta prišla Joško Mislej in Armando Crivilari. "Ko sem se vrnil od vojakov, sem se jima pridružil. Dolgo časa ni šlo, ker je bilo delo normirano bolj po vojaško. Ni odločala kvaliteta striženja, temveč koliko jih je kdo ostrigel na dan. To ni trajalo več kot eno leto, saj sva se z Joškom odločila, da greva na svoje. Stavila sva namreč predvsem na kakovost, in ne na količino. Zato so nam uredili nov salon v sosednji zgradbi."

"Zadaj, nasproti Soče, (kjer je danes stanovanjski blok K & K) je bila še ena hiša, ki je danes ni več. Pr' Tončku so rekli po domače. Spodaj je bila mesnica, ki sva jo preuredila v frizerski salon. Tri ali celo štiri leta sva delala cele dneve, kakšnega sva ostrigla tudi ponoči. Ko smo zapustili gostilne, smo zaigrali na harmoniko kar v frizeraju. Po tistem obdobju sem veliko igral v Bovcu, najprej na harmoniko, potem pa na kitaro. Na srečo sva vedno imela kakšno pomočnico. Štajerke so bile, ki so imele rade fante in so hodile v najin

Tako je izgledal vhod v Poljančevo (nekateri so dejali kar Munhova) hišo

Toni Munh (tretji z leve) po končani frizerski šoli v Pulju.

salon skurjene, tako da niso mogle striči. S temi puncami sva imela same težave. Potem pa sva pogruntala, kako se jih lahko rešiva. Kdor je imel katero zavarovano, je bil takrat pri nosilcu obrti samo zaposlen. To se je izmenično dogajalo enemu ali drugemu. To pa niso bili edini problemi, ki sva jih imela. Lastnik hiše nama je vsak mesec povišal najemnino, rekoč: "Mulca, jaz ne pridem skoz." Celo grozil nama je. Resda je bila inflacija, ma tolikšna pa spet ne. Na občinskih financah pa sta bila takrat Denis Primožič in Bruno Vehar. Bila sta prava "drmatorja". Denis je bil šef, Bruno pa njegov pomočnik. Bilo je tako hudo, da sva odnehala, sploh pa takrat, ko je prišel Joško k meni in dejal, da se je z lastnikom

hiše skregal zaradi višine najemnine, pa tudi z občinskimi financarji sva si bila v laseh. Pred tem sva se še na Ministrstvu za finance v Ljubljani pozanimala in ugotovila, da tako ne gre več in da je z davki nekaj narobe, saj sva samo delala in od tega nič imela. Ker sva bila oba še mlada, sva lahko delala tudi kaj drugega. Na salon sva napisala: Zaprto zaradi prevelikih zahtev oddelka za finance. Vse skupaj sva z rdečo barvo dvakrat podčrtala. Kot kaže, je bilo to dovolj, da smo se dogovorili o višini davka. Kaj so iz tega v Novi Gorici skuhal, ne vem, vem pa, da sva z Joškom zaprla brivnico in šla v Švico, kjer sva se nameravala zaposliti v tovarni elektromotorjev. Ko sva čakala na zaposlitev, so naju poklicali na občino

in nama rekli: "Mulca, bi strigla, če vama uredimo lokal?" In so ga, na istem mestu, kot sva nekoč že strigla. Spet pri Poljancu. Takrat sem se dokončno ustalil v Idriji in do upokojitve vodil lokal. V tem času se je pri meni uvajala tudi hči Petra, ki je prevzela vodenje lokala. Prav tako pa sem izučil tudi sina Jerneja, ki pa ima svoj frizerski lokal v Ljubljani. Hči Petra je leta 2000 uredila nov sodoben salon in nadaljuje z mojo tradicijo." "Čeprav sem v pokoju, nimam časa. Ne znam se umiriti. Verjetno bo narava naredila svoje. Zdaj, ko ostrižem še kakšnega za vzorec (da ne pozabim), ženi Marti pomagam pri izdelovanju hišnega tekstila pod našo blagovno znamko Munh."

FMR

*Naj ob novem letu prijazni novi čas
prinese vse, kar je staro zamudilo.
Veliko osebnih sreč in poslovnih uspehov,
naše praznično je voščilo.*

Srečno 2012

**PREVOZI OSEB IN SKUPIN
ORGANIZACIJA PREVOZOV
NAJEM VOZIL**

RCT TRANS

Partizanska 8, 5280 Idrija

☎ **041 648 393**

E-mail: rcttrans@amis.net

**EVT
SISTEMI** d. o. o.
Ekologija, Varnost, Trgovina

*Prišel bo čas okrog božiča,
ki prinesel bele bo steze,
v novem letu pa naj zdravje
in sreča nasmejeta se.*

Žesl božič in srečno novo leto 2012!

Vabljeni vsak delovnik med **10:00** in **15:00**
Trgovina **EVT**, Arkova 11, Idrija. Telefon: **05 37 74 840**

e-trgovina
<http://trgovina.evt.si>

DRUŠTVO UPOKOJENCEV IDRIJA

želi svojim članom, vsem upokojencem in ostalim prebivalcem občine Idrija prijetno praznovanje vseh decembrskih praznikov ter veliko sreče, zdravja in miru, pa topline in zadovoljstva v letu 2012.

Bliža se najlepši čas v letu:
čas, ko se spomnimo preteklosti in pričakujemo prihodnost,
čas, ko se želja po sreči, zdravju in uspehu seli iz srca v srce.

Naj se vam uresničijo sanje, udejanjijo želje in izpolnijo pričakovanja!

Vse upokojence, ki se še niste vključili v naše društvo, vabimo, da se nam pridružite. Radi vas bomo sprejeli medse.

Razdružitev je pravica, da gremo narazen, ko ugotovimo, da nismo za skupaj

“Če se ne motim, smo odkrili prvo tovrstno spominsko obeležje, in to v mestu, kjer leta 1991 posebnih vojnih dogodkov ni bilo. Že prav, kajti za to, da smo se osamosvojili, smo zaslužni prav vsi, civilne, vojaške, takratne miličniške strukture in ljudje, med katerimi si mnogi danes stojijo nasproti.”

Še posebej me boli, ker so si v zakon o vojnih veteranih dovolili zapisati, da je bila vojna samo tam, kjer se je streljalo in kjer so bile žrtve,” je med drugim dejal eden od

govornikov na dobro obiskani prireditvi, predsednik veteranov vojne za Slovenijo Sever severne Primorske Angel Vidmar. Podobnega mnenja je bil tudi akademik,

Spominsko obeležje brez podpisa

Slavnostni govornik na prireditvi je bil akademik in pesnik Ciril Zlobec

pesnik Ciril Zlobec, v osamosvojitvenih časih član predsedstva Slovenije. “To je bil spet eden viškov slovenske samozavesti in zgodovinsko dejanje, ki si zasluži obeležje, da si ga bodo zapomnili tudi tisti, ki o teh, za nas usodnih časih, ne bodo imeli kaj prida pojma. Naša takratna enotnost je bila veliko psihološko presenečenje tudi za JLA, ki ni mogla razumeti, da hoče slovensko ljudstvo svojo samostojnost. Enako pomembna kot oborožitev je bila tudi zavest, da jo hočemo z vso resnostjo doseči,” je med drugim v svojem slavnostnem govoru dejal Ciril Zlobec. Tako kot vedno je tudi na tokratni slovesnosti improviziral. Dejal je, da so že predgovorniki povedali vse, zato se je v svojem govoru kot pesnik osredotočil bolj na uvodoma zaigrano Zdravljico.

Sicer pa na spominskem obeležju, ki ga je doniral koncern Kolektor, zasnoval pa arhitekt Silvij Jereb, v posvetilu, ki ga je sestavil profesor Janez Kavčič, piše: “Slovenska domovina je naša mati, kateri dolgujemo hvaležnost in zvestobo. Kdor je leta 1991 branil domovino, je častno izpolnil svojo dolžnost pred obličjem zgodovine.”

Ciril Zlobec kot član predsedstva RS julija 1991, dan po eksploziji vojaškega skladišča v Črnem Vrhu nad Idrijo. Pred nekdanjo žago ob cesti v Trebče ju je z avtorjem omenjenega prispevka ujel objektiv fotoaparata

To bo Idrija - zaključki in usmeritve v prihodnost

Maja Vojska

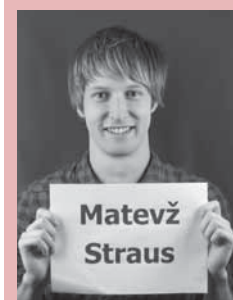
Projekt To bo Idrija, s katerim so si ustvarjalci zadali nalogo povzeti splošno stanje mladih v občini Idrija, se je uradno zaključil 15. oktobra v idrijski Kavarni, kjer so bili predstavljeni rezultati raziskav in predlogi za prihodnost. Ob tem dogodku so izdali tudi dve brošuri, ki sta javnosti dostopni na spletu in v prostorih KIŠ-a. Njihove ugotovitve je na kratko pokomentiral vodja projekta Matevž Straus.

Rezultati analize

Iz množice pridobljenih rezultatov so ustvarjalci projekta izluščili najpomembnejše in jih po tematskih sklopih predstavili javnosti. Matevž Straus je komentiral, da je po njihovih ugotovitvah največji problem mladih v občini na področju zaposlovanja. Poudaril je, da so mladi v občini kar v 34,9 % odgovorili, da se ne bojijo brezposelnosti po končanem šolanju, a veliko bolj je zaskrbljujoče dejstvo, da jih je več kot tretjina izrazilo bojazan, da tukaj ne bodo mogli uresničiti zelene karijerne poti. To za občino na dolgi rok pomeni, da bo določen del mladih odšel. Le 6,1 % mladih je odgovorilo, da bodo v občini ostali za vsako ceno. „Občina bi morala skrbeti za to, da tisti, ki dajejo selitev pod opcijo, da ostanejo v Idriji in da ne ostanejo tukaj zato, ker ni drugega, ampak da ostanejo tukaj zato, ker imajo tukaj možnost, da razvijejo svoje potenciale,“ k temu dodaja Matevž.

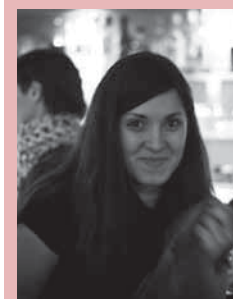
Naslednje dokaj pomembno vprašanje se ne tiče le problematike mladih, temveč celotne občine. Stanovanjska problematika predstavlja dokaj pereč problem občine, česar se zavedajo tudi mladi, saj kar v 42,9 % odgovarjajo, da so jim stanovanja v občini slabo dostopna in 12,6 % jih meni, da jim sploh niso dostopna. Anketirani so odgovarjali, da je glavni razlog za tako stanje v previsokih cenah stanovanj, obenem pa v premajhnem številu le-teh v občini. Poleg tega stanovanjski problem po njihovem mnenju leži tudi v nezadostnem številu neprofitnih stanovanj in neprimerni ureditvi stanovanjskih površin.

Med drugim so obravnavali tudi problematiko na področju zabave in kulture, športnega udejstvovanja, neformalnega izobraževanja, informiranosti mladih in štipendijske politike ter finančni položaj mladih.

Matevž Straus, vodja projekta To bo Idrija:

“S samim potekom projekta in odzivom javnosti sem izredno zadovoljen – projekt je pokazal, da mladi imamo ideje, predloge in želimo aktivno sodelovati pri oblikovanju naše prihodnosti, hkrati pa se je izkazalo, da nam je marsikdo pripravljen prisluhni. Iskreno upam, da bodo predlogi zaživi, saj bo le tako projekt imel dolgoročne pozitivne učinke. Želel pa bi si tudi, da k naši pobudi pristopi čim več mladih in tistih, ki jim za mlade ni vseeno, da skupaj oblikujemo strategijo delovanja na tem področju.”

Sabina Carli, predsednica KIŠ-a:

“Oktobra smo imeli zaključno prireditev projekta v Kavarni, kjer so bili rezultati predstavljeni tudi širši javnosti. Kar je zanimivo, je to, da se je te prireditve udeležilo zelo malo, oziroma samo eden izmed lokalnih akterjev, predstavnikov lokalne skupnosti. Ta projekt je bil definitivno v Idriji potreben, saj je ena izmed mnogih občin, ki nima nikakršne vizije glede mladih. Analiza je pokazala, da je stvari za njih dosti premalo in nam natančneje dala smernice, česa si mladi želijo. Tem smernicam bomo skušali tako v KIŠ-u kot tudi širše slediti. Kot nadaljevanje tega projekta, v luči večje osveščenosti, bomo v prihodnje pripravili tudi neko revijo za mlade.”

Predlogi

Na podlagi vseh ugotovitev so nosilci projekta pripravili 25 ukrepov oz. predlogov, ki jih naslavlja na celotno občino, poleg tega pa jih bodo predstavili tudi občinskemu svetu, ki jim lahko da bolj formalen pečat, ki bo še dodatno omogočil, da se vse projekte v okviru teh predlogov izpelje. Pet glavnih predlogov, ki pa niso bolj pomembni od drugih, temveč nosijo le simbolično vlogo, da jim bodo vzporedno sledili še drugi, so poimenovali Zastavonoše.

Eden izmed Zastavonoš se bo usmeril na oblikovanje prehodnih stanovanj za mlade in mlade družine, s tem bi jim olajšali osamosvajanje. Naslednji predlog je o razvoju kolesarske in downhill destinacije, ki bi pomenila nek zagon turizma vezan na mlado aktivno populacijo ter bi lahko pomenila tudi nova delovna mesta. Tretji izmed peterice je izgradnja mladinskega centra in hostla v Idriji. Ta predlog bo verjetno najhitreje dosegel svojo realizacijo, saj se, kot je rekel Matevž, stvari v tej smeri že premikajo. Idrijska mladina potrebuje nek prostor, ki bi bil odprt tudi med tednom in bi se tam lahko družili, se udeleževali raznih dejavnosti in izobraževanj. K temu Matevž dodaja, da hostel nekako spada zraven in le-ta bi prinesel določene prednosti tudi za razvoj turizma v občini. Sledilo bi uvajanje tutorstva v vseh

mladinskih organizacijah, in sicer bi neka oseba skrbela za prenos znanja na nove aktivne člane in s tem zagotovila uspešno delovanje društva v prihodnosti. Zadnji izmed peterice pa bo ustanovitev sklada za podjetništvo in turizem, ki bi bil namenjen deloma štipendijam ter deloma razvijanju podjetništva in turizma. Sledilo jim bo še 20 drugih ukrepov in nosilci projekta upajo, da bodo pripomogli k večji vlogi mladih v občini.

Matevž Straus k temu še dodaja: „Občina Idrija bi morala čim prej začeti bolj aktivno delati na mladih in tako skrbeti za njihov razvoj ter hkrati za svoj razvoj.“

Pes pomočnik Bela v veliko pomoč mlademu invalidu

Mesec december je prav poseben čas za psičko Belo in njenega novega lastnika Uroša. Bela, psička pasme beli švicarski ovčar, prav v teh dneh zaključuje šolanje za psa pomočnika v idrijskem društvu K9 Servis. Vaditeljica Maja Golob je Belo najprej izšolala v poslušnosti, zadnje tri mesece pa sta izpilili še večšine, ki jih mora imeti pes pomočnik za gibalno ovirano osebo: "Pes pomočnik za gibalno ovirano osebo mora izvajati različne naloge, ki jih človek sam ne more. Namesto njega odpira in zapira vrata, prižiga in ugaša luči, prinaša in odnaša ter pobira različne predmete itd. Glavna naloga Bele pa bo predvsem vleka vozička in spremljanje Uroša pri vsakodnevnih opravilih."

FMR in Kolektor omogočila šolanje Bele

Največja ovira pri šolanju psov pomočnikov so finančna sredstva, saj Zavod za zdravstveno zavarovanje Republike Slovenije pokrije stroške za psa pomočnika le slepim ljudem, gibalno oviranim in ostalim kandidatom pa ne. Z namenom zbiranja sredstev za šolanje Bele je društvo septembra letos v Idriji organiziralo 1. Slovenski dan psov pomočnikov. "Uspeh dogodka nas je presenetil, predvsem pa smo zelo zadovoljni in hvaležni vsem podjetjem in posameznikom, ki so kakorkoli pripomogli pri zbiranju sredstev za Belo in Uroša. Največja zahvala gre družbi FMR, d. d., ki je prevzela generalno sponzorstvo dogodka, in družbi Kolektor Group, d. o. o., ki je prevzela pokroviteljstvo dogodka," se zahvaljuje Golobova in dodaja, da brez te pomoči dogodek in šolanje Bele ne bi bila mogoča.

Naprej.

Iskrena hvala za zaupanje!

Socialni demokrati se državljanom iskreno zahvalujemo za izraženo podporo in zaupanje na prvih predčasnih volitvah v državni zbor. Iskrena hvala tudi v mojem imenu in imenu Območne organizacije Socialnih demokratov občin Idrija in Cerklje. Ob ponovni izvolitvi za poslanca se bom po svojih najboljših močeh zavzemal za razvoj in blaginjo naše skupnosti.

Ob tej priložnosti vsem občankam in občanom voščim vesele praznike in srečno novo leto 2012. Ob državnem prazniku 26. decembra - dnevu samostojnosti in enotnosti pa želim, da bi tudi v bodoče vsi ravnali v skladu s sporočilom in odločitvijo, ki smo jo sprejeli na vseslovenskem plebiscitu leta 1990.

Vaš
Samo Žig

B

BRUS

SREČNO 2012

BRUS

TRANSPORT

BRUS d. o. o. Godovič 154, 5275 Godovič

Tel.: (05) 37 25 200, Fax: (05) 37 25 201

E-mail: info@brus.si, URL: www.brus.si

KOLEKTOR

Informator

ČASOPIS KONCERNA **KOLEKTOR** • December 2011

Leta 2011 je koncern Kolektor eno najboljših podjetij v Sloveniji

Ker so letos vse koncernove družbe doma in na tujem z izjemo Kolektor Liva poslovale pozitivno, bo poslovni rezultat koncerna dober. Najbolj stabilno je bilo poslovanje stebra Komponente in sistemi oziroma Kolektor Sikoma, ki je vezan na avtomobilsko industrijo. Slednji bo letos prodal za 287 milijonov evrov, 58 milijonov evrov steber Stavbne tehnike in izdelkov za dom ter 55 milijonov steber Energetike in industrije. Po optimističnem prodajnem planu naj bi prihodnje leto koncern prodal za pet odstotkov več kot letos. K dobremu poslovnemu rezultatu koncerna poleg Kolektor Sikoma zaenkrat največ prispevajo njegova podjetja v Nemčiji. V Kolektor Etri so letos zabeležili za 15 odstotkov slabše poslovne rezultate in končujejo 30 milijonov evrov vredno naložbo v novo proizvodno halo. Skupaj bodo letos v koncernu prodali za več kot 400 milijonov evrov, prihodnje leto pa, če ne bo občutne krize seveda, za 425 milijonov evrov. Po letu 2004 je koncern rasel predvsem na račun akvizicij, v prihodnjih letih pa bo moral prevzeti še nekaj podjetij, če bo hotel uresničiti zastavljeni cilj, da bo leta 2017 njegova prodaja znašala že pol milijarde evrov. Vsa prevzeta podjetja se bodo morala sinergijsko vključiti v že omejene koncernove proizvodne stebre. Prodajo bo treba na račun akvizicij povečati za 125 milijonov evrov, kajti samo z organsko rastjo tega ne bo mogoče doseči.

Zakaj je koncern danes močnejši kot pred krizo? Ker je kapitalsko trden in nezadolžen. Dolg predstavlja le 16 odstotkov celotne prodaje in je na evropski ravni, česar pa ne bi mogli reči za ostala slovenska podjetja. Kolektor je tudi eno najbolj internacionaliziranih slovenskih podjetij in ima kompetenten menedžment ter strategijo rasti.

Vrednote morajo postati kultura podjetja.....

2

- Zaposlene v našem koncernu odlikujejo odgovornost, poštenost, vztrajnost in borbenost, usmerjenost h kupcu, inovativnost in timski duh

Kolektor Koling prepoznan za gazelo primorsko-notranjske regije.....

8

- Priznanje nominiranca je enakovredno zmagovalcu zlate gazele

Hala Kolektor Etre bo kmalu služila svojemu namenu.....

18

- Ko so halo zgradili, so v njej najprej preizkusili opremo

Vrednote moramo živeti

Spremembe v svetu od nas zahtevajo, da se, hočemo ali nočemo, spreminjamo tudi sami. Spremembam se morajo prilagajati tudi podjetja, če želijo biti uspešna. Da bi se prav organizirali, si postavili jasne cilje, si moramo najprej odgovoriti na vprašanja "kdo smo" in "komu služimo" ter "kam in na kakšen način želimo". Koncern Kolektor ima na zastavljena vprašanja jasne odgovore. Koncern Kolektor je inovativen in finančno stabilen koncern, katerega osnovno poslanstvo je razvojno-tržna dejavnost.

"Smo razvojna, tržno usmerjena, inovativna in poslovno uspešna družba, ki z reševanjem tehnoloških izzivov prihodnosti in iskanjem novih poslovnih priložnosti izpolnjuje pričakovanja lastnikov, poslovnih partnerjev, zaposlenih in okolja."

Glavni izvršni direktor koncerna Kolektor Radovan Bolko je mnenja, da če želimo uspeti, moramo stalno razmišljati, kaj bo čez pet, deset let. Vizija Kolektorja do leta 2020 pomeni samo eno: "Želimo rasti!"

"Vodili bomo aktivno politiko internacionalizacije in usmerjene diverzifikacije na osnovi organske rasti in akvizicij ter se tako do leta 2020 približali letnemu prometu ene milijarde evrov. Z razvojem tehnološko zahtevnih izdelkov in rešitev bomo med vodilnimi v posameznih nišah in s tem podpirali rast in razvoj kupcev."

Kolektor si želi biti med vodilnimi v posameznih nišah. Tu se zgleduje po modelu komutatorja, saj je Kolektor na tem področju še vedno svetovni vodja. To pozicijo bo ohranil tudi v prihodnje.

Da bi dosegli uspeh, moramo imeti vodilo. Rabimo vrednote. Vrednote so neke vrste cilji oziroma ideali, ki jih visoko cenimo in si k njim prizadevamo. So jasne predstave o tem, kaj je za posameznika vredno in zaželeno. Vrednote delujejo s svojo privlačnostjo podobno kot magnet. V življenju delujejo kot kompas, po katerem se ravnamo v vsakdanjih situacijah in po njih uravnavamo in usmerjamo naše obnašanje. Vodijo naša vedenja, vplivajo na stališča in na naše odločitve.

Odgovornost, poštenost, vztrajnost in borbenost, usmerjenost h kupcu, inovativnost in timski duh so tisto, kar odlikuje zaposlene v koncernu Kolektor.

Vrednote

V Kolektorju vrednote živimo in skozi delo širimo.

•Odgovornost

Z izpolnjevanjem medsebojnih dogovorov in odgovornim odnosom do dela zasledujemo zastavljene cilje lastnikov, zaposlenih, kupcev in okolja. S svojimi rešitvami, izdelki in storitvami zagotavljamo načela trajnostnega razvoja.

•Poštenost

Pošteno in etično ravnanje do poslovnih partnerjev in sodelavcev je temelj našega sodelovanja.

•Vztrajnost in borbenost

Zavedamo se, da dolgoročno doseganje zastavljenih ciljev zahteva proaktiven pristop in izvedbeno odličnost. Poslovne cilje zato zasledujemo in izvršujemo vztrajno, z vso zavzetostjo in pogumom.

•Usmerjenost h kupcu

Verjamemo, da imamo lahko zadovoljne kupce le na temelju učinkovitih partnerskih odnosov. Zato smo usmerjeni v prepoznavanje kupčevih potreb in zagotavljanje njim skladnih rešitev. Na ta način gradimo soodvisna in dolgoročna partnerstva ter spodbudne odnose s poslovnimi partnerji in znotraj podjetja.

•Inovativnost

Gradimo okolje, ki spodbuja ustvarjalnost in razvoj inovativnih idej pri zaposlenih. Ideje realiziramo in jih ciljno usmerjamo v ključne segmente delovanja lastne organizacije in v nadgradnjo rešitev za naše kupce. Najnaprednejše rešitve aktivno uvajamo tudi v stroko.

•Timski duh

Spodbujamo sodelovanje, pretok informacij in delitev znanja med sodelavci. Ustvarjamo pozitivno vzdušje za naše nemoteno delovanje in uspeh naših partnerjev. Skupaj smo uspešnejši.

Za nadaljnji uspeh in rast koncerna ni pomembno samo, da poznamo njegove vrednote, pač pa da jih vsi zaposleni tudi živimo. Da postanejo kultura podjetja. Na ta način bodo cilji koncerna za naslednjih pet let postali realnost.

“Da Vincijev čas za naš koncern ne pride več v poštev”

S to prisposodbo je glavni izvršni direktor koncerna Kolektor Radovan Bolko nagovoril udeležence na četrti razvojno-tržni konferenci za področje komponent in sistemov, ki je bila pred dnevi v Idriji. Kaj je pravzaprav s temi besedami hotel povedati koncernovim prodajnikom in razvojnikom? Ne to, da ne bomo več inovativni, ampak da Kolektor ne bo več podpiral in razvijal česar koli.

Kolektor bo tako razvijal tri proizvodne stebre: področje komponent in sistemov, stavbno tehniko in izdelke za dom ter energetiko in industrijsko tehniko. Vsakega od stebrov bo krepil z nižnimi proizvodi in s tem sledil cilju, da bo s svojo ponudbo med prvimi tremi ponudniki v svetu ali Evropi.

Le tako in s prevzemi podjetij, ki imajo možnosti, da bodo ali že dosegajo več kot 50.000 evrov dodane vrednosti na zaposlenega, bo mogoče uresničiti prodajo, ki bo leta 2020 dosegla slabo milijardo evrov.

Cilj, ki si ga je koncern zastavil za leto 2017, to je pol milijarde evrov prodaje, bo po Bolkovem mnenju dosegljiv, saj bo že letošnja dosegla več kot 400 milijonov evrov.

Dobrih 40 odstotkov prihodkov še vedno predstavlja komutatorski program, ki je bil pred desetletjem skoraj edini. Čeprav gre za zrel produkt, je še vedno v vrhu Kolektorjeve ponudbe in na račun razvoja novih aplikacij tudi donosen program, še posebej tu prednjači proizvodnja karbonskega komutatorja.

Radovan Bolko je poudaril, da bo morala koncernova organska rast prodaje na leto znašati okrog 3 do 5 odstotkov, pri čemer je treba še dodatno upoštevati tudi nadomeščanje produktov, ki se jim izteka življenjski cikelus.

Povprečna življenjska doba posameznega proizvoda je ocenjena na približno 10 let, kar pomeni, da je potrebno samo za ohranjanje obstoječe ravni prodaje vsako leto osvojiti projekte za eno desetino vrednosti skupne prodaje.

Glavni izvršni direktor se je osredotočil še na strategijo koncerna. O tem bomo več pisali v marčevski številki Komunitatorja, zaenkrat le toliko, da koncern ne bo šel po poti Kitajcev (sledilcev), temveč bo krepil lastno razvojno pot, ki se je izkazala za uspešno.

Izvršna direktorja za prodajo in marketing **mag. Primož Bešter** ter razvoj **Marjan Drmota** sta predstavila tričetrletne rezultate poslovanja koncernovega stebra proizvodnje komponent in sistemov ter splošne ocene predvidene prodaje in projektov v prihodnjem letu. Med drugim sta povedala, da je koncernov steber za proizvodnjo komponent in sistemov v prvih devetih mesecih letos prodal za 27 odstotkov več kot v lanskem letu, koncern s celotno svojo ponudbo pa v enakem obdobju za 15 odstotkov več.

Rezultati so dobri kljub zaostrenim pogojem gospodarjenja, vzpodbudni in hkrati zavezujoči za vse, ki so sodelovali na 4. razvojno-tržni konferenci. Prav od njih je namreč odvisno, ali bo povedano in zeleno tudi uresničeno.

Kolektorjeva poslovna divizija Stavbna tehnika in izdelki za dom z jasno vizijo razvoja

Razvojno-tržne konference, ki jih Kolektor pripravlja za vse svoje poslovne divizije, so namenjene izmenjavi mnenj, izkušenj, pregledu dela aktualnih projektov in predstavitvi novih. Tokratna konferenca je bila namenjena seznanitvi z novo strategijo razvoja poslovne divizije Stavbna tehnika in izdelki za dom.

Izvršni direktor za razvoj **Marjan Drmota**, ki je kot prvi pozdravil in nagovoril udeležence konference, je mnenja, da uresničujejo prvotno zastavljeno poslanstvo konferenc, da bodo diviziji postavili osnove za uspešen razvoj. Kot je povedal, so prve korake že naredili. Strategijo razvoja do leta 2017

so postavili, zdaj je na tržnikih in razvojnikih, da jo uresničijo.

Podrobneje je o razvoju divizije stavbna tehnika in izdelki za dom spregovoril **mag. Primož Bešter**, izvršni direktor za prodajo in marketing. Temeljita analiza tržišča, konkurence, svoje pozicije na trgu in trendov za nadaljnji razvoj je pokazala, da bodo morali za uspešen razvoj počeno zavihati rokave, če želijo do leta 2015 zabeležiti 75 milijonov evrov prodaje (brez inženiringa). Lansko leto so zaključili z 31,3 milijona evrov prodaje. Poudarek razvoja bo na cevni izolaciji (toplotna, ognjevarna in protihrupna), kjer naj bi postali regionalni nišni tržni vodja, in utrditvi blagovne znamke Liv, s katero se bodo poskušali prebiti med prve tri ponudnike podometne sanitarne tehnike v jugovzhodni evropski regiji.

Poudarek razvoja stavbne tehnike in izdelkov za dom bo na programu izolacije, in sicer toplotni, ognjevarni in protihrupni cevni izolaciji Missel, ki jo proizvaja in trži nemško podjetje Kolektor Missel Schwab

Kolektorjevi kadroviki zaključujejo projektno zelo pestro leto

Na drugi kadrovski konferenci v letošnjem letu so se zbrali vsi kadroviki koncernovih podjetij v Sloveniji. Strinjali so se, da je za njimi pestro leto, ki ga zaznamujejo številni za koncern pomembni in uspešni projekti.

vprašanja, ki jih imajo koncernovi kadroviki glede organizacijskega predpisa Zagotavljanje človeških virov s prožnimi oblikami dela. Na vprašanja je odgovarjala koncernova pravna svetovalka **Ivanka Likon**. Pomembna novost na kadrovskem področju je paket dobrodošlice za novo zaposlene. Pozornost, ki posa-

Za celotno skupino Kolektor je prav gotovo najpomembnejši projekt celovit sistem razvoja ključnih kadrov znotraj koncerna Kolektor. Z njim so začeli v podjetju Kolektor Group. Ko ga bodo februarja 2012 uspešno zaključili, bodo primer dobre prakse najprej prenesli še na ostala podjetja na idrijski lokaciji in zatem še drugod v Sloveniji. Kot je poudarila izvršna direktorica za kadre **Ingrid Kermavnar**, je pomembno, da zaposlenim poiščemo ustrezno delovno mesto, da bodo delo radi opravljali in da bodo pri svojem delu uspešni. "Omogočiti jim moramo delovne pogoje, da se bodo lahko poklicno in osebno razvijali." Glavni namen projekta je zmanjševanje razkoraka med trenutnimi kompetencami, ki jih imajo posamezniki, in želenim nivojem kompetenc za določena delovna mesta. "Samo na ta način bomo lahko zagotovili okolje za nadaljnji razvoj ključnih kadrov in nadgradnjo njihovega potenciala," je še dejala Kermavnarjeva.

Koncernova služba za kadre, ki je organizirala konferenco, je srečanje vseh kadrovikov izkoristila za seznanitev z novostmi za delodajalce, ki jih prinaša Zakon o varnosti in zdravju pri delu ter promocijo zdravja na delovnem mestu. O tem sta kadrovikom spregovorili socialni delavki **Petja Velikonja Vončina** in **Claudia Costa**. Slednja je predstavila projekt vadbe med delovnim časom. Ker pa so bili organizatorji mnenja, da bi bilo o vadbi nesmiselno samo govoriti in da se je treba vsak delovni dan vsaj dvakrat na hitro razmigati, so poskrbeli tudi za jutranjo telovadbo. Namesto "besednega" prikaza vaj za raztezanje so bili deležni kar praktičnega prikaza, za katerega je poskrbel **Dušan Macura**.

Dobršen del konference so namenili odgovorom na

mezniku veliko pomeni. Ideja se je porodila mladima sodelavkama v službi za kadre, **Barbari Tušar** in **Martini Lukan**. Kolektor je tako prvo podjetje v ožjem in širšem okolju, ki je poskrbel za to lepo gesto. Kot sta sodelavki poskrbeli za presenečenje za vsakega novo zaposlenega, je izvršna direktorica za kadre **Ingrid Kermavnar** poskrbela za njuno presenečenje. Na konferenci je namreč povedala, da je bil njun inovativni predlog izbran za tehnično izboljšavo, za katero bosta prejeli tudi denarno nagrado.

Letni razvojni pogovori so vodstveno orodje, ki omogočajo učinkovito in načrtno delo vodij s sodelavci. Z njim lahko konsistentno spremljamo kadre in usmerjamo njihove strokovne usposobljenosti, razvojni potencial in delovno uspešnost. Za njihovo lažje vodenje se je v družbah koncerna Kolektor na idrijski lokaciji implementiralo novo spletno aplikacijo, ki bo vodjem omogočala lažje vodenje pogovorov, kadrovske službi pa kvalitetnejše spremljanje in izvajanje kadrovskih procesov. Sistem bo po besedah vodje oddelka za kadre, **mag. Eve Cvelbar Primožič**, omogočal pridobivanje pobud in želja s strani zaposlenih po dodatnih izobraževanjih in usposabljanjih, poklicnih željah, organizacijskih spremembah ter osebnotnem razvoju posameznika. V decembru Cvelbar Primožičeva izvaja tudi izobraževanje za vodenje letnih razvojnih pogovorov in predstavitev nove spletne aplikacije, in sicer za vse vodje na vseh nivojih družbe.

Za dvig znanja zaposlenih pa bodo v koncernu poskrbeli še s Kolektorjevo knjižnico, v kateri bo zbrana strokovna literatura in drugo najrazličnejše gradivo, izposodil pa si ga bo lahko vsak zaposleni v koncernu Kolektor.

Ludvik Kumar prejemnik Puhovega priznanja

Polona Rupnik

Raziskovalci in dobitniki Puhovega priznanja za leto 2011 dr. Miran Mozetič, dr. Uroš Cvelbar in Ludvik Kumar so dosegli izjemne raziskovalne, razvojne, ekonomske in okoljske učinke pri postavitvi novega suhega postopka proizvodnje grafitnih komutatorjev

Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo je na posebni slovesnosti, ki jo je neposredno prenašala Televizija Slovenija, podelilo Zoisova priznanja in nagrade ter Puhovo priznanje, namenjeno za izume, razvojne dosežke in uporabo znanstvenih izsledkov pri uvajanju novosti v gospodarsko prakso. Gre za najvišja priznanja v znanosti. Dobitniki letošnjega Puhovega priznanja so Kolektorjev izvršni direktor za raziskave Ludvik Kumar ter prof. dr. Miran Mozetič in dr. Uroš Cvelbar z Instituta "Jožef Stefan". Komisija je ugotovila, da so dosegli izjemne raziskovalne, razvojne, ekonomske in okoljske učinke pri postavitvi novega suhega postopka proizvodnje grafitnih komutatorjev.

Kot je komisija zapisala v obrazložitvi, "so nagrajenci v letih med 2004 in 2006 opravljali raziskave na področju interakcije termodinamsko neravnovesne plinske plazme z mikrokompozitnimi vrstami materiala. Sistematične raziskave so pokazale, da je mogoče okolju neprijazne mokre kemijske postopke zamenjati s suhimi postopki, ki temeljijo na uporabi termodinamsko neravnovesnih stanj plina. Na podlagi temeljnih spoznanj je bil izdelan

prototip novega mikrokompozitnega komutatorja. Raziskovalci projekta so prav tako razvili, optimizirali in izdelali ustrezno proizvodno linijo, ki je uspešno prestala vsa testiranja kupcev. Nov proizvodni postopek je okolju prijazen, hkrati pa ga odlikujeta izredna zanesljivost in cenovna primernost z veliko dodane vrednosti. Podjetje Kolektor na trgu dosega več kot 60 odstotkov svetovne proizvodnje. Proizvodni postopek in naprava sta zaščitena s patenti v ustreznih državah."

"Nagrade sem vesel ne samo zaradi sebe, temveč zaradi celotnega tima, ki je pred leti delal na razvoju grafitnih komutatorjev. Tehnologija, ki je ob tej priliki nagrajena je samo vrh ledene gore – ogromnega dela, ki je bilo takrat opravljeno. Zato pozivam vse kolegice in kolege, ki smo pred 10 leti skupaj delali na tem projektu, da si vsaj moralno delijo to nagrado z mano," je bil skromen nagrajenec **Ludvik Kumar**. Predsednik koncerna Kolektor **Stojan Petrič** pa je ob tem dodal: "Strateška zaveza koncerna Kolektor ostajajo investicije v razvoj novih produktov, ki povečujejo dodano vrednost našega portfelja produktov in storitev. Priznanje, ki ga je prejel sodelavec Ludvik Kumar skupaj z znanstveniki, dokazuje nujnost povezovanja industrije, znanstveno-raziskovalnih institucij in univerze."

Gazele so gibanje odgovornega podjetništva

Filip Šemrl

Naslov za pisanje o slovesnosti, ki je bila konec oktobra v Linhartovi dvorani Cankarjevega doma v Ljubljani in s katero se je končal letošnji izbor za zlato gazelo, sem si sposodil v Dnevnikovi prilogi Spodbujamo rast. Do zadnjega trenutka, z izjemo komisije, nihče ni vedel, kdo bo zlata gazela 2011. To je postalo podjetje KLS Ljubno. Kipec zlate gazele je na prireditvi v Cankarjevem domu prevzel direktor Bogomir Strašek, srebrno gazelo je letos osvojilo podjetje XLAB, bronasto pa podjetje GMT. Priznanje nominiranca, ki je enakovredno zmagovalcu, pa je prejel Kolektor Koling, ki je bil pred tem prepoznan za gazelo primorsko-notranjske regije.

V Linhartovi dvorani so se po enem letu spet zbrali vsi, ki dobro mislijo in sploh podpirajo dobre zamisli, da bi tudi tokrat izbrali junakinje slovenskega gospodarstva, ki vlivajo upanje. Že več let se nam namreč zdi, da živimo v času izgubljenih iluzij, ko se v žalost sprevača vse, kar je nekdanj obetalo, in se redčijo vrste preživelih. A na srečo obstaja tudi druga plat zgodbe: sestavljena je iz črtic o človeškem pogumu in iznajdljivosti pa tudi o pridnih rokah.

To plat o gospodarskem utripu Slovenije že desetletje pripovedujejo Gazele. Gre za medijski projekt, ki je iz začetnega veselja prerasel v gibanje in vzpostavil dokazljiv in v praksi preverjen način za uspeh doma in na tujih tržiščih. Ugled in prepoznavnost izbora in gibanja Gazela iz leta v leto raste in tako opravičuje zaupanje sodelujočih najhitreje rastočih podjetij, partnerjev in pokroviteljev. K sodelovanju v izboru Gazela se podjetja ne morejo prijaviti, ampak so na letvico 100 najhitreje rastočih v regiji uvrstijo na podlagi rasti prihodkov od prodaje v minulem petletnem obdobju, je na izboru povedal gostitelj in še prej v prilogi Dnevnik z naslovom Spodbujamo rast zapisal magister Branko Pavlin, predsednik uprave Dnevnik, družbe medijskih vsebin.

Skupina analitikov, ki je sestavljala letošnjo lestvico najhitreje rastočih podjetij, ni imela lahkega dela, sploh pa v času, ko je brez greha težko preživeti. "V okviru letošnjih regijskih izborov smo spoznali 18 podjetniških zgodb, ki so zgled in navdih, ter ugotovili, da so prav vsa nominirana podjetja v letošnjem izboru Gazela 2011 zmagovalci," je na podelitvi povedal Branko Pavlin in v spremljajoči prilogi pred tem zapisal: "Gazele so zgled. To so slovenska podjetja, ki jih gospodarstvo potrebuje. Tako zaradi njihove energije rasti kot tudi zato, da imamo pred seboj svetle primere uspeha, ki jih številni občudujejo ter preučujejo njihovo podjetniško drznost."

Poslovna konferenca Kolektor Kolinga o energetske učinkoviti gradnji

Polona Rupnik

Namen poslovne konference je bil širši javnosti predstaviti sodobne pristope k učinkovitemu načrtovanju in izgradnji nizkoenergijskih stavb z uporabo naprednih tehnologij, spregovoriti o trenutnih razmerah na trgu ter izzivih in priložnostih, ki jih prinaša energetske učinkovita gradnja. "Predvsem pa je v teh negotovih kriznih časih pomembno sodelovanje, izmenjava znanj in izkušenj," je v uvodnem nagovoru povedal direktor podjetja Kolektor Koling Tine Vadnal.

Predavatelji na konferenci so si bili enotni, da je energetske učinkovita gradnja ekonomska in okoljska nuja. Za Slovenijo je energetske varčna gradnja novih in obnova obstoječih zgradb izjemnega pomena, saj z njo dolgoročno zmanjšujemo visoko energijsko uvožno odvisnost, povečujemo število delovnih mest in zmanjšujemo emisije TGP.

Stavbe predstavljajo kar 41 odstotkov vse porabe primarne energije. Zaradi tega je ustrezna zasnova novih in energetske sanacija obstoječih stavb ključnega pomena pri doseganju okoljskih in energetskih ciljev. V Evropi smo sprejeli standarde, s katerimi smo sistematizirali energetske razrede stavb. Standard EN 15232 uvaja razvrstitev zgradb po energetske učinkovitosti glede na sisteme vodenja in nadzora zgradbe (centralni nadzorni sistemi). Kot primer celotnega koncepta energetske učinkovite zgradbe s podporo centralnega nadzora oz. t. i.

"pametne zgradbe", pri kateri so upoštevali zahteve standarda EN 15232, so na konferenci izpostavili Kolektorjev Razvojni-tržni center.

Propad številnih slovenskih gradbenih podjetij postavlja vprašanje, kako reorganizirati slovensko gradbeništvo. Predsednik koncerna Kolektor **Stojan Petrič** je prepričan, da gradbeništvo potrebuje nov poslovni model. Potrebuje nekaj vitkih gradbenih podjetij s 500 do 1000 zaposlenimi, ki bodo specializirana za opravljanje določenih storitev in povezana v konzorcij ali grozd. Na tak način bodo trgu lahko ponujala kompleksnejšo ponudbo. To naj bi gradbeništvo omogočilo večjo fleksibilnost in večjo stroškovno učinkovitost. Za okrevanje slovenskega gradbeništva in njegov nadaljnji razvoj je po Petričevih besedah pomembno, da vsaj tretjino storitev izvozi, da ohrani kooperantsko mrežo in plačilno disciplino.

Najsodobnejša oprema v Kolektorjevi Orodjarni

Robert Čerin

24. novembra je Kolektorjev izvršni direktor za raziskave Ludvik Kumar v imenu SiEVA (Razvojni center slovenskega gospodarstva, ki ga poleg Kolektor Groupa sestavlja še osem podjetij s področja razvoja in trženja v avtomobilski industriji) podpisal pogodbo o nakupu multifunkcijskega stroja vrste Okuma Multos B300W, ki ga bo Sievina idrijska poslovna enota uporabljala za podporo svojih razvojnih projektov.

Zaradi visoke tehnične zahtevnosti bo stroj deloval s pomočjo strokovnjakov iz Kolektorjeve Orodjarne, kjer že imajo enak, vendar manjši stroj. Posebnost in prednost te vrste stroja je, da lahko petosno simultano struži in rezka ter prevpenja obdelovanec z obeh strani in izdeluje najzahtevnejša orodja. To mu omogoča najodobnejša programska oprema HyperMILL. Stroj je opremljen z GPS-napravo, zato v primeru premika za več kot pet metrov preneha delovati. S tem se je proizvajalec zaščitil, saj tovrstnih strojev ne sme prodajati v arabskih državah, ker je mogoče z njimi izdelovati tudi jedrske konice. To je tudi njegova posebnost in prednost pred podobnimi stroji sorodnih proizvajalcev. Le s pomočjo tega stroja in opreme CAD/CAM ter z visoko usposobljenimi strokovnjaki bomo lahko sledili zahtevam po izdelavi zelo zahtevnih orodij. Sicer pa Kolektorjeva Orodjarna, ki je letos postala največja v Sloveniji, združuje tudi profitni center Strojogradnja. V njej zaposleni sami izdelujejo tako imenovane namenske stroje in kompleksne robotizirane linije za potrebe koncerna. Tako je 17. oktobra njene prostore zapustil največji

Japonski veleposlanik v Sloveniji Toshimitsu Isigure in direktor Kolektorjeve Orodjarne Robert Čerin pred orodjarskimi stroji japonskih proizvajalcev

stroj, ki so ga izdelali doslej. 20-tonski Biraghi, kot ga delovno imenujejo, lahko stisne do 430 ton in je bil izdelan za proizvodnjo zaganjalnikov (starterjev) Divizije B Kolektor Sikoma. Stroj Biraghi so preselili Kolektorjevi vzdrževalci. Običajno pri omenjenem italijanskem izdelovalcu iz Monze Kolektor kupi le osnovo, ki jo nato v Strojogradnji dodelajo in prilagodijo lastnim potrebam. Doslej so dva podobna stroja, ki že vrsto let obratujeta v proizvodnji, opremili kar na kraju samem. V Strojogradnji imajo še en tak stroj, ki ga že opremljajo. Nanj bodo namestili orodje, in sicer takega, ki ga v Kolektorju doslej še niso skonstruirali. Gre za šestintridesetdelno ogrodje, v katerem bo 36 brizgalnih gnezd za izdelavo HB-komutatorjev. Konstruktorji orodje pravkar zaključujejo in bo šlo še ta mesec v izdelavo. Obstoječe izvedbe ogrodij za tak tip komutatorja imajo polovico manj brizgalnih gnezd in temu primerno nižjo produktivnost.

Nov Biraghi, ki je oktobra zapustil Kolektorjevo Strojogradnjo, že služi svojemu namenu. V Diviziji B Kolektor Sikoma z njim brizga jo prešno maso za poženi/ustavi oziroma start/stop komutatorje

Biraghi, ki v Strojogradnji še čaka na končno namembnost, bo v Diviziji A Kolektor Sikoma prihodnje leto stregel dvema linijama HB-komutatorjev

Kolektor Synatec upihnil 20. svečko

Polona Rupnik

Kolektor Synatec je danes eno vodilnih slovenskih podjetij na področju elektronske in elektrotehnične opreme ter storitev za potrebe avtomatizacije in razdeljevanja električne energije. To kaže na to, da je bila pot, ki so jo prehodili v 20 letih delovanja, prava. Če je ekipa na začetku delovanja podjetja štela 5 članov, jih je danes v njihovih vrstah 20, skupaj s podjetjem Kolektor Sinabit pa kar 70. A ne prehitujemo, pojdemo lepo po vrsti.

Prvi profitni center

Zametki današnjega podjetja Kolektor Synatec segajo v leto 1988, ko je skupina zaposlenih na Kolektorju v okviru razvojnega oddelka, ki ga je vodil Jože Potočnik, razvijala opremo za avtomatizacijo in jo nadgradila z elektronskimi produkti za krmiljenje koračnih motorjev, s katerim so poenostavili krmiljenje strojev za rezkanje komutatorjev. Postali so prvi profitni center znotraj Kolektorja.

Kot pravi direktor Kolektor Synateca **Stojan Kokošar**, so bili prav ti dodatni krmilniški elementi povod, da so se začeli pogovarjati in sodelovati s podjetjem Synatec GmbH Nemčija. Vodstvo le-tega je ocenilo, da so produkti, ki jih razvija skupina znotraj razvojnega oddelka Kolektorja, zanimivi tudi za nemško tržišče. Poglobljeno sodelovanje je tako prineslo idejo o osnovanju samostojnega podjetja.

Zaživi Synatec Idrija

Skupina, ki je dve leti kot prvi profitni center delovala znotraj razvojnega oddelka, se je konec leta 1991 podala na samostojno pot. Njihov osnovni proizvodni program ob ustanovitvi je bil proizvodnja elektronskih sestavov za potrebe avtomatizacije. Synatec Idrija je bilo prvo "spin-off" Kolektorjevo podjetje. Poleg razvoja in proizvodnje produktov je slovensko podjetje po sporazumu z nemškim solastnikom in partnerjem Synatec GmbH skrbelo še za njihovo prodajo na vzhodnem trgu. Ker pa je omenjeno tržišče leta 1991 razpadalo, je bilo vodstvo slovenskega Synateca prisiljeno dopolniti osnovni program z dodatno ponudbo. Tržišču so poleg svojega programa začeli ponujati tudi komponente in sestavne dele drugih proizvajalcev. Leto po ustanovitvi podjetja

Prva predstavitev elektronskih produktov profitnega centra Kolektorja

Leta 1992 je Kolektor Synatec začel tržiti stikalno opremo podjetja Klöckner Moeller (danes Eaton)

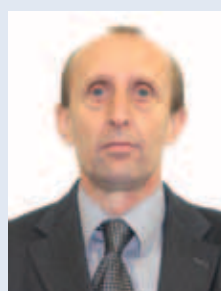
Uspeh Kolektor Synateca temelji tudi na tehnični podpori in izobraževanju kupcev (seminar Energetika, 1997)

so se povezali s Klöckner Moellerjem in postali zastopnik za njihovo opremo. S tem sodelovanjem se je Synatec, ki je bil in je še vedno nišno podjetje na področju avtomatizacije, usmeril na področje stikalne tehnike. Čeprav je niso sami izdelovali, je bila še kako zanimiva za slovenski trg, saj je predstavljala napredno opremo za tisti čas.

Stojan Kokošar, direktor, Kolektor Synatec:

"Podjetništvo, ki sva se ga šla s kolegom Brankom Bolkom, je bilo vedno povezano s Kolektorjem. Če zdaj pogledam nazaj, je bil to pravi pristop. Omogočal nam je lažje postavljanje strateških ciljev. Kljub povezanosti s Kolektorjem pa smo vsa leta poslovali zelo samostojno. Želim si, da začrtano pot, ki smo jo uskladili tudi s koncernom Kolektor, uspešno nadaljujemo."

Branko Bolko, namestnik direktorja, Kolektor Synatec:

"Hitro je šlo teh 20 let. Zanimivo je, ko se spomnim, kako me je Stojan Kokošar prepričal, da sem šel z njim na to samostojno podjetniško pot. Pošteno sva garala. Na začetku smo bili majhna ekipa in smo morali sami pokrivati vse funkcije v podjetju. Zdaj je lažje, ker nas je več in sodelavci prevzemajo vedno več odgovornosti. Če pogledam nazaj, mi ni žal, da sem se takrat odločil, kot sem se. Še enkrat bi šel na to pot."

Vodstvo podjetja je kaj kmalu dobilo potrditev, da je bila začrtana pot razvoja pravilna, saj so 90. leta za Synatec leta velike rasti. Kot s ponosom pove Kokošar, so rasli za od 30 do 40 odstotkov na leto. Neskromno bi lahko rekli, da so v obdobju rasti veljali za neke vrste slovensko gazelo.

Cepitev Kolektor Synateca in ustanovitev podjetja Kolektor Sinabit

Ko podjetje uspešno raste in se razvija, slej ko prej pride do točke, ko se mora odločiti, kako in kaj v bodoče. "Prišli smo do točke omejenih možnosti rasti. Zato smo produktom dodali še storitve s področja avtomatizacije. To področje je postalo tako močno, da smo znotraj podjetja oblikovali samostojni oddelek, ki se je razvijal in rasel vse do

leta 2007, ko v Idriji za nadaljnji razvoj enostavno ni bilo več dovolj usposobljenega kadra. Zato smo se odločili, da iščemo nove kapacitete v Ljubljani," je povedal Stojan Kokošar, in dodal, da so se na koncu odločili za priključitev tega oddelka k podjetju Abit in s tem ustanovitev novega podjetja Kolektor Sinabit. Kolektor Synatec se je tako usmeril v razvoj in prodajo opreme, Kolektor Sinabit pa v storitve in inženiring. Tako je še danes.

Jasna vizija poslovanja

V letu, ko Kolektor Synatec praznuje 20 let delovanja, je vodstvo podjetja skupaj s sodelavci pripravilo strategijo razvoja za naslednjih pet let. Okrepili naj bi dva svoja temeljna programa, in sicer komponente in sisteme za potrebe avtomatizacije

Podjetje Kolektor Sinabit je bilo ustanovljeno leta 2007 (na fotografiji skupen nastop Kolektor Sinabita in Kolektor Synateca na sejmu IFAM)

Mejniki podjetja Kolektor Synatec, ki so zaznamovali njegovo uspešno pot razvoja

- Leta 1988 ustanovitev profitnega centra znotraj razvojnega oddelka Kolektorja in začetek sodelovanja s podjetjem Synatec GmbH Nemčija
- Leta 1991 ustanovitev podjetja Synatec Idrija in začetek delovanja v začetku 1992
- Leta 1992 širitev programa in sodelovanje s podjetjem Klockner Moeller in partnerska povezava s podjetjem Elsing
- Leta 1997 odprtje pisarne v Mariboru
- Leta 2000 selitev na novo (obstoječo) lokacijo v Idriji
- Leta 2003 odprtje pisarne v Tolminu
- Leta 2005 ustanovitev podjetja v Zagrebu
- Leta 2007 vključitev v strategijo razvoja koncerna Kolektor, delitev podjetja in ustanovitev Kolektor Sinabita
- Leta 2008 ustanovitev podjetja Kolektor Sinabo v Sarajevu

ter gradnike za področje elektroenergetike. Oba programa bi radi internacionalizirali, ju naredili tudi mednarodno priznana in uveljavljena. V naslednjih letih, tako Kokošar, bi radi imeli v svojem portfelju več produktov, ki bodo nosili blagovno znamko Kolektor. Če je bilo leta

1991 Kolektor Synatec podjetje z nekaj 100.000 takratnih nemških mark prometa, danes skupaj s Kolektor Sinabitom ustvari 10 milijonov evrov prometa. In kakšen je cilj? V naslednjih petih do šestih letih ta promet podvojiti, če seveda ne bo hujše gospodarske krize.

Za uspešno poslovanje na Kolektor Synatecu v Sloveniji skrbijo (od leve proti desni, prva vrsta): Branko Bolko, Stojan Kokošar, Erik Lakner, (druga vrsta) Ladislav Kolednik, Andrej Rajh, Vanda Ogrič, Branka Česnik, Igor Jug, (tretja vrsta) Sandi Vidmar, Janoš Klemenčič, Bernarda Podobnik, Matjaž Revan, Slavko Munih, (četrti vrsta) Iztok Jereb, Miran Rant, Primož Makselj, Vid Dobaj, Andrej Lazar (na fotografiji manjka Anica Kofol)

KOLEKTOR PODPORNIK POSLOVNE KONFERENCE V PORTOROŽU

Namen oziroma poslanstvo Poslovne konference v Portorožu, ki jo organizirata poslovni dnevnik Finance in ljubljanska Ekonomska fakulteta, je izobraževanje poslovnih ljudi, interaktivna izmenjava znanj, izkušenj, mnenj in pogledov na aktualna gospodarska in poslovna vprašanja v širšem gospodarskem prostoru. Vsebina konference je plod temeljitega in poglobljenega raziskovalnega dela, kar ji zagotavlja visoko dodano vrednost.

Letošnja, že 13. poslovna konferenca v Portorožu, je nosila naslov Ali globalno vladanje ali nacionalna država – kje je svet in kje smo mi?. V odgovor na to je prof. dr. Janez Prašnikar zapisal: "Medtem ko je za vzpostavitev globalnega vodenja upanje slabo, je drugo, torej povratak nacionalne države, vsaj

za majhne države kot je Slovenija, lahko usodno. Izkoristiti prednosti odprtega gospodarstva bi moralo biti v njenem interesu." Kot je povedal predsednik koncerna Kolektor Stojan Petrič, je Poslovna konferenca v Portorožu priložnost za vodstvo Kolektorja, da preveri strateško usmeritev koncerna.

Stojan Petrič je na gala večerji v imenu dosedanjih prejemnikov nagrade za izjemne dosežke v gospodarstvu, ki jo vsako leto podelijo na Poslovni konferenci v Portorožu, prof. dr. Janezu Prašnikarju podelil posebno priznanje za njegovo neutrudno delo pri Poslovni konferenci Portorož. Kot je poudaril Petrič, je prof. dr. Prašnikar zelo predan svojemu delu in utira pot novemu znanju, ki ga potrebujejo slovenski menedžerji, zato se Kolektor vsako leto z veseljem udeležuje konference.

Stojan Petrič je nagrado za izjemne dosežke v gospodarstvu prejel leta 2002. Letošnji nagrajenec pa je Ivo Boscarol.

ODPRTI DAN KOLEKTORJEVE PODRUŽNICE V KOČEVJU

Vodstvo Kolektorjeve podružnice v Kočevju je za vodstva Kolektorjevih podjetij v Sloveniji pripravilo odprti dan, na katerem so jim predstavili njihov razvoj od začetkov do danes, ko sta končani tudi druga faza obnove prostorov in širitev proizvodnje. Gostje so bili nad vidnim in slišanim navdušeni.

Začetki Kolektorjevega delovanja v Kočevju segajo v leto 2007, ko se je intenzivno iskalo lokacijo za preselitev dela HB-tehnologije z matične lokacije v Idriji. Najemu in adaptaciji prostorov je sledilo iskanje kadrov in njihovo usposabljanje. Redna proizvodnja je v Kočevju stekla januarja 2008.

Ker je vodstvo koncerna Kolektor ocenilo, da je bila poteza o selitvi dela proizvodnje v Kočevje pravilna, je v začetku letošnjega leta sledila širitev proizvodnje in s tem povezano novo zaposlovanje. V Kočevju so poleg 47 različnih aktivnih kod komutatorjev na HB-programu začeli izdelovati še 20 profilnih.

Po besedah vodje podružnice v Kočevju, Ivana Jereba, si bo ekipa 70 zaposlenih še naprej prizadevala za še boljše rezultate. Že zdaj so dokazali, da se da s stalnim delom in prizadevanji doseči zastavljene cilje. Kot je še povedal, so se vseskozi trudili pri zaposlenih vzbuditi timski duh in medsebojno pomoč, česar do prihoda Kolektorja v Kočevje niso bili vajeni. Spoznali so, da je to edina pot, ki vodi do uspeha. Neformalna srečanja in druženja zaposlenih so neverjetno dvignila zavest in pripadnost zaposlenih Kolektorju.

Odprti dan so v Kočevju popestrili s presenečenjem za obiskovalce. V svojo sredino so namreč povabili zgodovinarja Antona Prelesnika, ki je spregovoril o Kočevskem.

INŽENIRJI – KONKURENČNA PREDNOST KONCERNA

Pod omenjenim naslovom je direktor proizvodnje v Kolektor Etri Žiga Kogej strnil svoje predavanje o koncernu Kolektor, ki ga je imel na 3. mednarodni konferenci inženirjev strojništva v ljubljanskem Cankarjevem domu. Rdeča nit konference, nad katero bdi Zveza strojnih inženirjev Slovenije, je bila razvoj in uvajanje naprednih tehnologij.

“Če je bilo 19. stoletje, stoletje mehanike, je 20. stoletje čas bio- in nanotehnologije. Napredka in razvoja na teh področjih brez strojniških znanj ne more biti,” je bil v svojem nagovoru jasen predsednik Zveze strojnih inženirjev Slovenije dr. Iztok Golobič.

Inženirji so imeli pomembno vlogo pri razvoju Idrije, rudnika in pozneje Kolektorja. Prav zaradi rudnika sta se v Idriji vseskozi prepletala tuje znanje in domača iznajdljivost. Ker pa so Idrijčani kmalu ugotovili, da je tuje znanje bolj cenjeno kot domača iznajdljivost, je bila pred 110 leti v Idriji ustanovljena prva slovenska realka, za katero pa so denar prispevali rudarji sami.

Tudi pri Kolektorju in njegovi zgodbi o uspehu so inženirji odigrali ključno vlogo. Znanje in izdelava orodij ter opreme so omogočili zaščito tehnologije in njen hiter razcvet.

Medtem ko so podjetja po Sloveniji zapirala orodjarne, je Kolektor ubral drugačno pot, ki se je izkazala za odlično potezo. Orodjarne niso zaprli, ampak so jo okrepili in danes s postojnskim delom predstavlja eno največjih, najuspešnejših in najsodobnejših orodjarn v Sloveniji.

Kolektorjeva orodjarina, ki jo Žiga Kogej imenuje kar srčika razvoja koncerna, skupaj s strojogradnjo od nekdaj velja za valilnico ključnih kadrov. Orodjarina in Strojogradnja z Razvojno-tržnim centrom, v katerem sta tudi laboratorij in prototipna delavnica, velja za – tako Žiga Kogej – “zmagovalni paket”, ki je marsikaterega kupca dokončno prepričal, da je Kolektor prava izbira.

Da imajo inženirji v Idriji in na Kolektorju posebno mesto in vlogo, pa največ pove podatek, da ima Kolektor v svojih vrstah od 3000 zaposlenih po celem svetu kar 8 odstotkov inženirjev strojništva, če pa bi v statistiko šteli vse inženirje, ne glede na profil, bi bil ta odstotek mnogo višji.

SODIŠČE ZAVRNILO ZAHTEVO HIDRIE FIN ZA IMENOVANJE DRUGEGA POSEBNEGA REVIZORJA

Ker manjšinska delničarka v družbi FMR, družba Hidria Fin ni bila zadovoljna z ugotovitvami s strani sodišča imenovanega posebnega neodvisnega revizorja, ki v svojem poročilu o posebni reviziji posameznih poslov družbe FMR ni ugotovil nikakršnih nepravilnosti, nezakonnosti oz. nepoštenosti, je sodišču predlagala imenovanje drugega posebnega revizorja za preveritev istih poslov. Družba FMR je ugovarjala tej zahtevi in predlagala zavrnitev oz. zavrženje predloga Hidrie Fin iz

razloga, ker Zakon o gospodarskih družbah (ZGD-1) ne predvideva možnosti izpodbijanja ugotovitev iz posebnega revizijskega poročila, prav tako pa predlagatelj ni strokovnjak na področju revizije in standardov revidiranja v postopku posebne revizije. Zato je skrajno neprimerno, da zastopniki Hidrie Fin vsebinsko vrednotijo posebno revizorjevo poročilo in na tej podlagi ponovno zahtevajo postavitve novega revizorja za preveritev istih poslov v postopku, ki je bil s sodbo višjega sodišča v Kopru z dne 10. 2. 2011 sicer že pravnomočno končan. V sredo, 14. decembra 2011, je Okrožno sodišče v Novi Gorici sprejelo sklep, da se predlog Hidrie Fin za imenovanje drugega posebnega revizorja za preveritev osmih poslov družbe FMR, o katerem je to isto sodišče s sklepom z dne 29. 10. 2010 sicer že odločilo, zavrne!

Imamo priložnost in jo moramo izkoristiti

Gospodarska zbornica Slovenije je skupaj z Društvom elektroenergetikov Slovenije in Slovenskim združenjem elektroenergetikov CIGRE-CIRED, sredi prejšnjega meseca v Ljubljani pripravila dobro obiskano 1. konferenco Tehnološke platforme za pametna omrežja. Udeležilo se jo je namreč več kot 160 udeležencev, ki jih je prek video konference iz Bruslja pozdravil evropski komisar dr. Janez Potočnik, zatem pa v živo tudi predsednik GZS magister Samo Hribar Milič.

Prvi je spregovoril o načrtih Evropske unije glede izrabe obnovljivih energetskega virov. Ker so prednosti slednjih vsem znane, jih dr. Potočnik ni ponavljal, izpostavil pa je, da preobrazbe ne bo mogoče doseči brez dramatične preobrazbe prenosnih sistemov, pri čemer bodo pametna omrežja igrala ključno vlogo. Dolgoročno je evropska strategija opredelila prenos tako imenovane zelene brezogljivične energije za ključno, za kar je bilo na stari celini v zadnjih letih porabljenih 5,6 milijarde evrov. Najdlje so prišli z nameščanjem pametnih števcov. Dr. Potočnik je navedel podatek, da je takih gospodinjstev, ki so imela zaradi tega za tretjino manjše račune za elektriko, v Evropi že deset odstotkov. Slovenska podjetja imajo zato na tem področju izjemno priložnost, je izpostavil dr. Janez Potočnik, predsednik GZS Samo Hribar Milič pa je poudaril pomen konference, saj je pokazala na potencial, ki ga slovenska industrija ima. "Konferenco vidimo kot promocijo slovenskega gospodarstva, še posebej slovenske industrije za vstop v energetske projekte prihodnosti." Opozoril je, da je pri nas že 1300 fotovoltaičnih elektrarn, imamo pa tudi številna podjetja, ki so sposobna sodelovati pri gradnji pametnih omrežij v globalnem smislu, vendar pa pri tem potrebujemo številna organizacijska pomagala, da bomo lahko naše priložnosti izkoristili. Ni se izognil dramatičnim razmeram v našem gospodarstvu in vnovični promociji ideje gospodarstva, da bi se država še dodatno zadolžila vsaj za eno milijardo evrov za zagon gospodarskih aktivnosti. Več o tem lahko preberete v našem intervjuju s predsednikom koncerna Kolektor Stojanom Petričem.

Magister Krešimir Bakič iz Slovenskega združenja elektroenergetikov pa je spregovoril o prenosu velikih količin obnovljivih virov energije iz oddaljenih krajev, saj se vizija prihodnosti električnih omrežij

počasi uresničuje. Mešana DC/AC električna omrežja s številnimi elementi komunikacijskih, senzorskih in inteligenčnih tehnologij bodo kmalu realnost, zato se za slovensko elektroenergetsko stroko, znanost in gospodarstvo odpirajo številne možnosti in priložnosti, ki jih nikakor ne smemo zamuditi. Konferenca Tehnološke platforme je po njegovih besedah seveda prispevek k temu. "Še bolj agresivno bi morali zagrabit priložnost. Naša država ima vse predispozicije, da se postavi v ospredje tega razvoja upoštevajoč dobra izhodišča iz preteklosti in kakovosten izobraževalni program. Potrebuje le še dober tekmovalni program in dobro organizirano okolje za inovacije. Danes ni svetovnega politika, ki v svojem govoru ne bi dal pomena zelenim tehnologijam in pametnim omrežjem zavedajoč se velike gospodarske in socialne koristi," je poudaril magister Krešimir Bakič.

Osrednji dogodek Tehnološke platforme je bila okrogla miza, na kateri je sodelovalo osem predstavnikov industrijskih podjetij, ki se pri nas ukvarjajo s pametnimi omrežji, in predsedniki uprav slovenskih distribucijskih podjetij. Koncern Kolektor je zastopal njegov izvršni direktor za razvoj **Marjan Drmota**. Koncern ima namreč pod svojo streho tri podjetja, ki se ukvarjajo s ponudbo posameznih produktov, sistemov in storitev za pametna omrežja. To so Kolektor Etra, Kolektor Sinabit in Kolektor Synatec. Kolektor na tem področju ponuja "inteligentne" distribucijske transformatorske postaje, ki so opremljene s komponentami nadzora in ustrezno krmilno in stikalno tehniko za srednje- in nizkonapetostni nivo in vključujejo vse potrebne komponente za komunikacijo z nadzorno-krmilnim centrom in podpirajo vrsto različnih komunikacijskih protokolov. Seveda pa lahko na željo naročnika ponudi samo posamezne komponente ali delne rešitve, če gre za nadgradnjo že obstoječih razdelilnih ali transformatorskih postaj.

Kolektor Sinabit se je predstavil študentom informatike

Koncernovo podjetje Kolektor Sinabit, ki se ukvarja z avtomatizacijo in informatizacijo ter inženiringom v industriji in gospodarstvu, se je predstavilo skupini absolventov Fakultete za informatiko, ki v okviru Društva študentov informatike spomladi prihodnje leto potujejo v Združene države Amerike, kjer bodo obiskali tamkajšnje univerze ter svetovno priznana podjetja, kot so Google, Cisco, Microsoft, IBM ... Finančno jim je pri tem na pomoč priskočil tudi Kolektor Sinabit.

Ker je vodstvo podjetja menilo, da bi bilo prav, da se pred njihovo potjo v ZDA seznanijo tudi z domačimi podjetji, so zanje pripravili predstavitev. Posebno pozornost so namenili oddelku informatike, ki dobiva vedno večjo vlogo. Študentje so si lahko v živo ogledali le del IT-oddelka Kolektor Sinabita. Drugi del je namreč v Idriji.

Po besedah direktorja podjetja **Jerneja Hrovata**, so se študentom želeli predstaviti kot njihovi

potencialni delodajalci in o njih izvedeti, kaj pravzaprav pričakujejo po končanem študiju. Obe strani sta se strinjali, da je akademska sfera v okviru fakultete povsem nekaj drugega, realni svet, v katerem bodo prav kmalu delali. Študentje so bili nad predstavitvijo, v kateri so jim pokazali veliko konkretnih projektov, s katerimi se ukvarjajo, navdušeni.

Simon Repar:

"Do predstavitve nisem vedel, s čim se Kolektor Sinabit ukvarja. Predstavitve mi je bila izredno zanimiva. Predvsem mi je bilo zanimivo, ker so mi tehnologije, ki jih uporablja, blizu in jih poznam. Delal nisem še v nobenem podjetju, sem se pa veliko ukvarjal s start-upi. Delal sem na lastnih projektih. Zdi se mi namreč, da je praksa med študijem zelo pomembna. Sam sem se ogromno naučil."

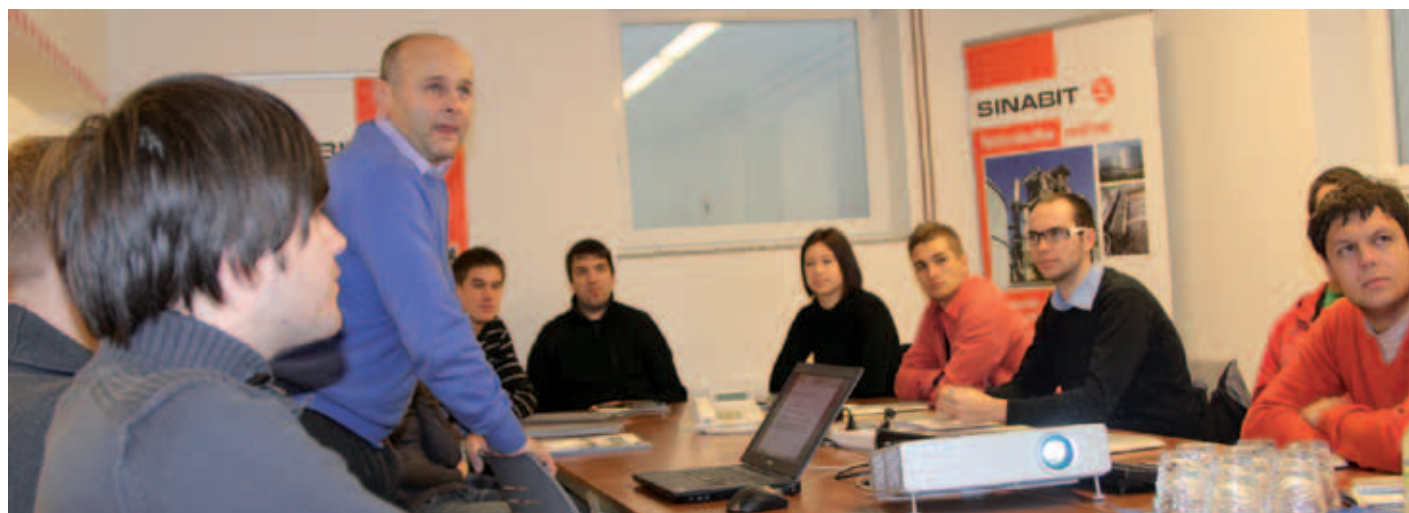
Anja Štrukelj:

"to je prvo podjetje, ki smo ga obiskali. Nameravamo pa obiskati še kakšnega. Osebnost sem se s Kolektor Sinabitom že srečala, saj sem bila pri njih na praksi. Bilo mi je super. Kolektiv je izredno v redu. Zanimivo je, ker delaš na projektih. Je razgibano, vedno delaš kaj novega. Razlika med teorijo in prakso je očitna."

Žiga Makuc:

"Obisk je zadostil vsem mojim pričakovanjem. Ker nimam nobenih izkušenj s podjetji, je fino videti, kako se kakšne stvari dela. Tovrstnih obiskov bi po mojem mnenju moralo biti več. Na ta način bi videli, kaj imamo na razpolago v Sloveniji. Če nisi še nikjer delal, ne moreš vedeti, kaj je zate najbolj primerno."

Hala Kolektor Etre za največje energetske transformatorje

Filip Šemrl

Hala Kolektor Etre v ljubljanskih Črnučah je pod streho. Ne samo to. Objekt, ki je od daleč samo videti gromozanski, je od blizu dejansko tak, je pa tudi že v vlogi, ki mu je namenjena. Sicer je hala prvenstveno namenjena gradnji najtežjih in največjih, to je 400-kilovoltnih energetskih transformatorjev, vendar bodo v njej najprej izdelali več skoraj enako težkih, toda po moči manjših transformatorjev za kupca na Nizozemskem.

Dva taka že izdelujejo v Hali 1 na oddelku za izdelavo transformatorskih jeder in bosta največja, ki so ju doslej izdelali v Kolektor Etri. "Brez nove hale, kjer ju bomo dokončali, ju sploh ne bi mogli narediti. Gre za 155-kilovoltna transformatorja moči 240 MVA," pravi vodja proizvodnje v Kolektor Etri **Žiga Kogej** in v isti sapi dodaja, da potem pride na vrsto šele izdelava prvega od treh naročenih 400-kilovoltnih energetskih transformatorjev. Sicer pa si je Kogej na vse kriplje prizadeval, da bi lovili roke in še pred novim letom preizkusili vso opremo, ki je namenjena novi hali. Ta znaša približno polovico investicijske vrednosti objekta, ki je ocenjena na 30 milijonov evrov.

Ko so novo proizvodno halo zgradili, so v njej najprej preizkusili najtežji dvigali. Z enim od njiju je mogoče dvigniti tudi 320-tonsko breme. Brez problemov je zdržalo celo 10 odstotkov večjo obremenitev. Mimogrede naj omenimo, da je to eno izmed dveh dvigal pri nas, s katerim je mogoče dvigovati tolikšna bremena. Dvigalo večje nosilnosti je samo še v jedrski elektrarni v Krškem. Konec prejšnjega meseca so pripravljali tudi stroj za razrez transformatorske pločevine. Skupaj z vozički za razrezano pločevino je dolg 33 metrov in je podoben štiri leta staremu stroju, ki ga že imajo v Kolektor Etri. Stari in novi se razlikujeta samo po vrtljivih škarjah za razrez transformatorske pločevine. Stari ima namreč fiksne in lahko razreže samo 80-centimetro, medtem ko novi stroj razreže več kot meter široko pločevino.

V sosednjem, še večjem prostoru, sta tako imenovani miza za sestavljanje pločevine in jama za vertikalni navijalni stroj za izdelavo navitij. Omeniti moramo še peč za sušenje transformatorjev in zračni blazini

za transport najtežjih transformatorjev ali njihovih sestavnih delov.

Skratka, brez zastraševanja je videno strašljivo. Kako je človek pravzaprav nebogljen v tako veliki hali. Ali je bolj strašljiv in hkrati spoštljiv pogled nanjo od zunaj ali od znotraj, bomo lahko zapisali potem, ko jo bomo večkrat obiskali in si jo ogledali. Že zdaj pa lahko z gotovostjo zapišemo, da česa podobnega doslej v koncernu nismo bili vajeni. Komutatorji so majhni, splakovalniki so že večji, transformatorji pa so veliki in težki.

Bolj ko se bliža polstoletni jubilej Kolektorja, vse manj je prepoznaven iz našega otroštva.

Nova hala je tako velika, da jo z očesom težko obsežeš, kaj šele z objektivom

Kot v knjigi nobelovca Iva Andriča Most na Drini je tudi konstruktor Indenne Anton Miklič stopil pod breme, ki je viselo na dvigalu

Stroj za razrez transformatorske pločevine sta delavca proizvajalca pripravljala za preizkusni zagon

"Koliko je dolg stroj?" je zanimalo vodjo proizvodnje v Kolektor Etri Žigo Kogeja

Peč za sušenje velikih transformatorjev je tako velika, da je med montažo nismo mogli ujeti v objektiv

Na oddelku za transformatorska jedra v Hali 1 so postavili stroj, ki je bil namenjen novi hali. Se vidi, da po velikosti ne paše med ostale

Dogajanje zunaj in znotraj nove proizvodne hale bo nadzorovano s 35 kamerami

Zdaj se pa vidi, da so z deli na koncu. Asfaltaciji okolice je sledilo pometanje in pospravljanje

Kolesarska dirka Challenger

Matej Tušar

Za povprečnega opazovalca je bila nedelja, 28. avgusta, povsem običajna. Vendar ni bila. Vsaj ne za okoli 1800 udeležencev kolesarske dirke Challenger, ki je potekala v okolici Gumija v Južni Koreji, kjer je lociran tudi Kolektor Sinyung. Udeleženci so morali pedala svojih gorskih koles poganjati po 46 km dolgi, večinoma makadamski progi s kar nekaj zelo zahtevnimi vzponi

Večjih incidentov na dirki k sreči ni bilo, so pa bili tekmovalci kar precej izmučeni, saj so bile temperature na ta dan višje od 30 °C, največji davek pa je zahtevala visoka vlažnost zraka, ki je v tem letnem času v Južni Koreji povsem normalna, vendar ne najbolj prijazna do športnih podvigov. Na dirki je sodelovala tudi ekipa Kolektor Sinyunga, ki pa je bila predvsem zaradi poškodb žal zreducirana na zgolj 3 tekmovalce. Čeprav je bila ekipa majhna, se ni odrezala slabo. Jure Brus je namreč grizel v kolena malenkost manj kot 2 uri in tako zasedel 12 mesto med 208 tekmovalci v kategoriji amaterjev 35–40 let. V drugi amaterski skupini (30–35 let) je tekmoval Son Junglack in dosegel čas 2:21:32, kar je bilo dovolj za 64 mesto med 185 tekmovalci. V skupini skupaj s Son Junglackom je v cilj prisopihal tudi Matej Tušar, ki pa je – malo iz strahu pred konkurenco, predvsem pa zaradi prepozne prijave – tekmoval izven konkurence. Za primerjavo naj povemo, da je bil najboljši izmerjen čas med amaterji 1:48:23, med profesionalci pa še 10 minut

manj. A če gre verjeti izjavam članov naše ekipe, rezultati niso pomembni, pomembneje je združiti prijetno s koristnim, nabrati nekaj kondicije ter se na koncu malo podružiti. Saj veste, važno je sodelovati, in ne zmagati ... pa čeprav potihem za prihodnje leto vsi obljublajo več treninga in brez-kompromisen napad na boljša mesta.

Svetovno prvenstvo v atletiki

Vsi ljubitelji tako imenovane kraljice športa ste po vsej verjetnosti na tekočem, da je bilo od 27. avgusta do 4. septembra letos na sporedu svetovno prvenstvo v atletiki. Prizorišče dogodka je bil južnokorejski Daegu, kar je izkoristil tudi Kolektor Sinyung, saj se ta nahaja v samo kakih 45 min vožnje oddaljenem Gumiju.

Podjetje je namreč organiziralo večerni ogled dogodka za vse zainteresirane zaposlene in tako se je v ponedeljek, 29. avgusta, na stadionu v Daeguju zbrala peščica ljudi, ki je navijala tudi za Slovenijo.

Usoda je hotela, da je prav ta dan v finalu nastopal Primož Kozmus, in kdo ve, morda je bil celo prav skupen glas navijačev iz Kolektor Sinyunga tista iskra, ki jo je Kozmus potreboval za met, ki je njemu in Sloveniji prinesel bronasto medaljo. Pravzaprav si upamo trditi, da si naši navijači lahko lastijo nepogrešljiv del zasluga za slovenski uspeh, saj so poleg srčnega navijanja zagotovili tudi slovensko zastavo, ki je nato skupaj s Kozmusom opravila častni krog po tekmovališču. Skratka, večer je minil v znamenju dobre volje in v poznih večernih urah so se vsi sodelujoči vrnil domov – sicer utrujeni in z oslabljenim glasom, vendar zadovoljni.

Dr. Yang Seyoung

Vsako dobro večje podjetje, sploh tako, ki se ukvarja s konstantnim razvojem in izpopolnjevanjem svojih izdelkov, potrebuje v svojih vrstah ljudi, ki jim nova znanja ne pomenijo obremenitve, temveč znajo svoje teoretično znanje prenesti v praktično delo in obratno.

Za enega takšnih ljudi je z letošnjim letom bogatejši tudi Kolektor Sinyung. **Dr. Seyoung Yang**, sicer član ekipe za raziskave in razvoj v Kolektor Sinyungu in odgovoren za vrsto področij (med drugim razvoj in konstrukcijo naprednih orodij za izdelavo surovcev), je namreč prvi iz Kolektor Sinyungovih vrst, ki si je s pridnim delom in učenjem prislužil naziv doktorja znanosti. Doktoriral je s področja strojništva, in sicer z delom oz. študijo karakteristik jačanja kovin s postopkom laserske obdelave površine (Study on Characteristics of Metal Strengthening by Laser Surface Treatment). Delo je bilo sicer pripravljeno že konec leta 2010, uspešen zagovor pa je sledil v začetku letošnjega leta, točneje 18. 2. 2011. S tem so tudi v Kolektor Sinyungu dokazali, da se ne razvijajo zaman v R&D center za področje Azije in da so sposobni razvoja

kadrov in kompetenc za doseg tega cilja. Vsekakor spodbudne novice in motivacija za Kolektorjeve uslužbenke po vsem svetu.

Prstan kakovosti smo letos podelili že dvajsetič

Dragica Valič

Na turistični kmetiji Hudičevac na Razdrtem smo že tretje leto zapored decembra spet podelili prstane kakovosti, razglasili inovatorje v Kolektor Livu in se spomnili jubilarantov in upokojevcev, ki so letos zapustili naš kolektiv. Prireditev smo po nekaj letih spet združili za Kolektor Liv in orodjarnino poslovno enoto v Postojni.

Letošnji dobitniki prstanov kakovosti: Franc Urbas, Brigita Vitez in Martin Dovgan

Prstane kakovosti so prejeli **Franc Urbas** iz Orodjarne ter **Brigita Vitez** in **Martin Dovgan** iz Kolektor Liva. Za inovatorja z največjim številom izboljšav smo razglasili Klemna Jovanovića (trženje in prodaja AT), za inovatorja z največjo gospodarsko koristjo **Alena Defrančeskija** in skupino z največjim številom izboljšav na zaposlenega (7,2 izboljšave), ki je bila letos Operativna tehnologija. Podobno priznanje je prejel tudi **Antonijo Smrdel** iz Orodjarne.

V slednji je bilo skupaj 7 jubilarantov, od tega trije, ki so v njej zaposleni 10 let, po dva pa 20 in 30 let. V Kolektor Livu smo našli kar 32 jubilarantov. Med njimi smo se spomnili devetnajstih, ki so pri nas zaposleni 10 let, štirih, ki imajo za seboj že 20 let dela v Kolektor Livu, osem je bilo takih, ki so v podjetju že tri desetletja in eden, ki ima za seboj že 40 let neprekinjenega dela v Kolektor Livu. To je Bogdan Kopal, ki se je v podjetju zaposlil že

kot petnajstletnik. Božo, kot mu pravimo, nas je tudi prvi zapustil, saj je imel nočno službo. Čeprav izpolnjuje enega od obeh pogojev (leta delovne dobe) za upokojevcev, bo moral po lastnih navedbah delati do leta 2013. Njegov primer kaže na to, da se ne splača hiteti. Ti časi so sicer za nas, ki bomo še delali, že minili, zato nam na vprašanje, koliko časa bomo morali še delati, trenutno ne zna nihče odgovoriti.

Da ne bi prireditev, ki je bila dolga, tudi zaradi kulturnih in glasbenih vložkov, izzvenela zgolj v naštevanju jubilarantov in vseh ostalih sodelujočih, sem pobrskala po naši pisni zgodovini. Pri tem sem se opirala zgolj na interne vire. Zaradi jubilarantov in vseh ostalih sem navedla najbolj pomembne podatke o Livu pred 10., 20. in 30. leti.

Tako sem zasledila, da smo leta 2001 zelo uspešno prodajali program sanitarne tehnike in da je imel naš sesalnik Domino najboljše tehnične karakteristike med sorodnimi proizvodi. Tistega leta smo zaposlili tudi veliko ljudi na novo, ob koncu leta nam je zapela Nuša Derenda. Leta 1991 smo zaradi odcepitve in desetdnevne vojne izgubili tržišča nekdanje Jugoslavije in začeli tržiti naše izdelke po svetu. Prvič smo spregovorili in pisali o kakovosti in prvič smo podelili prstan kakovosti. Leta 1981 smo zgradili obrat družbene prehrane, orodjarna, sicer precej manjša, pa je bila že tam, kjer je tudi danes. V njej so bili stroji, ki smo jih kupili v nekdanji Jugoslaviji in Nemški demokratični republiki, en stroj pa je bil celo švicarski. Še deset let prej, to je pred štiridesetimi leti, pa smo zgradili nove proizvodne hale, v katerih so našli prostor nekdanji obrati za proizvodnjo kovinskih izdelkov, skladišča in uprava podjetja. Na srečanju na Razdrtem smo bili povabljeni vsi z izjemo večine upokojevcev. Ali ste že koga med njimi slišali, da bi imel čas, pa čeprav samo za slavo?

Letošnja priznanja so podeljevali: direktorja Kolektor Liva **Miran Potužak** in **Uroš Likar**, direktor Orodjarne **Robert Čerin**, vodja profitnega centra Orodjarna Postojna **Marko Gerželj**, vodja oddelka kakovosti Kolektor Liva **Milan Širca** in vodja sistema kakovosti v postojnskem delu Orodjarne **Sebastjan Franzini**.

Ideja – odnos do invalidnosti

Petja Velikonja Vončina

December je tu, mesec praznovanja, obdarovanja, dobrih misli in zavez za prihodnost. To je čas, ko si še dopustimo vzeti čas zase in za druge. V decembru obeležujemo tudi mednarodni dan invalidov. Menim, da to ni naključje.

Iščem po medmrežju, prebiram prispevke na temo invalidnosti in najdem članek 14-letne deklice, ki zrelo in iz svojih 10-letnih izkušenj razmišlja o invalidnosti. Navrže idejo, kakšno idejo! Razmislimo o odnosu, o pravem odnosu do invalidov! Všeč mi je njena ideja – k razmišljanju spodbuditi še koga, ki vsak dan srečuje invalida v domačem okolju, na delovnem mestu, v mestu, mimogrede.

Pravi odnos do invalidnosti. Ali o njem sploh razmišljamo? Kakšen pa naj bi sploh bil?

Spoznavanje invalidnosti primerjam s potovanjem v tuje kraje. Potovanja so vznemirljiva zaradi palete novih izkušenj, smo v pričakovanju doživetja nečesa novega, drugačnega. Vemo, da se bomo v stiku z neznano kulturo učili, se srečali z drugačnim načinom življenja in odnosom do sveta.

Človekova inovativnost nima meja in srečevanje ter spoznavanje drugih krajev in kultur spodbuja k razmišljanju o prestavljanju meja naših zmožnosti, odpira nam prostor za osebno rast. Tega si želimo, ker vem, da bomo tako lastno življenje obogatili. Razmišljam: "Kaj ni invalidnost enaka izkušnja, stalno prisotna v našem vsakdanjiku?" Invalidnost vseh vrst nam prav tako odpira vpogled v drugačno življenjsko okolje, omogoča edinstvene izkušnje ter nudi spoznanja o premikanju meja človeške zmogljivosti. Bi lahko razmišljali o odnosu do invalidnosti na način, da nas drugačnost uči, nam vliva moč, prinaša nove poglede na življenje in posledično izkušnje, lahko daje sveže „Ideje“? Smo se sposobni odpreti drugačnosti in dopustiti, da nas drugačnost obogati?

Seveda. S tem, ko zares razmišljamo o pravem odnosu do invalidnosti, si dopustimo, da se spremenimo, sami postajamo malo drugačni. Si lahko dopustimo postati malo drugačni?

Bom zaključila z misljo deklice z invalidnostjo, ki nam naj jo praznični čas še poglobi: "Kakšna je torej moja ideja? Ljudje, imejte pravi odnos do nas, invalidov, in hkrati do sebe."

Maja letos je bil v občinski sejni sobi posvet na temo invalidnosti, na katerem so ugotavljali trenutno stanje v mestu. Udeleženci so bili mnenja, da bi morale biti takšnih posvetov še več

Zdravje je povezano s temeljnim zadovoljstvom s samim seboj

Polona Rupnik

Zdravje je naše največje bogastvo. Poskrbimo, da tako tudi ostane. Zelo veliko lahko k ohranjanju zdravja in dobre fizične kondicije prispevamo sami, dan za dnem, doma in v službi. V okviru projekta Zdrav Kolektor "Zdravko", s katerim koncern Kolektor skrbi za zdravje zaposlenih, poteka na Ascomu projekt vadba na delovnem mestu, v okviru katerega so v koncern povabili priznanega slovenskega imunologa dr. Alojza Ihana. Izkoristila sem priložnost in mu zastavila nekaj vprašanj.

Kolektor je v svoje delovanje vpeljal projekt vadba na delovnem mestu. Kako lahko vadba pozitivno vpliva na naše delo?

Vadba, vsaka športna dejavnost pravzaprav, usmeri človeka v telo, kjer je naš osnovni vir energije, mirnosti, samozavesti in zdravja. Človek se mora v osnovi dobro počutiti že samo zato, ker je zdrav in zna poskrbeti za svoje osnovne potrebe. Zadovoljstvo ob gibanju nas nauči temeljne življenjske skromnosti in optimizma, ko nam je za dobro počutje dovolj lastno zdravje, vse ostalo pa je sicer dobrodošel bonus, vendar ne more biti razlog za črnogledost, če vsega ne dobimo in dosežemo. Športno dejaven človek za svoje osnovno funkcioniranje ne potrebuje vseh mogočih zunanjih potrditev in ga zato zunanje težave zlepa ne potolčejo.

Kako ocenjujete to potezo Kolektorja, da se je odločil za uvedbo vadbe na delovnem mestu?

Izvrstno, tako za Kolektor kot za osebni dobrobit zaposlenih. Na koncu je pa to dvojje itak zelo povezano.

Bi morala postati vadba na delovnem mestu v podjetjih prej pravilo kot izjema?

Seveda pravilo. Predvsem zato, da zaposleni dobijo idejo, da je z majhnimi, a trajnimi ukrepi in disciplino mogoče veliko narediti za svoje počutje. Po drugi strani pa vtis o učinkovitosti take vadbe in discipline napoti zaposlene, da si organizirajo več vadbe tudi v svojem zasebnem življenju.

Pravite, da se vsakršne spremembe v našem življenju odražajo tudi na delovnem mestu. Kako, na kakšen način?

Ljudje sicer resda živimo v veliko vzprednih svetovih, kjer navidez sledimo povsem drugačnim pravilom delovanja; direktor podjetja ima v nogometni ekipi lahko povsem drugačno vlogo in tudi v privatnem življenju napram svoji soprogi včasih ni niti sledu o kakšnem direktorovanju. Vendar pa različne vloge ne spreminjajo naših temeljnih prioritet in orientacij do svojega telesa, zadovoljstva, življenjske energije, optimizma, vztrajnosti, elastičnosti, prilagodljivosti. Ključ do vseh naših bistvenih sprememb pa je izključno naše telo, vse se začne pri signalih iz naših mišic, hormonskih žlez, notranjih organov. Zato urejanje telesa z disciplino, ki jo zahteva športna dejavnost, slejkoprej tudi temeljito spremeni življenje.

Stres in izgorelost sta na zelo visokem mestu po vzrokih za bolniške odsotnosti. Zakaj je temu tako? Smo ljudje na svojih delovnih mestih res tako preobremenjeni in pod stresom?

Ne smemo pozabiti na ergonomijo delovnega mesta; od organiziranosti do tehnoloških rešitev, da nas ne poškodujejo ponavljajoči se gibi in položaji, ki jih zaradi industrijske narave dela nenehno in povsem nenaravno ponavljamo. To velja za vse vrste dela, od tistega na gradbišču, preko tistih za različnimi stroji, do tipkanja po računalniku. Pogosto prepreči težko invalidnost že nakajcentimtrska korekcija višine ali namestitvev blazinice na mesto, kjer človek s kostjo pritisne hladno površino tisočkrat dnevno. To je velika odgovornost organizatorjev dela in medicincev dela.

Stres je bil nekdanj pogojen samo z vodilnimi funkcijami in vezan le na peščico poklicev, glede na njegovo razširjenost danes pa bi nekako lahko sklepali, da je pravzaprav že vsak poklic stresen?

Ni problem stres v smislu aktivnosti vznemirjenosti, čeprav ima vsak človek svojo dozo, ki jo zmore in jo celo potrebuje, zunaj tega pa je doza, ko mu začnejo odpovedovati telesne funkcije, kar kronično privede do bolezni. To individualno umerjanje lastne doze stresa mora opraviti vsak človek sam in se končno najti pri delu, ki mu tudi glede lastnega zdravja ustreza. Brez dvoma se lažje umerijo ljudje, ki so športniki in imajo od športa izkušnjo, kakšna količina navora jim koristi in jih ohranja zdrave, kakšna količina stresa in navora pa je zanje preveč ali premalo, in se jim zato dolgoročno začne rušiti zdravje, če se ne umerijo na količino stresa, ki jim je fiziološko blizu.

Kaj lahko k izboljšanju situacije prispeva podjetje, kaj posameznik sam?

Podjetje mora vsekakor poskrbeti za ergonomsko optimizacijo delovnih mest in pogojev dela, sicer se dogajajo bolniške odsotnosti in invalidske upokojitve. Posameznik bi v idealnem moral priti na delovno mesto osebnostno in zdravstveno izoblikovan, kar pomeni z vsemi občutki, kaj je zanj dobro in kaj ne, in koliko od sebe lahko potegne brez nevarnosti za svoje zdravje in življenje. Na žalost je realnost včasih daleč od idealov in ljudje se lahko leta in desetletja mučijo na delovnem mestu mimo svojih zmožnosti, kapacitet, mimo svoje narave. Dobro organizirano podjetje lahko zazna, da nekomu neko delo ne ustreza, in se vpraša, na kakšnem delovnem mestu bi bil posameznik uspešnejši zase in za podjetje.

Pravite nekako takole, da je za zdrav imunski sistem potrebno biti srečen. Kaj konkretno s tem mislite?

Ne, sreča je pretirana beseda. Prej bi rekel, da je z zdravjem povezano neko temeljno zadovoljstvo

s samim sabo. In pa mirnost, ki izhaja iz omenjenega zadovoljstva. Zadovoljen človek se ne ukvarja s strahovi, da bi moral biti nekje drugje, kot je, in da bi moral biti drugačen, kot je, in da bi moral delati nekaj drugega, kot dela. A kot že rečeno, ta občutek mirnosti in zadovoljstva ne nastane iz zunanjih dokazov, ampak pride iz telesa, iz žlez, mišic, notranjih organov. Če vse deluje usklajeno, je človek zadovoljen. In pri tem je telesna dejavnost izjemno važna.

Poleg tega da ste priznan imunolog, ste tudi pesnik, pisatelj. V svojih delih ste nekako povezali oziroma prepletli medicino in umetnost. Je vaše pisateljstvo zgolj še eno področje zanimanja ali morda pobeg in odklop od stresnega vsakdana?

Bi vsak človek poleg svojega dela v življenju moral imeti tudi hobije, s katerimi bi se aktivno ukvarjal? Pisateljstvo ni moj poklic, kar pomeni, da veliko večino denarja dobim od medicine in torej od nje živim. Pisateljstvo je način pogovarjanja s samim seboj. Enostavno imam rad dolge in natančne pogovore o številnih vprašanih in v praktičnem življenju človek do zelo temeljitih pogovorov težko pride. Zato se pogovarjam in razvijam misli na papirju. In ko me ljudje berejo, se pravzaprav pogovarjajo z mano in mi pogosto svoj del dialoga tudi naknadno povejo ali napišejo.

Dan ima (samo) 24 ur. Kako vam ob obilici dela uspe še pisati in vse to usklajevati z družinskim življenjem?

Človek si naredi toliko dela, kot hoče. Imam srečo, da sem v življenjskem obdobju, ko se mi ni treba več boriti za preživetje in imam tudi toliko minulega dela, da marsikaj, kar izgleda kot moje delo, v resnici nosi bolj moj podpis, narejeno pa je bilo že v preteklosti ali pa z velikim deležem mojih sodelavcev. In sem tudi skozi tista leta, ko je treba v skladu s slovensko obsesijo glede otrok zanje organizirati deset tečajev hkrati. Skratka, imam tudi lasten čas, ki ga lahko razporejам in s tem sam odločam, kaj bo šlo hitreje, kaj pa bo malo zastalo.

Rekordna udeležba Kolektorjevih tekačev na letošnjem Ljubljanskem maratonu

Letošnjega 16. ljubljanskega maratona se je po besedah organizatorjev udeležilo več kot 12 tisoč tekačev in tekačic. Med njimi je bila tudi rekordno velika skupina Kolektorjevih tekačev. Med 240 tekači, ki so se podali na 10-, 21- in 42-kilometrsko progo, so bili zaposleni iz 17 Kolektorjevih družb, njihovi družinski člani, štipendisti in upokojenci.

Številčna udeležba na maratonu priča o tem, da postaja tek vse bolj popularen. Kolektorjeva ekipa tekačev še nikoli ni bila tako številna kot letos.

Samo za primerjavo povejmo, da smo že lansko leto poročali o rekordni udeležbi, ko je barve koncerna Kolektor zastopalo 168 tekačev in tekačic. Letos jih je bilo kar 72 več, skupno torej 240. Če smo natančnejši: 113 tekačev se je na tek po ljubljanskih ulicah odpravilo že večkrat, 127 tekačev pa je vzdušje pred, med in po teku na Ljubljanskem maratonu doživelo prvič. Največ jih je teklo na 10 kilometrov, kar 176 je bilo takih, polmaratona se je udeležilo 60 tekačev, maratona pa 4. Predvsem gre pohvaliti dekleta, ki jih je vsako leto več. Letos jih je bilo denimo v Kolektorjevi ekipi kar 73.

21 in 42 km

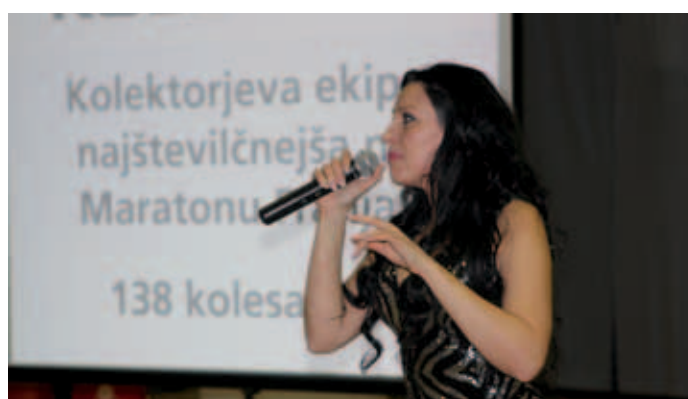
10 km

Novoletna srečanja

Decembru ne pravimo zastonj veseli december. Je edini mesec, ko si ob hitenju sem in tja, vzamemo čas za srečanja s sodelavci, prijatelji, sorodniki.

Kolektor že tradicionalno v prvi polovici decembra pripravi prednovoletna srečanja za vse generacije – svoje upokojence, otroke zaposlenih, ki jih ob tej priložnosti obiše dedek mraz, in športnike, ki so v imenu Kolektorja sodelovali na največjih športnih prireditvah v Sloveniji. Z gotovostjo lahko rečemo, da so bili udeleženci s srečanji več kot zadovoljni.

HOTEL JOŽEF

Vesele praznike ter srečno, zdravo in uspešno novo leto 2012

Vam želi osebje Hotela Jožef
in se obenem vsem svojim gostom najlepše zahvaljuje
za izkazano zaupanje.

HOTEL JOŽEF ****, Vojkova ulica 9A, SI-5280 Idrija, Slovenija, T +386 (0)8 2004 250, E info@hotel-jozef.si, W www.hotel-jozef.si

Posebna ponudba vin v Hotelu Jožef

V Hotelu Jožef smo za vas pripravili posebno ponudbo vin iz ekološke predelave vinarjev iz združenja Simbiosis.

Čotarja, Klinca, Mlečnika in Terpina v Simbiosi ne združujejo oranžna vina, ampak razmišljanje o naravi in življenju, posledično pa tudi o načinu dela. Vsi se ukvarjajo z ekološkim kmetijstvom, podobni pa so si tudi njihovi načini dela v kleti. Poudarjajo, da so štirje različni vinarji s štirimi različnimi pristopi, hkrati pa so si podobni v razmišljanju in odnosu do narave.

Vina lahko kupite v Hotelu Jožef vsak dan med 7. in 22. uro.

Cenik vin

Vasja Čotar	Peneče vino Teran	18,00 €
	Vitovska 07	18,00 €
	Teran 09	14,00 €
Aleks Klinec	Malvazija 07	19,50 €
	Mora 06	37,50 €
	Jakot 07	19,50 €
Valter Mlečnik	Chardonnay 06	20,25 €
	Rebula 07; kraljičino vino	20,25 €
	Merlot 06	27,00 €
Franko Terpin	Jakot 07	18,80 €
	Sialis 06 S. pinot	23,70 €
	Stamos Rosso 06	23,70 €
	Sauvignon 06	18,80 €

Vse cene so v eurih in imajo vključen DDV.

Privoščite si delček narave v žlahtni kapljici vina!

KOLEKTOR

Z najboljšimi željami

*Tudi v najglobljih dolinah najdeš vodo in
čez najvišje gore najdeš pot.
Samo ena je pot do sočloveka - pot srca.
Vse druge poti so zgrešene smeri.
Naj Vas in vaše najbližje pot v novem letu
vodi v smer osebnih in poslovnih uspehov,
potovanje pa naj bo varno, mirno in zdravo.*

Vesel božič in srečno novo leto 2012!

Praznični domovi

Irena Žakelj

Mesec december velja za veseli mesec, ko je v ospredju obdarovanje, druženje, izdelovanje načrtov za naslednje leto in je tudi mesec, ko se zaradi družinskih praznikov v naših domovih pogosteje zadržujemo.

V prazničnem času stanovanje okrasimo, mu dodamo kakšen kos pohištva ali kakšnega odstranimo. Z majhnimi spremembami lahko ustvarimo precej drugačno in prijetnejše stanovanje.

Dnevna soba, kot osrednji prostor, si zasluži največ pozornosti v prazničnem času. Sedežni garnituri zamenjamo okrasne blazinice, oziroma jim damo izdelati prevleko, če so blazine še dobre.

Če smo že med letom premišljevali o dodatnem sedežnem elementu, je sedaj pravi čas, da ga vključimo k sedežni garnituri. Tako tudi ne bomo imeli težav, kam goste posesti. Kot dodatni sedežni element je zelo priročna sedežna vreča, ki je izredno fleksibilna, saj se polnilo vreče prilagodi načinu sedenja. Sedežna vreča je primerna tako za mlajše kot nekoliko starejše, saj jo zaradi majhne teže enostavno prenašamo iz prostora v prostor. Sedežna vreča je univerzalni element, zato lahko prosto izbiramo barvne kombinacije, paziti moramo le na primerno usklajenost z barvami, ki so že prisotne v prostoru. Če je namenjena uporabi v otroški sobici, so barve lahko žive, kontrastne, če pa stoji v dnevni sobi, je bolje izbrati bolj nevtralne odtenke.

Za dodatni sedežni element je primeren tudi tabure ali tabure-mizica, kjer sta združeni sedežna površina na vrhnjem

delu ter odlagalna plošča v spodnjem delu tabureja.

Za dekoracijo prostora ima lahko tako funkcionalno kot dekorativno vlogo večja stoječa vaza, še posebej v trendu so oblazinjene usnjene vaze, ki jo izberemo v zeleni barvi. V zimskem času in tudi drugače so zanimive bele oblazinjene vaze, saj predstavljajo čistost, enostavnost in jih najlažje kombiniramo z drugimi kosi pohištva. Oblazinjena vaza je lahko tudi zelo lepo darilo. Stanovanje z majhnimi spremembami in dodatki že dobiva drugačno podobo.

Če smo ravno v fazi menjave zaves, je dobrodošlo, da zamenjavo naredimo pred prazniki, saj nove zaveses resnično

spremenijo stanovanje. Na trgu obstaja več vrst zaves, od panelov, klasičnih zaves, gubanih rolojev.

Za kakšno vrsto zaves se odločiti, je odvisno od opremljenosti prostora, od velikosti okna ter od namena uporabe. Če v prostoru prevladujejo panoramska okna, so priporočljivi paneli, ki se prosto premikajo po tirnicah, v kuhinji je najprimernejši gubani rolo, saj zaveses enostavno dvignemo ali spustimo. Tako kot pri ostalih elementih tudi pri zavesah velja manj je več.

Opremljanje doma je lahko zabavno in sproščujoče, potrebne so le prave ideje in veselje do urejanja in spreminjana stanovanja.

 ŽAKELJ
www.pohistvo-zakelj.si

Kdo bo po novem skrbel za pomoč na domu?

Idrijski center za socialno delo zaradi kadrovske podhranjenosti ne bo več izvajal pomoči na domu v občinah Idrija in Cerkno, za katero je skrbel od leta 1996. Idrijska in cerkljanska občina, ki mrežo javne službe pomoči na domu tudi zagotavljata, sta v fazi iskanja novega ponudnika. Interesentov za opravljanje dejavnosti pomoči na domu na tem območju je menda precej.

Pomoč na domu v okviru Centra za socialno delo Idrija izvaja 7 delavk, 5 v Idriji in 2 v Cerknem. Sprva so to službo opravljale prek javnih del, a so si prav vse pridobile ustrezno izobrazbo in certifikat za opravljanje del socialne oskrbovalke.

Kot poudarja direktorica idrijskega centra za socialno delo **Vojka Koder Hvalec**, so se za ta korak odločili, ker "organizacijsko in kadrovsko nismo več sposobni v pravi meri zagotavljati pomoči na domu. Problem so zdravstvene težave ali omejitve za delo naših delavk. To je bila zelo težka odločitev, saj je pomoč na domu med uporabniki zelo dobro sprejeta."

Mesečno nudijo pomoč na domu 75 uporabnikom v Idriji in 12 v Cerknem. Koder Hvalčeva poudarja, da bodo za pomoč na domu kljub kadrovski in organizacijski stiski skrbeli vse dokler občini ne bosta našli novega izvajalca.

Direktorica centra pravi, da naj bi bil po njenem osebnem mnenju za opravljanje te službe najprimernejši kandidat Dom upokoencev Idrija, katerega vodstvo je pred časom že izrazilo željo, da bi se lotilo tudi te dejavnosti. Če bi hotel Center za socialno delo Idrija to službo še naprej tako dobro opravljati, kot jo, bi se moral še dodatno kadrovsko okrepiti. Nacionalni program, ki ureja področje socialnega varstva starejših, namreč predvideva, da naj bi se razmerje med oskrbo v domovih za starejše in pomočjo na domu v prihodnjih letih izenačilo. Danes je 3:1 v prid domski oskrbi.

"Za obnovo certifikata pa ne dam 1.400 evrov"

16. novembra je bila v Uradnem listu Evropske unije objavljena uradna registracija šebreljskega želodca, zato bodo morali biti vsi tovrstni izdelki, ki so namenjeni kupcem odslej opremljeni z znakom skupnosti. Kar šest let je trajalo, da je Združenju proizvajalcev šebreljskega želodca to uspelo. Škoda je le, da omenjenega zaščitenega izdelka nihče ne proizvaja za tržišče. Šli smo po sledi, zakaj ga na tržišču ni, čeprav je po trditvah predsednika združenja Šebreljčana, Štefana Lapanjeta, proizvodnja vsaj tono, zagotovo pa mnogo več. "Šebreljski želodec so začeli izdelovati tudi mladi pridelovalci, ki ga prej niso," trdi Štefan Lapanja in dodaja, da sezona pridelave šele nastopi. Takrat ga bo dovolj za domačine, njihove sorodnike in vse tiste, ki imajo dobre zveze na šebreljski planoti. Zaradi letne pristojbine oziroma obnove certifikata, za katerega je treba plačati več kot 1.400 evrov, pa šebreljskega želodca ni mogoče kupiti. Da bi bila obremenitev proizvajalcev manjša se je Štefan Lapanja o tem že pogovarjal s cerkljanskim županom Miranom Cigličem in se napovedal na uradu za zaščito in certificiranje ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.

Edini želodec, ki je na tržišču in je po recepturi podoben šebreljskemu, je čepleški želodec Mesarstva Podobnik. "Je dober,"

trdi Štefan Lapanja, Podobnikov sin Miha pa pove, zakaj njihov želodec ni šebreljski, temveč čepleški. "Samo zato, da smo se izognili plačevanju certifikata," pravi Miha Podobnik, ki ima na Ahac placu v Idriji Mesnico in delikateso. Da je čepleški želodec zares dober, priča tudi osvojeno

prvo mesto na ocenjevanju šebreljskih želodcev v Šebreljah. Koliko ga na leto zorijo v njihovi zorilnici je skrivnost, Miha k temu samo doda, da veliko in da gre ves v promet. Kupujejo ga v glavnem na severnem Primorskem, na Notranjskem in v Ljubljani, veliko pa ga prodajo tudi v Italijo.

▲ Promocija šebreljskega želodca Draga Polaka

Čas ustvarjanja – ustvarjanje časa 110 let Gimnazije Jurija Vege Idrija

Maja Justin Jerman

Na šoli smo si kot vroč kostanj podajali misel, kako praznovati 110 let obstoja v senci nedavnega praznovanja ob odprtju prenovljene stavbe Gimnazije Jurija Vege.

Zdelo se nam je, da smo takrat dali vse od sebe in da bodo vse ponovitve le bled odsev videnega. Dokler nas ni presvetlilo dejstvo, da smo obkroženi s toliko mladih talentov, njihove ustvarjalne energije, ki včasih nekontrolirano šviga mimo nas. Da

je vse to treba samo zaježiti in odvesti v urejeno, rahlo nadzorovano reko idej. In to smo storili.

Pobrskali smo po skritih predalih različnih ustvarjalnih dejavnosti, ki bolj ali manj opazno tečejo na naši šoli, jih zložili v urejen in osvetljen prikaz. Jim dodali nekaj več zagona in entuziazma, saj se 110 let ne zgodi vsakemu in vsako leto, in že smo si navdušeno prikimali, ko smo poslušali krstno izvedbo šolske himne V zavetju Merkurja, uživali v muziciranju dijakov z

našim bivšim dijakom Arminom Čoralicem v ospredju, se navduševali nad izvornim dramskim tekstom Čas ustvarjanja – ustvarjanje v času dijakov 2. a razreda, se s pomočjo filmske kamere naših dijakin sprehajali po gimnaziji nekoč in danes, se s plesalkami sodobnega plesa zavrteli v svet Čipke in Knapa in na koncu poniknili v iskreno in doživeto interpretirano dijaško poezijo, iz katere so nas prebudili rokovski ritmi Noordungov. Da, ponosni smo na tradicijo šole in na naše ustvarjalne dijake. Ni se nam treba bati Novih 110 let.

Na slovesnosti je poleg Armina Čoraliča nastopil tudi njegov brat Erin Čoralič, ki ju tako kot Gimnazijo Jurija Vege podpira koncert Kolektor. Ta je bil generalni pokrovitelj proslave ob 110-letnici prve slovenske realke

Gimnazijci obiskali Cern

Katja Stanonik

Gimnazija Jurija Vege Idrija v želji, da dijakom omogoči čim kakovostnejše preživljanje prostega časa, poleg bogatega nabora interesnih dejavnosti med šolskim letom organizira tudi nekaj dodatnih strokovnih ekskurzij.

Da bi približala praktično zanje fizike, je bila letos poleg astronomskega krožka organizirana tudi izbirna ekskurzija v švicarski Cern. Možnost vpogleda v subatomske svet fizike in ogled največjega pospeševalnika delcev se je izkazala za izjemno zanimivo izkušnjo in prepričana sem, da bi ekskurzija pritegnila vse tiste, ki so se v življenju vsaj enkrat srečali z izrazom veliki pok.

Poleg ogleda razstav o nastanku vesolja, fiziki delcev in gradnji največjega pospeševalnika na svetu smo bili s sprehodom skozi enega izmed objektov v Cernu priča tudi delu tamkajšnjih znanstvenikov.

Predavanja in razstave so bila v angleščini, kar pa ni predstavljalo velike ovire, saj so nam bile spremljajoče profesorice pripravljene pojasniti sleherno nejasnost. Ravno to pa se je izkazalo za velik plus izbirnih gimnazijskih ekskurzij, saj je le-to še dodatno prispevalo k novim dimenzijam fizikalnega znanja, ki smo ga pridobili v Cernu.

Zato bi se še enkrat rada zahvalila Gimnaziji Jurija Vege, ki nam je s svojim posluhom za zanimanja dijakov omogočila to nepozabno izkušnjo.

Meteorologi stavijo na "žive", ne na avtomatske meteorološke postaje

Filip Šemrl

Deževni oblaki in megla so se počasi vlekli prek Vojskega, pihal je veter, padal je dež. Hladno še ni bilo, je pa naša sogovornica Irma Grošelj dejala, da bo zagotovo snežilo, še posebej, če se bo hitro shladilo. Verjel sem ji, saj že od leta 1993 beleži in oddaja podatke o vremenskih razmerah v najvišje ležeči vasi na Primorskem. Sedla sva za mizo v gostilno, ki je bila tisto dopoldne še zaprta. Na toplem je bila tudi skorajšnja zima na Vojskem prijazna, manj pa za tiste, ki so bili prisiljeni biti zunaj. Midva sva šla le do vremenske hišice, da sem fotografiral meteorološko opazovalko, kot se je Irma po daljšem premisleku poimenovala. Ni se hotela fotografirati, povedala mi je vse tisto, kar sem jo vprašal, pripravila se je na pogovor tudi s statističnimi izvlečki, sicer pa mi je dejala, da o meteorološki postaji Vojsko veliko piše v biltenu Agencije Republike Slovenije za okolje z naslovom Naše okolje, ki so ga izdali novembra lani.

Opazovalka Irma Grošelj pred vremensko hišico na Vojskem

Avtorica prispevka Mateja Nadbath v njem piše, da je meteorološka postaja Vojsko na nadmorski višini 1065 metrov od leta 1993, pred tem je bila od leta 1957 približno 100 metrov jugovzhodno od današnje lokacije. Irma Grošelj je merjenje prevzela od Elice Likar. Tako mi je povedala sogovornica, v že omenjenem biltenu pa Mateja Nadbath zapiše, da so padavinsko meteorološko postajo na Vojskem postavili julija 1928 in da se je takrat imenovala Voschia, delovala pa je do konca leta 1943; meteorološki opazovalec v tem času je bil Peter Vončina. Po drugi svetovni vojni so meteorološke meritve in opazovanja ponovno stekli januarja 1948. V času do leta 1957 so bili opazovalci Ludvik Čušin, Vincenc Šinkovec

in Stanislav Likar. Leta 1957 je postala meteorološka opazovalka Elica Likar in je to ostala do leta 1993.

22. novembra 1958 je postaja Vojsko postala podnebna. Od takrat na postaji merijo temperaturo zraka s suhim termometrom in najnižjo ter najvišjo temperaturo zraka na višini 2 m, vlažnost zraka, smer in hitrost vetra, višino in jakost padavin, višino snežne odeje in novozapadlega snega ter gostoto snega. Obliko padavin, vremenske pojave, vidnost, stanje tal ter oblačnost pa na postaji le opazujejo. Irma Grošelj pravi, da so podatki odsev realnega stanja, le hitrost vetra je na Vojskem večja, kot jo zazna aparatura na opazovalnici, saj je ta nameščena v zavetrju.

ln kaj me je gnalo k opazovalki Irmi? Letošnje vreme, ki je bilo zelo nenavadno in težko primerljivo z vremenom v preteklih letih. Najprej je bilo dolgo mraz, potem suša, neznosni vročini je sledila nenadna ohladitev. Tudi na vodah se je poznalo, da je bilo malo padavin. Preveriti sem hotel, če moja laična opazovanja držijo. Irma Grošelj mi je povedala, da je bilo letošnje leto leto z rekordno temperaturo. 22. avgusta so namreč na Vojskem namerili 30,5 stopinj Celzija. "2004 je bilo najbližje, takrat smo namerili 30 stopinj Celzija, pa tudi leta 2006 je bilo vroče, takrat smo 21. avgusta namerili 29,6 stopinj Celzija. Nismo pa imeli letos samo visokih temperatur, tudi padavin je bilo zelo malo. Od 1. januarja pa do danes (19. oktobra, op. ured.) smo imeli 1129 litrov padavin na kvadratni meter, medtem ko jih je bilo v vsem lanskem letu 2620 in samo lani v zadnjem četrtletju 423. Letos nam jih manjka še skoraj pol." Verjetno bo narava nadoknadila, saj je splošno znano, da je na Vojskem največ padavin novembra, v povprečju 320 mm, najmanj pa februarja, 162 mm. Od letnih časov je najbolj namočena jesen s povprečno količino padavin 757 mm, najbolj suho pa poletje, ko v povprečju pade 541 mm. Pri primerjavi višine padavin po letnih časih v obdobjih 1971–2000 in 1991–2009 z referenčnim povprečjem vidimo, da se višina padavin spomladi, poleti in jeseni zmanjšuje, medtem ko se jesenska višina rahlo dviguje. Lanska jesen je bila na Vojskem nadpovprečno namočena, padlo je namreč kar 1132 mm padavin in je bila šesta najbolj namočena jesen v obdobju 1961–2010. Največ jesenskih padavin so namerili leta 2000, 1512 mm, najmanj pa leta 1988, le 305. Najvišja dnevna višina padavin v obdobju 1961–2010 je bila na postaji Vojsko izmerjena 2. decembra 1976, in sicer 237 mm. V omenjenem obdobju so 200 mm in več padavin v enem dnevu izmerili še dvakrat, 6. novembra 1967 in 14. novembra 1982.

100 mm in več padavin v enem dnevu na Vojskem ni kakšna posebnost. Na Vojskem so po letu 1961 večjo količino padavin v novembru izmerili kar 74-krat. Tako je denimo 8. novembra lani na Vojskem padlo več padavin, kot jih je v celem novembru padlo v Murski Soboti, Mariboru in Šmartnem pri Slovenj Gradcu.

Tudi snega je na Vojskem obilo. Snežna odeja v najvišji vasi na Primorskem leži približno tretjino leta. Najvišja snežna odeja je bila leta 2010 izmerjena 11. februarja, in sicer 115 cm. Novembra 2010 je bilo 5 dni s snežno odejo, najvišja skupna snežna odeja je bila izmerjena 20. februarja, znašala pa je 64 cm. Irmi Grošelj sta se v skoraj petnajstih letih opazovanj vtisnila v spomin le leto 2004, ko so konec februarja na vojskarski planoti namerili rekordnih 215 cm snega, in predlanska megla v prvih treh mesecih, ko je na Vojskem v tem obdobju samo sedemkrat posijalo sonce. "Sama nič ne računam, vse oddam sproti, imam statistiko le za tiste, ki jih to zanima. Največkrat pridejo k meni šolarji ali srednješolci. Mislim, da potrebujejo podatke za referate. Štirikrat na dan odčitam podatke, dvakrat jih posredujem na Meteorološki zavod RS. Če sem na dopustu, pa podatkov ni!" je dejala Irma Grošelj, jaz pa sem se pridušal, da še nikoli nisem na radijskih valovih slišal, da za Vojsko ni meteoroloških podatkov. "O, se je že zgodilo!" mi je odvrnila in dodala

Oktoberja letos je sneg kar dvakrat pobelil Idrijo. Drugič je povzročil tudi precej škode na drevesih

"Ko grem ven, si rečem, koliko stopinj pa je zdaj, in ko jih odčitam, ugotovim, da se nisem zmotila. Imam po nadmorski višini četrto najvišjo meteorološko postajo. Samo Kredarica, Vogel in Rogla so še višje. S tistimi, ki jim posredujem podatke, se slišim samo po telefonu. Nikoli nisem še nobenega

srečala. Samo od tega ne bi mogla preživeti, dobro je, da imam poleg še gostilno. Edina, ki me je od mojih "kolegic" obiskala, je bila gospa, ki je zbirala podatke na meteorološki postaji Katarina nad Ljubljano. Nisem je zanimala jaz, temveč le, kje je meteorološka postaja na Vojskem."

V spomin Anici Božič

OD NEKOD PRHNE SIJ ...

Milanka Trušnovec

"Čas ohrani vse, vse pa postane tako brezbarvno kot tiste zelo stare fotografije, ki so jih delali še na plošče. Svetloba in čas speredna s plošče ostre in značilne odenke potez. Sliko je treba vrteti in potreben je določen lom svetlobe, da lahko na plošči prepoznamo tistega, čigar obrazne poteze je le-ta nekoč posrkala vase. Tako tudi zbledi v času vsak človeški spomin. Ko pa kar nenadoma prhne sij od nekod, spet zagledamo neki obraz." (Sándor Márai: Sveče so dogorele)

Čas ohranja tudi Aničino podobo. Bila je pomladna. Rojena v maju. S knjigami mi je dala pomlad. Da sem se lahko nadaljevala. Spomladi se vse zasnuje, napelje, začrta, vzpostavi. Ob naklonjenosti zemlje, vode, ognja in ... etra? ... to vse lahko rase.

Proti poletju si zemlja včasih vzame oddih, voda pljuskne čez rob, ogenj izgori svoj vir in zrak se zgosti. Ampak nič se ne izniči. Vse preustvarim, pretvorim, pregnetem. Ob patronatu svete Barbare, v becirku svetega Ahaca, na živosrebrovi podstati. Skozi najino okno, ki je samo eno od milijonov oken na svetu, se vidi – drugi zid, druga okna pa ta usrana gasa. Kdaj obljudena, kdaj natlačena z odmevi medzidovja, kdaj z odpadlim ometom pa vedno hlatajoča za svetlobo. Največkrat sem samorodna, včasih orudena, velikokrat samotna, prenašajoča železno kroglo na gladini ali uhajajoča kramparsko-lopatarski logiki.

Vrtim Aničino sliko in lovim oktobrsko-novembrski lom svetlobe na njenih potezah, ki jih plošča še ni posrkala vase. Vlôži se v vse, kar te sreča, dihaj z vsem, kar zastavljaš. Presanjaj, namisli, zariši. Drugih ni. V žepu tihotapim preteklost za prihodnost. Tik tak. Tiktak.

Zima zmeraj pride. Že tisoč let. Pa koliko je sploh tisoč let? Nihče ne ve niti, koliko je sto let. Jaz tudi ne vem, koliko je 62 let. Premalo. Čas zbledi materijo, jo stara in razbarva. Človeški spomin izpuhteva. Ostaja pa človekov duh. Aničino napotilo je živo. (V)etrovo.

Bo pomlad. Samo prve ne več.

Zlagam črko na črko. Spenjam list z listom. Sestavljam knjigo za knjigo. Velike slikanice.

... IN ZAGLEDAM NEKI OBRAZ.

“Že sredi osnovne šole sem sanjal, kako jo bom pobrisal po svetu”

Robert Šabec

Robert Kašca je tisti Idrijčan, ki se je udeležil reli odprave Camel Trophy, oddelal nekaj let standardnega idrijskega “sihta na gverku” (dela v rudniku) in se kasneje zaposlil pri OZN na področju informacijskih tehnologij in telekomunikacij.

Robert Kašca je veliki večini avtomobilističnih navdušencev še vedno dobro poznan po tem, da je v osemdesetih letih kot član prve jugoslovanske ekipe sodeloval na svetovni reli odpravi Camel Trophy v Braziliji. “Ah, dobri stari “cajti”. Bilo je super. Še enkrat bi šel, brez problema ... Čeprav ne vem, če bi fizično še lahko zdržal tri tedne dežja, blata, dve, tri ure spanja na sedežu v terencu in vse tisto nečloveško garanje,” o dogodivščinah v pragozdu pove Robert. Leto dni po znameniti reli odpravi v Braziliji je kot sodnik in označevalec proge sodeloval tudi na odpravi v Sibiriji. “Bilo je še boljše kot v Braziliji. Brez medijskega pompa. V mesecu dni pred tekmo smo prevozili in prekrizarili prostrano območje okrog Bajkalskega jezera vse do meje z Mongolijo,” še doda Robert Kašca z nekoliko nostalgije.

Robert Kašca na sogovornika napravi močan vtis. Gre za človeka, ki v pogovoru deluje povsem neobremenjeno in sproščeno, a je hkrati že v njegovi pripovedi moč razbrati, da vseskozi natanko ve, kaj pričakuje in želi doseči na svoji poti. S svojo pripovedjo poslušalca prepriča in hitro pritegne v svet, kjer za uresničitev želja ni ničesar nemogočega in je edino, kar človek potrebuje, le trdna volja, ki vso potrebno energijo usmeri v realizacijo zastavljenega cilja.

Delati in potovati po svetu

Robert Kašca je že od malih nog dobro vedel, da je njegova želja potovati in delati po svetu. To je bil njegov prvi, takrat še otroški, izziv in cilj hkrati. Seštel je dva in dva in več let kasneje prišel do spoznanja, da bi bila njegova želja lahko realizirana, v kolikor bi se zaposlil pri Organizaciji združenih narodov (OZN). Rečeno, storjeno. “Prav preprosto je, spišes prošnje, upaš, da te bodo potrebovali in čakaš na pozitiven odgovor,” na vprašanje, kako se

človek lahko priključi organizaciji, kot je OZN, odgovori Robert.

Od zaposlitve pri OZN, najprej pri mirovni silah, pozneje pa pri humanitarnih organizacijah, sta minili že več kot dve desetletji in resnici na ljubo je potrebno pripomniti, da prav tako preprosto, kot je to mogoče razbrati iz Robertove pripovedi, kljub vsemu ne gre.

Od malih nog, skorajda štirideset let je že od takrat, ko se je pričel aktivno ukvarjati z radio-amaterstvom, se je v prostem času vse bolj izpopolnjeval in v vseh teh letih tudi v svetovnem merilu dosegel precej vidnih rezultatov. “To mi je še vedno najljubši hobi. Za večino ljudi je mogoče malo čuden, ampak takrat je bil to moj edini stik s svetom. Govoriti z ljudmi na drugem koncu sveta s pomočjo škatle, polne elektronike in malo žice, je bilo nepopisno “cool”. Že takrat me je ta svet popolnoma fasciniral. Če se prav spomnim, sem že sredi osnovne šole sanjal, kako jo bom pobrisal po svetu. Očitno sem pri tem imel srečo, saj mi je na nek način uspelo združiti službo in željo videti svet,” pri tem doda Kašca.

Vsa dosedanja leta Robert Kašca pri OZN opravlja dela na področju informacijskih tehnologij in telekomunikacij. Trenutno je

zaposlen kot vodja oddelka za informacijske tehnologije in telekomunikacije pri svetovnem programu za hrano (World Food Programme – WFP) v regionalni pisarni v Sudanu. WFP ima za nalogo zagotavljanje hrane vsem, ki jo potrebujejo za preživetje. Poleg tega je pomemben del delovanja te organizacije povezan tudi s programi dolgoročne samooskrbe s hrano. WFP deluje v skoraj sto državah, kjer so vse aktivnosti v celoti financirane s prostovoljnimi prispevki. Samo v Sudanu njihova ekipa trenutno skrbi za več kot 7 milijonov pomoči potrebnih ljudi. “WFP je v zadnjih letih razdelil približno 700.000 ton hrane letno, v zadnjem letu pa okrog 500.000 ton. Proračun, namenjen Sudanu, je bil še nedavno vreden četrtno zneska, ki ga je WFP namenil za svoje delovanje po celem svetu. Do začetka letošnjega leta je bilo samo pri WFP v Sudanu zaposlenih preko tri tisoč ljudi v več kot tridesetih centrih po državi. Naj samo za primerjavo povem, da nas je samo na področju telekomunikacij in informatike delalo približno dvesto, s skoraj dva tisoč uporabniki teh storitev.”

Sudan je največja država v Afriki in kot članica Arabske lige je tudi med največjimi državami v arabskem svetu. Kartum je prestolnica severnega dela, medtem ko je glavno mesto južnega Sudana, ki se je

osamosvojil julija letos, Juba. "Kartum sodi med najtoplejše, če ne kar najtoplejši kraj na svetu. Poleti se živo srebro čez dan običajno dvigne na več kot 50 stopinj Celzija, dostikrat pa že zjutraj namerimo preko 30 stopinj," pove o vroči afriški klimi Robert, ki poleg dela v Kartumu veliko svojega delovnega časa preživi tudi v južnem Sudanu in Darfurju.

Prve misije pri OZN

Robert Kašča se še dobro spominja svoje prve misije v okviru OZN. V letih od 1990 do 1994 je služboval pri mirovni misiji UNTSO, v okviru katere se je nadzorovalo mirovni sporazum med Izraelom in arabskimi državami. Glavna pisarna je v Jeruzalemu, svoje podružnice pa ima v Jordaniji, Egiptu, Libanonu in Siriji. "Tista leta sem veliko časa delal v raznih misijah na Bližnjem vzhodu. Baza v Jeruzalemu je služila predvsem kot rekrutni center, kjer smo se zbirali in nato odhajali na različne naloge po državah Bližnjega vzhoda in Afrike," o svojih začetkih službovanja pri OZN pove Robert. Posebno poglavje njegovega delovanja

je Ruanda, kjer je služboval v času enega največjih svetovnih genocidov v vsej zgodovini človeštva. V državljanski vojni naj bi bilo po do zdaj dostopnih podatkih leta 1994 v le nekaj mesecih ubitih skoraj milijon ljudi. Poboji nedolžnega prebivalstva v tej afriški državi so prav gotovo ena izmed tistih tem, ki se je Robert ne želi spominjati, še manj pa deliti z drugimi. Ob omembi te tragedije pomolči, se le s trpkim izrazom na obrazu za nekaj trenutkov zazre v daljavo, se nekoliko zatem iztrže iz teh trpkih spominov in z energičnimi besedami, ki ne puščajo možnosti ugovora, nadaljuje: "Pozabiva na to," pove preprosto in že je z besedami pri naslednji misiji: "Služboval sem tudi v Afganistanu. To je dežela, kamor sem vedno želel iti in na koncu tam preživel skoraj leto dni, tako pod talibani kot tudi pod novim režimom. Potovanje po Afganistanu je nekaj, česar ne moreš pozabiti. Drug svet, včasih ne veš, ali si v letu 1700 ali pa v tretjem tisočletju. Narava je preprosto fenomenalna, predvsem na domala popolnoma praznih območjih na severo-vzhodni meji s Kitajsko, Pakistanom, Tadžikistanom in Kirgizistanom," spelje pogovor v povsem drugo smer.

Eksplozija kamiona bombe v Bagdadu

Dogodek, ki se mu je za vedno vtisnil v spomin in ga je preživel le po spletu srečnih okoliščin, je bila misija v Iraku. Robert Kašča se je nahajal v poslopju ZN-a v Bagdadu ravno v trenutku, ko je odjeknila eksplozija kamiona bombe. Spominja se je kot zaslepljujočega bliska, ki mu je sledil silovit udarec. Ta je po tleh pometel ljudi, uničil opremo in podiral stene. "V prvih trenutkih ni časa za strah. Prva beseda, ki sem jo izrekel, je bila "f.... bastards!" Poči tako, da se tega ne da opisati. Sedel sem kakih petdeset metrov proč od mesta, kjer je eksplodiral tovornjak, napolnjen s tono eksploziva. Kljub temu da je bilo vmes kar nekaj zidov, je bil udarec neverjeten. Imel sem srečo, da sem sedel za zidom in je udarni val "pometel" sobo mimo mene. Takrat sem bil resnično eden srečnejših in sem lahko pomagal številnim ranjenim kolegom iz stavbe na varno v bunker," o dramatični izkušnji, ki se je za dvaindvajset njegovih sodelavcev v Iraku končala tragično, pove Robert.

Sam pravi, da dogodki te vrste niso pogosti in se pri njegovem delu praviloma zgodijo le izjemoma. Bolečina pogleda na tisoče revnih in lačnih, kako trpijo, pa je tista, ki te vseskozi spremlja in s katero se človek praktično nikoli ne more sprijazniti.

"Včasih je potrebno pri svojem delu enostavno potegniti zaveso. To, kar delamo, pomaga veliko ljudem, pomagati vsakemu posamezniku pa je nemogoče. Spomnim se prvih dni v Afganistanu, ko sem vsako jutro odhajal na pregled sistemov za zveze na hrib nad Kabulom in se je bilo treba na poti peljati tudi skozi del mesta, kjer so ljudje živeli v tako bednih razmerah, da je to težko opisati. Večkrat sem pred odhodom kupil par kilogramov kruha in piškotov in jih delil otrokom ob poti. Vendar sem to početje precej hitro opustil. Nemogoče je bilo namreč prepričati najmočnejšim pretepanje mlajših, ki so to počeli z namenom, da bi se sami dokopali do čim večje količine potrebne hrane. Ne vem, če je kdo že videl, kako izgleda deljenje osnovnih potrebščin ljudem, ki stradajo, jih zebe, so bolni ..."

Kljub vsemu pa obstajajo tudi svetlejši trenutki, ki jih je precej tako pri delu kot tudi v njegovem zasebnem življenju. Eden izmed takih je prav gotovo ta, da je Roberta razveselila njegova družina, ki se je preselila iz Govejka nad Idrijo in se mu pridružila pri njegovem delu v tej afriški državi. Čeprav je proste dni vedno izkoristil za vrnitev k družini in v svet idrijskega hribovja ter se s pomočjo današnjih "čudes tehnike", kot pravi sam, s svojo družino vidi in sliši prav vsak dan, je skupno življenje kljub vsemu le nekaj povsem drugega.

Ni bila le dogodivščina, bilo je življenje. "Creí que era una aventura y en realidad era la vida."

Karin Dodič

Ruta Quetzal BBVA je španski program, ki ga je skupaj z španskim kraljevim parom zasnoval Miguel de la Quadra – Salcedo. Ta poteka že od leta 1979 in omogoča mladostnikom med 15. in 17. letom nepozabno dogodivščino v Ameriki, Španiji in na Portugalskem. Letos sem imela to čast, da na Ruti Quetzal predstavljam Slovenijo prav jaz. V 35 dneh sem spoznavała prekrasne dežele skupaj z ostalimi 250 vrstniki iz 53 držav Evrope in Amerike.

Letošnja ruta je nosila naslov: La Aventura de Martínez Compañón en Perú – Del Desierto Moche a la Selva Amazónica.

15. junij 2011 je bil zame vsekakor pomemben dan, saj je bil dan mojega odhoda. Na letališču v Madridu so me

pričakali monitorji in še nekaj ruterjev, ki so prispeli pred mano. Sledil je odhod proti kampu Boadilla del Monte v Madridu, kjer so bili zbrani že vsi ruterji iz Španije. Teh je bilo kar 100.

Naslednji dan je sledil let proti Limi v Peruju. Še isti dan smo v poznih nočnih urah prispeli na perujska tla in se napotili proti kampu Mamacona v Pachacamacu. Na večerji nas je presenetil prihod ruterjev Američanov. Večerje so bile prav tako posebno doživetje. Jedli smo iz kovinskih krožnikov in skodelic ter s kovinskim priborom. Okus hrane je bil seveda popolnoma drugačen od tistega, ki nas ga je bila večina vajena od doma. Sledilo je postavljanje naših domov, natančneje šotorov in "prha". Prho z namenom navajam v narekovajih, saj je izraz "škropljenje z vodo" bolj primeren. Vsekakor pa je bila vsaka prha zlata vredna, saj je bilo le-teh zelo malo.

Prvi dnevi v Peruju so bili v večini posvečeni ogledom muzejev, kjer smo spoznavaali kulturo Moche, pa tudi ogledom mest in sprejemu pri perujskem predsedniku Alanu Garcii. Naprej smo se odpravili proti jugu Peruja, v mesto Huanchaco. Tu smo spali na peščeni plaži v šotorih, kar

Plaża v Lizboni

Na krovu ladje španske vojske

Picos de Europa

nam je povzročalo ogromno neprijetnosti. Pesek je bil naš večni problem, bilo se ga je nemogoče rešiti, zlezel nam je v čevlje, spali pa smo praktično na pesku, saj je bil celoten šotor prekrit z njim. Prav tako je bilo težko šotore pritrčiti v pesek, zato nam jih je večkrat odpihnilo. Domačini so nam predstavili tipične čolne "caballitos de totora", ki jih sami izdelujejo iz trsja in jih uporabljajo za ribolov.

Nadaljevali smo proti mestu Lambayeque, ki je znano predvsem po muzeju Tumbas Reales de Sipán. Pot nas je iz Lambayequeja pripeljala v vas San Pablo Valera. Vožnje so največkrat trajale 13–15 ur. Ob prihodu nas je povsem presenetilo in navdušilo gostoljubje domačinov. Domačini so združili moči in nam pripravili pravšnjo pogostitev tipične perujske hrane. Noč smo preživeli, fantje na tleh v cerkvi, dekleta pa v bližnjem večnamenskem prostoru, prav tako na tleh, zavite v spalnih vrečah. Na ruti smo spali in jedli kot pravi popotniki, saj je bistvo rute v temu, da spremeniš mišljenje, da se zaveš pomena prijateljstva, človeške toplote, druženja, spoznavanja novih ljudi in da spoznaš, kako nepomembne so materialne dobrine.

Naslednji dan smo se odpravili na prvi pohod proti slapu Gocta. Pohod je trajal 15 ur. Vsekakor je bil to eden največjih izzivov za večino ruterjev. Pot nas je vodila po džungli, bila je polna vzponov in spustov. Na pohodih smo bili vedno razdeljeni v 3

skupine. Tisti, ki so bili v odlični kondiciji in vajeni dolgih pohodov, so se pridružili skupini "jaguares" (jaguarji), tisti, ki uživajo v nekoliko počasnejši hoji, so se priključili skupini águilas (orli) in tisti, ki jim korak teče še nekoliko počasneje, so hodili v skupini "quetzales" (quetzali – vrsta ptiča). Na pohodih je prihajalo tudi do zapletov, veliko ruterjev se je moralo vrniti nazaj zaradi slabega počutja, zaradi nastalih žuljev, omotičnosti ... Kljub vsemu, smo na cilj vsi prišli zadovoljni in ponosni sami nase. Noč smo prespali v Cocachimbi. Naslednji dan pa nas je čakal pohod na Kuélap. Pohod na Kuélap je trajal približno 5 ur, a je bil veliko bolj zahteven od prvega. Na poti smo se srečevali z različnimi težavami. Ker smo se povzpeli na nadmorsko višino 3000 m, kjer je zrak dosti redkejši, kot smo navajeni, je prihajalo do omotičnosti in slabosti.

Naslednji dan je sledil spust. Zopet smo prispeli v Tingo, od tu pa smo se namenili proti vasi Chachapoyas.

Po prespani noči smo se z avtobusom zapeljali do Zañe, prekrasnega mesta, kjer smo si najprej ogledali okolico. Sprehodili smo se po znamenitem majavem mostu, pod katerim teče reka Zaña. Čez to reko teče med drugim tudi promet, kar nas je presenetilo. Domačini so nam tu pripravili predstavo glasbil in plesa, ob koncu pa smo se tudi sami preizkusili v igranju na buče in druge ročno izdelane instrumente.

Zbogom Peru, pozdravljena Španija!

Po pristanku na letališču Barajas v Madridu smo se z avtobusi popeljali do kampa Canal de Isabel II, to je podjetje, ki celoten Comunidad de Madrid oskrbuje z vodo.

Zbudili smo se v topel dan in se odpravili, polovica ruterjev v Museo del Prado, druga polovica pa v Palacio Real.

V popoldanskih urah smo obiskali Organizacijo ONCE (Organizacion Nacional de Ciegos de España), kjer smo se družili z

↳ Torre de belém – Lizbona

↳ Pred muzejem Guggenheim

👉 Z Miguelom de la Guadra Salcedo, "očetom" projekta

👉 Segovia akvadukt

osebami, ki imajo takšno ali drugačno hibo. V večernih urah je sledil pohod na Puerto del Reventón, vzpetino nad mestom Segovia. Pohod ni bil tako zelo zahteven kakor prejšnji, ki smo jih opravili v Peruju, kljub temu pa je tudi ta zahteval vzdržljivost, saj je bil teren precej strm, poleg tega pa nas je med hojo ujel dež. Noč smo prespali na tleh, do vrha glave zaviti v spalne vreče in prekrti z vsem mogočim, saj je bila noč sila mrzla.

Prišli smo na cilj, kjer so nas čakali avtobusi, s katerimi smo se odpeljali proti Segovii, mestu z mogočnim akvaduktom. Sledil je prosti čas, ki smo ga izkoristili, da smo s telefonskih govorilnic poklicali domov, mobilni telefoni so bili namreč prepovedani. Sledil je povratek v Madrid.

V naslednjih dneh smo obiskali Museo de Ciencias Naturales in Museo Naval. Iz Madrida smo se pomikali proti severu Španije, kjer smo se ustavili v Fiteru, Cabredu, Marañónu (provinca Navarra). Noč, ki smo jo preživeli v Cabredu je bila svojevrstna, saj smo spali v gozdu v visečih mrežah. Nadaljevali smo proti Parque Natural de Urbasa, kjer smo opravili tudi 15-urni pohod. Naš cilj je bil Bosque Encantado. Od tu smo se naslednji dan odpravili proti Pasajesu, kraju na skrajnem severu Španije.

V Pasajesu smo se vkrkali na Buque de la Armada Española "Castilla", ladja španske vojske. Na njej smo preživeli kar 7 dni.

Prvi postanek, ki smo ga naredili je bil v mestu Portugalete in v Bilbau. Ogledali smo si Puente Colgante, Museo de la Industria, v Bilbau pa znameniti Guggenheimov muzej. Postanek smo naredili še v dobro poznanem

Santanderju, od koder smo se odpravili proti jami El Soplao, ki je precej podobna naši Postojnski jami. S Santanderja smo se odpravili proti mestecu Fuente Dé in Caínu, kjer smo preživeli noč v šotorih. Ta noč je bila zaznamovana s slabim vremenom, saj smo se zbudili v povsem namočenem šotoru. Tu smo začeli pohod proti znamenitemu naravnemu parku Picos de Europa. Pohod je trajal 13 ur. Navduševala nas je narava, mogočni potočki in slapovi, prepadne doline in strma, zelena pobočja, na katerih so se pasli gamsi, so bila naravnost prekrasna.

Člani posadke so nam med našimi postanki pripravili prav posebno presenečenje. "Oprhali" so nas s peno za gašenje požarov. Ladja je priplula do Ávilesu, kjer smo se izkrcali. To mesto je znano predvsem po Centro Niemeyer, ki smo si ga tudi ogledali. Nadaljevali smo proti mestu Marín, kjer smo se udeležili proslave ob slovesnosti Device Karmen (Virgen Carmen), zavetnice španske vojske, ki sta ji prisostvovala tudi asturijska princ in princesa – princesa Letizia in princ Filip. Bodoča kralj in kraljica sta ob koncu proslave stopila tudi do nas.

Pripluli smo do Lizbone in nadaljevali pot proti Trujillu, kjer smo se poklonili odkritelju Amazonke Franciscu Orellani.

Potovanje smo sklenili v Madridu, z zaključno prireditvijo na Universidad Complutense v Madridu. Pomembne besede, ki jih je izrekel vodja Rute Quetzal Jesús Luna in jih prav gotovo ne bo pozabil nihče od takrat navzočih je: "Todos, absolutamente todos los días de tu vida, son el día que has estado esperando." Kar pomeni: "Vsi, prav vsi dnevi tvojega življenja

👉 Asturijska princ in princesa

so dan, ki si ga vedno čakal."

Jutro je prišlo zelo hitro in sledilo je tisto, česar smo se bali vsi, slovo. Še zadnji objem, še zadnji poljub in zbogom. Večina se nas je vkrcala na avtobus, kjer smo vsi v solzah mahali skozi okna. Avtobus nas je odpeljal na letališče Barajas, kjer smo se dokončno razšli.

Ruta Quetzal je bila izkušnja in pol, a kot pravi naslov: To ni bila le dogodivščina, bilo je življenje.

Mati Tereza – dobrotnica, ki ne obiŕče zgolj decembra

Mojca Zajc

Veseli december! Čudoviti, bleŕeči in radostni čas dobrot in vsesploŕnega obdarovanja je tu! In z njim seveda tudi vsi dobri moŕje, ki jih vsi, predvsem pa najmlajŕi, tako teŕko priĕakujemo. Najverjetneje prav zato, ker nas ti dobrotniki obiŕĕejo samo enkrat – ob koncu leta.

Konec leta je tudi ĕas, ko se spominjamo vseh "herojev" in drugih izjemnih ljudi, ki so v pozitivnem smislu zaznamovali iztekajoĕe se leto. Ĉe smo ŕe ravno pri junakih in dobrih moŕeh, mi v spominu, zaradi mojega nedavnega obiska njenega zadnjega domovanja, odzvanja ime velike dobrotnice matere Tereze. Za razliko od zgoraj omenjenih dobrih moŕ, je njeno "obdarovanje" razveseljevalo na tisoĕe ljudi skozi vse leto. Kamor koli je priŕla in kogar koli je sreĕala, vsakogar je napolnila s toplino in upanjem. Ŗe kot osemnajstletno hĕerko albanskih starŕev, takrat ŕe Agnes Gonxa Bojaxhio, rojeno v Skopju, jo je pritegnilo misijonsko ŕivljenje. Ni trajalo dolgo, ko se je znaŕla na parniku, ki je plul v Indijo. Tam se je, po ŕestnajstih letih pouĕevanja geografije, odzvala boŕjemu klicu in udobje samostana zamenjala za mesto med najrevnejŕimi. Nadela si je bombaŕen bel sari (tradicionalno indijsko oblaĕilo) in ustanovila religiozni red "Misijonarke ljubezni", katerega poslanstvo je bilo odpraviti uboŕstvo najbolj zapuŕčenih.

Sprva je lajŕala boleĕine in trpljenje umirajoĕim, kmalu pa so reŕilno bilko pri njej naŕli tudi najbolj nebolgljeni – zapuŕĕeni novorojenĕki. V veliki zapuŕĕeni stavbi poleg domovanja novoustanovljene kongregacije, je tako zrasel Shishu Bavan ("Dom za otroke"), ki je kot prvega "gosta" sprejel nedonoŕenĕka, zavitega v ĕasopisni papir in odloŕenega na ploĕnik. Le-ta je bil tako nebolgljen, da ni imel niti toliko moĕi, da bi vlekel dudo steklenice, v kateri mu je mati Tereza dala mleko. Kmalu za tem je svojo pozornost posvetila najbolj druŕbeno izobĕenim – gobavcem. Ponudila jim je zatoĕiŕĕe, hrano, oblaĕila, predvsem pa toplino ljubezni. S toplo besedo, pogledom in dotikom je pomirila ŕe tako hudo trpljenje umirajoĕega, gobavca, otroka in odraslega. Ŗe samo s svojo prisotnostjo jim je dala obĕutek ljubljenosti, ki je njihovo boleĕino spremenila v ĕisti mir, mir brez

strahu.

Na svoji poti se je stalno spopadala s poleni z vseh strani druŕbe, pot so ji kriŕali goreĕneŕi drugih religijskih zdruŕenj, oblasti in ŕtevilne druge naravne in druŕbene nadloge, vendar jih je s svojo goreĕnostjo in zaupanjem v boga vedno uspela odpraviti. Pri svojem poslanstvu ni nikoli razlikovala med religijami, rasami ali kastami. Komaj je reŕila eno skupino ljudi, ŕe je kot angel usmiljenja odhitela k vedno novim ŕrtvam, potrebnim pomoĕi. Njen red se je hitro ŕiril po celem svetu, odpirale so se vedno nove postojanke pomoĕi, odzvala se je celo klicu iz razvitega sveta. Leta 1980 je obiskala tudi Ljubljano, sedem let za tem pa so se na Jeŕici naselile prve misijonarke ljubezni v Sloveniji.

Kljub temu da se je celo ŕivljenje razdajala in ga posvetila skrbi za druge, jim dala vse, kar je imela in ŕe veĕ, pa je ob pogledu na sobo polno iznakaŕenih gobavcev ŕe vedno zavzdihnila: „Toliko nam dajejo, veliko veĕ kot jim mi lahko kdaj koli damo.“ Naj nas njene besede v teh dneh mrzliĕnega tekanja za darili in beljenja glave, komu kaj podariti, vsaj za trenutek spomnijo, da je vĕasih dovolj ŕe preprost nasmeh, topel pogled ali stisk roke. Ŗe tako bajne vsote na darilnih bonih in precenjene vrednosti predmetov priljubljenih blagovnih znamk ne morejo priĕarati topline, ki jo lahko ustvarijo bliŕina, druŕenje in klepet ob skodelici ĕaja.

Kam

Marija Trušnovc

“Oblak ne ve, in val ne, kam, kam nese me obup, ne znam.” Gornje turobne vrstice našega največjega pesnika so se le delno navezovale s planinskimi pohodnimi “martinci”. Nasprotno, vzdušje je vladalo času primerno, je pa res, da smo za pot vedeli le do Godoviča, naprej pa – stroga skrivnost celo za voznika, vse je bilo v domeni vodnika – kot vsako leto.

Sicer so pa tudi zgodbe svetega Martina večinoma skrivnostna ugibanja, domneve, veliko upanje in zaupanje. Ljudem je v težkem življenju ostalo le to, zlasti ko je bila letina pod streho in sveti Martin je kot dobronik dobil lepo vlogo obujanja in varuha poganskih šeg in navad. Obilo so ljudje zapisali, zapisana beseda, tudi nepreverjena, pa ostane. A panonski rojak sveti Martin goduje v času dozorevanja pijače, “ki utopi vse skrbi” in močno preoblikovano praznovanje spremenjenega zahvalnega dne v vinski praznik se je razširilo na vse strani, ne samo v vinorodne kraje. Beremo: “Voda kot taka ima samo Boga stvarnika, vino pa celo plejado bogov in zavetnikov.” In še: “Slovenija je po številu pridelovalcev penine svetovna velesila v primerjavi z obsegom vinogradov.” Statistika: pri nas je 9.321 Martinov in 7.722 Martin. Tudi svetniki so postali vzrok za razna “lepa” praznovanja.

No, ja! Rezali smo meglo proti vzhodu Slovenije, a trojanskih dobrot le nismo zgrešili. S pomočjo zelo skrivnostnih iztočnic, ki so kapljale prav po lekarniško, so si nekateri “gajstneži” že zagotovili prvenstvo. Na Trojanah se je posvetilo še nekaterim: “Več neskalnih poti vodi na vrh, celo mimo komune za zdravljenje odvisnosti od drog, vas, ki domuje burjo, veliko encijana (Clusijevega svišča), celo pokojni maršal je hodil tod, žival, ki bi jo utegnili srečati, del ženskega oblačila, vsak dan slišimo zanjo ... To, Lisca! Ali pač ne?”

V megli, ki nas je spremljala, bi nas še pravadni Celjski zgrešili. Sledili smo le Savinji mimo – ohoho – Laškega in speče ter vedno znova prebujajoče se lepote Rimskih Toplic, že je tu Sava skupaj s Savinjo.

“Bila rojena sem nekje ob Savi.” Mile Klopčič – rudarski sin, brat revolucionarja Francea, pesnik in imeniten prevajalec iz ruščine, francoščine in kitajščine, večkrat zaprt. Njegova enodejanka Mati je bila prvič predva-

jana na Zboru odposlancev slovenskega naroda v Kočevju oktobra 1943. Zaradi revščine že pred prvo svetovno vojno se je družina iz Posavja preselila v Francijo, kjer se je tudi rodil, a so se, ko je bil še otrok, vrnili domov in tolkli revščino dalje še po vojni. Ločitev od idiličnega delavskega oziroma kmečkega sveta, odtujevanje drugega rodu, ki skuša razumeti domotožje staršev po starem kraju, se odraža skozi njegove pesmi. Deklica Marica, ki živi s starši v Detroitu in je postala Mary Sustersich, nam je ob živi deklamaciji v avtobusu znova prebudila brbončice. Pred mnogimi leti je bilo treba učeči se generaciji kar nekoliko pojasniti dogajanje v pesmi. Ali se vsiljuje primerjava z današnjim časom?

Na Bregu, kjer smo bili opozorjeni na lepoto v spodnjem perilu iznad šoferskega okna, je kažipot potrdil smer. Od tu, kjer Sava naredi ovinek, v breg počasi, da lahko spotoma žebramo, komentiramo, se smejemo, občudujemo. “Magla, magla, svuda oko nas,” se spominimo klasike iz nekdanje domovine, a že pred Razborjem zimska idila s pobeljenimi zamrznjenimi iglicami, vejicami, debli, samo še balončki manjkajo in že je tu decembrsko praznično vzdušje. Vas Razbor (burja!) je bila 2008.

proglašena za najlepšo, tudi znana po pasijonu, tukajšnji nadučitelj je že 1902. postavil kočjo (Jurkova) in markiral pot na vrh. “Le naprej, ne bo vam žal, gor je sonce,” so nas bodrili že vračajoči se pohodniki. In res! Poleg neobhodnega velikega tehničnega predmeta – radarja (za napoved vremena, obrambo pred točo in še kaj) nas sprejme oblasti klobuk zelene Lis/i/ce (960 m), kamor je veliko zahajal že H. Freyer. Predeli – raj za botanike (oz. Pumparke). Nemški pregovor “Sivim lasem ne pristojijo zelene misli” tu zagotovo ne velja. Prepričamo se, da je Zemlja okrogla, kupčki Kuma, Grintavcev in še česa okoli molijo iz morja megle pod nami. Pogled bi sicer segel še onstran nekdanjih meja, na kar nas opozarja vetrnica v kamnu. Samo še harfe so manjkale, pa bi angelci zaigrali.

“Veliko je velikih mest, a nobeno, da bi se izgubil v njem,” je nekdo te dni dejal. V hribih smo se že izgubljali, a tokrat smo bili vsi zmagovalci – na cilju nagrajeni s pohvalami v planinskem domu. Petka – plosk z dvignjeno dlanjo na vrhu. Čudoviti sončni zahod, ki ga je treba iskati stran od našega doma, je še začinel naše že kar “kičaste” vtise.

Osnove treninga v fitnessu

Marko Mrak

Nosilci športa in rekreacije so v hladnejših mesecih fitness centri, se pa ti redno napolnijo tudi s prvimi toplejšimi spomladanskimi dnevi, ko bi večina obiskovalcev rada poskrbela za svojo postavo pred poletjem. A taki vadbo največkrat zapuščajo nezadovoljni in razočarani zaradi nezadostnih informacij, ki jih dobijo.

Oblikovanje telesa ni zapleten proces in ravno zaradi tega so vaši cilji lahko dosegljivi. Potrebno je imeti realne cilje in upoštevati določene zakonitosti, ki veljajo pri oblikovanju telesa. Ljudje, ki začnejo izvajati programe vadbe v fitness centrih, imajo največkrat samo en cilj – izgledati boljše. Preberite si naslednji prispevek in se odločite, ali boste tudi vi poskrbeli zase.

Pozitivni vplivi vadbe v fitness centrih

Izboljšajo se:

splošna moč “ odpornost proti stresu
fleksibilnost “ struktura kosti
energija “ samozavest
imunska odpornost “ toleranca za bolečino
spolno življenje “ mentalno počutje
kontrola telesne teže “ kardiovaskularni sistem
obseg simptomov staranja “ kakovost življenja

Kako začeti?

Najprej si oglejte najbližje fitness center in preverite, kje vam nudijo največ. Ali poleg ponudbe vadbe dobite tudi začetno uvajanje, program vadbe, ali imajo tudi dodatno ponudbo, parkirišče.

Preden začnete, bom opisal najnujnejše stvari, ki jih morate vzeti s seboj na vadbo: **Oblačila** – naj bodo zračna in udobna, iz materialov, ki dihajo in se hitro sušijo. Ne oblecite se preveč, saj je v zaprtih prostorih prej prevroče kot hladno. Novi materiali ne „prenesejo“ mehčalca pri pranju in se s tem uničijo.

Športni copati – naj vam nudijo zadostno oporo gležnja, hkrati pa naj bodo prilagojeni za večje obremenitve (copati za cross country ali fitness), ki se ne raztegnejo po nekajkratni uporabi in imajo grob podplat. Copati za tek so pogojno uporabni za rekreacijo, za dvigovanje uteži visokih bremen pa ne nudijo zadostne opore, ker so izdelani iz materialov, ki so lahki in zračni. Čeprav so torej zelo uporabni za tek, se pri visokih obremenitvah (v fitnessu) raztegnejo in ne nudijo zadostne opore. Vendar če trenirate le rekreacijsko, potrebe za zamenjavo ni.

Rokavičke – bodo preprečile, da bi si odrgnili kožo na rokah ob kovinskih delih drogov in osi. Lahko so navadne kolesarske rokavičke, če pa hočete mehkejšo in izdelane posebej za vadbo z utežmi, jih boste morali poiskati v specializirani športni prodajalni.

Plastična steklenička (bidon) – za vodo, saj morate poskrbeti za ustrezno hidracijo med treningom.

Brisača – za zaščito naslonov in delov orodij, kamor se usedete in uležete. Tudi vi ne bi bili veseli, če bi bil pred vami na orodju nekdo, ki bi puščal madeže od potenja.

Dezodorant – ki bo preprečil neprijetne vonjave, ko se boste dodobra prepotili.

Osnove vadbe z uporabo bremen

Trening na orodjih

- Vaje so zelo preproste za izvajanje, ker so naprave prilagojene biomehaniki gibov, ki jih izvajamo. Vadba na njih je zelo priporočljiva za začetnike in za vse, ki imajo probleme s koordinacijo.
- Vaje so prilagojene, da stimulirajo določeno mišico, kar je pomembno pri rehabilitaciji in poškodbah.
- Trening na orodjih poteka hitreje, saj uteži ni potrebno sestavljati na drogove in osi, kar lahko traja dlje časa. S preprostim preklopom si povečate obremenitev.
- Vadba je zelo varna, saj ni potrebno razmišljati, da vam bi kaj padlo na nogo ali po tleh ...

Trening s prostimi utežmi

- Z utežmi imamo širok spekter izvedbe vaj, ki lahko delujejo kot nova stimulacija na treningu.
- Splošno lahko izvajamo vaje, ki stimulirajo več mišičnih skupin, kar je na orodjih nemogoče.
- Učimo se koordinacije in novih gibalnih vzorcev.
- Vadbo z utežmi lahko približamo realnim gibalnim vzorcem v športu.
- Sam dražljaj na mišična vlakna je močnejši kot pri delu na orodjih.
- Vadba s prostimi utežmi je lahko nevarna in škodljiva, če vaje niso izvedene pravilno.

Trening

Pri treningu z utežmi se uporabljajo različne metode treniranja, v osnovi pa so izrazi in določena terminologija enaki.

Ime vaje – preden začnete, morate vedeti ime vaje, da boste vedeli, kaj izvajati. V imenih se največkrat pojavljajo besede potisk, priteg, upogib, izteg, dvig ... Vsaka izmed njih označuje določen gib, ki ga bomo opravili. Zato o pravilni izvedbi vaje povprašajte inštruktorja v fitness centru. Pomembno je, da vajo izvajate pravilno. S tem bo vaš napredek hitrejši in izognili se boste poškodbam, ki lahko nastanejo ob nepravilni izvedbi.

Ponovitve ali ponavljanja – so ponovitve gibanja pri izvedbi določene vaje. Na primer: pri izvajanju vaje “Skelece” imate predpisano število ponovitev 10, kar pomeni, da boste desetkrat neprekinjeno izvedli vajo sklec.

Set ali serija – pomeni število ponovitev vaje. Na primer: če izvajate vajo “Počep” in imate predpisano število ponovitev 20, bo en set trajal od začetka izvedbe vaje in do konca, dokler ne opravite vseh predpisanih ponovitev brez prekinitve. Če imate dva seta, boste dvakrat ponovili 20 ponovitev počepa z vmesnim odmorom.

Odmor – priporoča se čas odmora (počitka) med seti ali serijami in količino odmora (počitka) med posameznimi vajami.

Ogrevanje

Preden začnete z vadbo, se morate ogreti na napravah, ki nudijo kardio vadbo (kolo, steper, veslač, tekaška steza ...). S tem pripravite telo (mašino) na ustrezno "delovno temperaturo" in preprečite možnost poškodb. Z ogrevanjem izboljšate prekrvavljenost mišic ter izboljšate razteznost mišic, vezi in ligamentov, kar je ključnega pomena za vadbo z bremenami. Ta faza treninga naj traja najmanj 8 minut.

Program vadbe

Zasnoval sem ga za začetnike, ki začnejo z vadbo v fitness centrih. Program je sestavljen informativno, lahko ga prepisete in prosite za pomoč strokovno osebo, ki vam bo pokazala pravilno izvedbo vaj. Najprimernejša vadba v začetni fazi razvoja je vadba na orodjih. Program vadbe uporablja princip "krožne vadbe", kar pomeni, da se vadba odvija hitro s kratkimi vmesnimi počitki in hitrim gibanjem od orodja do orodja ... Najprej napravite prvo vajo, prvi set in nato brez odmora začnete izvajati drugo vajo, prvi set in tako naprej. Če boste preveč utrujeni, si privoščite vmesni počitek, ki naj ne bo daljši od 1 minute. S tem spodbujate srčno-dihalni sistem, da se razvija, z bremenami pa pripravljate sklepe, vezi in mišice za težje delo, ki bo sledilo po zaključenih štirih tednih. Vadbo izvajate trikrat tedensko, med vikendom pa si privoščite malo daljše sprehode ali tek.

Trenirajte po naslednjem vrstnem redu:

8–10 minut	OGREVANJE na kardio napravah
25–40 minut	IZVEDBA PROGRAMA
10 minut	OHLAJEVANJE
5 minut	RAZTEZANJE na kardio napravah

Začetniški program vadbe – MOŠKI (1. – 2. teden 3. – 4. teden)

MIŠICE	VAJE	SET	PON.	SET	PON.
MIŠICE NOG	POTISK Z NOGAMI	1	15	2	12
TREBUŠNE MIŠICE	KRATEK UPOGIB TRUPA	1	15	2	12
MIŠICE PRSI	POTISK S PRSI	1	15	2	12
MIŠICE NOG	UPOGIB KOLENA	1	15	2	12
SP. HRBTNE MIŠICE	IZTEG TRUPA	1	15	2	12
MIŠICE HRBTA	PRITEG NA PRSI	1	15	2	12
MIŠICE NOG	DVIG PETE – SEDE	1	15	2	12
TREBUŠNE MIŠICE	UPOGIB TRUPA Z ROTACIJO	1	15	2	12
MIŠICE RAMEN	POTISK NAD GLAVO	1	15	2	12
MIŠICE ROK*	POTISK NAVZDOL	1	15	2	12
MIŠICE ROK*	UPOGIB KOMOLCA	1	15	2	12

*princip super setov – po zaključenem programu (prvi del do presledka) se posvetite treningu rok!

Začetniški program vadbe – ŽENSKE (1. – 2. teden 3. – 4. teden)

MIŠICE	VAJE	SET	PON.	SET	PON.
MIŠICE NOG	POTISK Z NOGAMI	1	20	2	15
TREBUŠNE MIŠICE	UPOGIB TRUPA	1	20	2	15
MIŠICE PRSI	POTISK S PRSI	1	20	2	15
MIŠICE NOG	ODMIK NOG	1	20	2	15
SP. HRBTNE MIŠICE	IZTEG TRUPA	1	20	2	15
MIŠICE HRBTA	PRITEG ZA GLAVO	1	20	2	15
MIŠICE NOG	PRIMIK NOG	1	20	2	15
TREBUŠNE MIŠICE	UPOGIB TRUPA Z ROTACIJO	1	20	2	15
MIŠICE RAMEN	POTISK NAD GLAVO	1	20	2	15

V programu lahko zamenjate vaje s "svojimi" vajami, ki so vam ljubše. Ni pa priporočljivo zamenjati vrstnega reda izvedbe vaj, saj je napisan po logičnem zaporedju obremenitev. Zato sem vam za orientacijo napisal še mišične skupine, ki jih obremenite po predpisanem zaporedju.

Želim vam prijetno vadbo in obilo uspehov pri njej.

Reli je Idrija

Erik Logar

Da je Idrija že več let pravi sinonim za reli, ni več nobena novost. To dokazujejo predvsem vsako leto boljši dosežki idrijskih dirkačev ter odlična izvedba in obisk idrijskega relija.

Sezona 2011 se je za idrijske ljubitelje relija začela naravnost fantastično. Na prvem reliju prvenstva Slovenije se je namreč prvič zgodilo, da so bili na prvih treh mestih idrijski dirkači. Aleks Humar je s škodo fabio razreda s2000 zabeležil zmago, drugi je bil Darko Peljhan z mitsubishi lancerjem in tretji Rok Turk s peugeotom 207 S2000.

Povsem realno je bilo pričakovati, da se bo omenjena trojica borila za naslov prvaka, a že pred drugim relijem so se stvari postavile na glavo. Humar se je poškodoval pri padcu s kolesom in hitro je prvi kandidat za naslov postal Turk. A Humarja je pri ekipi Target motorsport nadomestil dvakratni italijanski prvak Piero Longhi, ki je zmagal na preostalih petih relijih in postal prvi tuji voznik, ki je osvojil naslov prvaka Slovenije. Turk je realne možnosti za končno zmagoslavje izgubil z odstopom na reliju Ajdovščina, zato je konec sezone svoje cilje preusmeril na dirke evropskega prvenstva. In to zelo uspešno. S sovoznikom Enejem Ložnarjem sta osvojila skupno sedmo mesto, v konkurenci evropskega pokala za vozila s pogonom na en par koles pa sta osvojila prvo mesto. S tem sta dosegla najboljšo slovensko uvrstitev v skupni razvrstitvi evropskega prvenstva. Na mednarodne nastope se je letos osredotočila tudi Asja Zupanc, kateri zapiske bere Blanka Kacin. Nastope v Mitropa pokalu sta opravili z odliko in postali prva slovenska in prva ženska posadka, ki je zmagala v tem tekmovanju, ki poteka od leta 1965.

Prvak Slovenije je torej postal Longhi, drugo mesto je osvojil Turk, Peljhan pa je v drugem delu sezone zabeležil dva odstopa in sezono končal na skupno petem mestu. Humar je, kljub temu da je zaradi poškodbe izpustil polovico relijev, sezono končal na skupno sedmem mestu. Še nekaj let nazaj so idrijski vozniki povsem kraljevali v nižjih tekmovalnih razredih, kjer so sedaj mesta pri vrhu prepustili drugim. Med mlajšimi velja izpostaviti Jana Mraka, ki je zadnja dva relija s suzuki swiftom končal kot četrti v diviziji I. Nekaj voznikov pa ni uvrščenih v skupni seštevek, saj so točke dobivali le tisti, ki so se prijavili v prvenstvo. Le točke

Med idrijskimi dirkači je tudi 27-letni **Jure Jereb**, zaposlen na oddelku informatike pri družbi Kolektor. Jure je ljubitelj relija, odkar pomni. Najprej se je kot gledalec udeleževal domačih

teh so se tudi upoštevale za točkovanje med društvi in v tej razvrstitvi je prvo mesto pripadlo avto klubu MPI Racing iz Idrije.

Idrija je bila hkrati tudi prizorišče zadnjega letošnjega relija. Preizkušnja po idrijskih ulicah je znova pritegnila veliko gledalcev, ki so lahko spremljali tudi nastop nekdanjega mladinskega svetovnega prvaka. Domači vozniki pa tokrat niso uspeli poseči po najvišjih mestih, prav nasprotno, prvič po aprilu 2007 in odpeljanih 28 relijih prvenstva Slovenije ni bilo med prvo trojico nobenega voznika iz Idrije. Kljub temu je bila želja večine, ki so na idrijskem reliju bodisi nastopili ali pa si ga ogledali, da bi se znova srečali že prihodnje leto. Glede na vse zapisano torej v naslovu zapisana trditev "reli je Idrija" ni daleč od resnice.

dirk, kasneje pa tudi dirk v tujini, med drugim si je ogledal nekaj relijev svetovnega prvenstva. Lani se je prvič preizkusil kot sovoznik, letos pa zamenjal svojo vlogo in vzel volan v svoje roke.

In katera izmed teh vlog mu je najbolj všeč?

Zagotovo je to vloga voznika. Mislim, da za nobenega reli navdušenca ni boljšega občutka kot takrat, ko sedi za volanom dirkalnika, na startu prve hitrostne preizkušnje.

Kako bi ocenil letošnjo sezono?

Letošnja sezona je bila bolj kratka, s sovoznikom Miranom Šmidom sva odpeljala samo zadnja dva relija v Ajdovščini in Idriji. Namen je bil predvsem učenje, spoznavanje z dirkalnim avtomobilom, testiranje njegovega obnašanja na dirki ... S tega vidika mislim, da je bila sezona kar uspešna, vendar pa bo za res dobre rezultate potrebnih še kar nekaj dirkaških kilometrov.

Cilji in želje za naprej?

Cilj za naslednjo sezono je udeležba na vseh relijih za državno prvenstvo, vendar pa je vse odvisno od denarja. Do začetka sezone je še kar nekaj časa, tako da upam, da nama bo, tudi s pomočjo morebitnih sponzorjev, uspelo zbrati dovolj finančnih sredstev, da odpeljeva vse dirke.

Nagradna križanka

				AVTOR BRANKO GOVEKAR	ČELJUŠTNI IN ZOBNI ORTOPED	VELIKO KITAJSKO MESTO	SKOPLJEN BIK	PRI RIMLIJANIH TRINAJSTI DAN V MESECU	RENUJ	UPODA-BLJAJOČI UMETNIK	OSMI DEL VSOTE	VALTER LEBAN	ZEMLIŠKA KNJIIGA	UMETNO OMRTVLJENJE		
				OCVIRK-OVA POTICA											ENKRATEN IZDIH	
				AMERIŠKA DRŽAVA												
				KRAVJI MLADIČ					PETRA MAJDIČ			NEKDANIA MINISTRICA PETRIN				
				OSEBNI ZAIMEK			ENOTA ZA JAKOST MAG-NETNEGA POLJA	GORA V TIBETU					VAS NAD NOVOGORČO			
				OLIVER DRAGOJEVIČ				VIKTOR LEDNIK								
															NASELJE OB ČESTI CERKNICA-LOGATEC	
										IGRALEC						
										RUSKI ČELIST ROST-ROPOVIČ						
FMR-MEDIA	ZENSKA, KI NE VARUJE V BOGA	NESPOLNA SPORA NIZIJSKIH RASTLIN		SNOV, KI NIMA PRO-STORNINE IN OBLIKE	KRILOV IVAN					LEON MEGLIČ		ZVEZA, POVEZAVA				
			NEBESNO TELO		REKA V LIBANONU					ITALJAN-SKI LJUDSKI PLES						
	ALEŠ ZALAR		PETER LOVŠIN					POSTAVA				MOŠKO IME				
								IVAN TAVČAR				PLATINA				
	VRSTA TALNE OBLOGE									TONJE PARTLIČ			BIVALIŠČE UMRLIH	JOŽE ERJAVEC		
										ČAS PRED NOČJO				AMERIŠKA IGRALKA FONDA		
	NAJSTAREJŠA DOBA PRA-ZGODOVINE															
	IVAN SIVEC		NEMŠKI FILOZOF PAUL													
			JEZERO V RUSIJI					DRUŽBA ZA AVTOCESTE				ANTON AŠKERC			KDOR JE IZBRAN	
								ALUMINIJ				IRSKA REP. ARMADA			SLAP, BRZIČA V REKI	
	ZDRAVIL-ŠČE V BELGIJI			NAROČILO, UKAZ						VRSTA PISALA						
				TRINITRO-TOLUEN						ZDRUŽENE DRŽAVE AMERIKE (ang)						
	MEHIŠKA NACIONALNA JED												KIRURŠKA IGLA			
													BOJ BORBA			
	MESTO V BOLGARII				REKA V SVIČI									BOJAN TRAVEN		
					KRATICA ZA VSE DOBRO			OZEK PAS MORJA MED DVEEMA KOPNIMA	SELEN					RIMSKI PESNIK		
						STOTINA HRVAŠKE KUNE	POLITIČNO ZATOČIŠČE	PRIPOMO-ČEK ZA BOLJŠI VID					ŽIRO RAČUN	LUKNJICA V KOŽI		
								PRVINA PRI SIVANJU					DALMATIN-SKA TRTA			
										REŽISER VINCI VOGUE						
										100m²						
												ZADNI DEL AVTO-MOBILA				
									PAVEL RUPAR			ARSEN DEDIČ			CAROL TUTTLE	

Rešitvi nagradne križanke iz septembrske številke Komunitatorja sta: **destinacija odličnosti in Močilnik.**

Ime in Priimek

Naslov

Pošta

Davčna številka

Izzrebani reševalci nagradne križanke so:

Melita Flander, Wolfovo stopnišče 12, 5280 Idrija

Sonja Jereb, Carla Jakoba 1, 5280 Idrija

Borut Obid, Reka 5, 5282 Cerkno

Pravilne rešitve pošljite do **1. marca 2012** na naslov:

FMR - MEDIA

Arkova 43

5280 Idrija

s pripisom **"Nagradna križanka"**

Izzrebali bomo tri nagrajence, ki bodo prejeli praktične nagrade

⤴ Tako se idrijski župan Bojan Sever pogovarja v japonščini. Slišite?

⤴ Osvežilec zraka

⤴ Lastniku zemljišča na obeh straneh ceste je do vsake travne bilke. Ker se številni vozniki, ki nimajo v avtomobilu naprave za prostoročno telefoniranje, ustavljajo ob cesti in mu jo mendrajo, se jih je rešil na tak način. Zaenkrat je to storil samo poskusno, če se je obneslo, bomo videli prihodnje leto.

⤴ Človeška iznajdljivost ne pozna meja, ko gre za naše udobje. Če delovni stroj v svoji opremi ne vključuje strehe, moramo v primeru dežja ali pripeke zanj pač poskrbeti sami. Preprosto in poceni

Predstavljamo vam nov model sedežne garniture ROCCO.

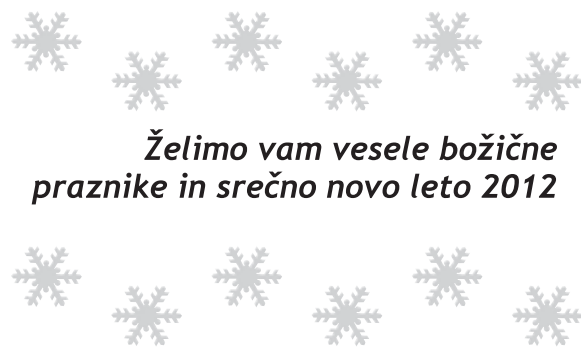
Sedežna garnitura ROCCO se ponaša z dovršeno obliko in prostornostjo. Posebnost sedežne garniture je vgrajen relax mehanizem, ki nudi visok nivo udobja.

Z vzglavniki, katerih naklon se prilagaja pa dosežemo kvalitetno oporo tudi za glavo.

| svetovanje, izmera na domu
| sedežne garniture po meri, počivalniki, kavči, dodatki za dom
| zavese (gubani rolo, panelne zavese, klasične zavese...)

| ideje in nasveti na spletni strani: www.zakelj.si/ideje.html
| več informacij na: www.zakelj.si

... udobje po vaši meri | www.zakelj.si

***Želimo vam vesele božične
praznike in srečno novo leto 2012***

Proizvodnja Žiri
T: 04/517 05 50

Salon BTC, dvorana 10, Ljubljana
T: 01/547 75 20

Salon Lesce
T: 04/535 35 48

 ZAKELJ[®]